

1. Algemeen

Leeswijzer

Het uitgangspunt van deze begroting is de Kadernota 2020-2023 en de hierin beschreven doelen en prestatie-indicatoren.

Deze (nieuwe) doelen zijn aangevuld met de doelstellingen uit het bestaande beleid die extra aandacht nodig hebben.

Per programma is een financieel overzicht van de baten en lasten opgenomen met de daarbij horende toevoegingen en/of onttrekkingen uit de reserves. De vanuit het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplichte indicatoren staan bij de programma's, evenals de bijdrage aan verbonden partijen. In diverse programma's zijn extra indicatoren opgenomen om informatie te verstrekken van doelen die we op deze manier willen volgen.

De programmabegroting is opgebouwd uit de volgende elementen:

Hoofdstuk 1 Algemene informatie

Leeswijzer

Inleiding

Financiën in één oogopslag

Hoofdstuk 2 De programma's

Programma 1 Bestuurlijke Vernieuwing

Programma 2 Zorgzame Gemeente

Programma 3 Vitale Gemeente

Programma 4 Leefbare Gemeente

Hoofdstuk 3 De financiële begroting

Algemene dekkingsmiddelen

Overhead

Meerjarenbegroting

Vennootschapsbelasting

Onvoorzien

Geprognostiseerde balansen

Technische uitgangspunten

Wat gaat het kosten?

Overige ontwikkelingen

Hoofdstuk 4 Paragrafen

1. Weerstandsvermogen

2. Onderhoud kapitaalgoederen

3. Financiering

4. Bedrijfsvoering

5. Verbonden partijen

6. Grondbeleid

7. Lokale heffingen

8. Subsidies

9. Toezichtinformatie

10. Wijkgericht werken

Bijlagen

Meerjarig investeringsplan

Staat van reserves en voorzieningen

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Incidentele baten en lasten

Financiële gegevens per taakveld

Bij zowel hoofdstuk 2 De programma's als bij hoofdstuk 3 De financiële begroting zijn de tabellen van "Wat gaat het kosten?" opgenomen. De toelichting op de afwijkingen bij deze tabellen hebben wij opgenomen onder hoofdstuk 3 De financiële begroting en niet meer, zoals voorgaande jaren, bij de programma's zelf.

Inleiding

Den Helder is krachtig en stoer. Daar zijn we trots op. We vertellen het, we stralen het uit. We zorgen voor elkaar, in de straat en in de wijken. Er waait een frisse wind door de stad. De Koninklijke marine groeit, de werkgelegenheid groeit. Het Stadshart is prachtig. Willemsoord leeft. Straten, stoepen, pleinen, wijken zijn heel, veilig en schoon. Onder andere in Julianadorp vinden prachtig evenementen plaats. In de buurt zorgen we voor elkaar. Den Helder is aantrekkelijk om te wonen, te werken, te leren en te recreëren.

Den Helder is ook de plek voor goede zorg en dat steuntje in de rug op zoek naar een baan. Hier zetten wij ons voor in. Dat vinden wij belangrijk.

De economische ontwikkeling is gunstig. Dat biedt kansen. Bedrijven behouden, laten groeien en nieuwe

bedrijven aantrekken is belangrijk voor de werkgelegenheid en voor de lokale economie. Goede zorg en steun blijft belangrijk. Voor elkaar, maar ook voor natuur en cultuur.
Om richting te bepalen zetten we gezamenlijk in op doelen, worden keuzes gemaakt en als het nodig is geld beschikbaar gesteld.

Doelen bereik je niet alleen. We doen het samen. Met inwoners, organisaties en partners. Met de regio in de Kop, door middel van De Kop Werkt!, en met andere centrumgemeenten. Met een stabiel bestuur en betere samenwerking tussen raad en college.
(Bron: Kadernota 2020-2023)

Belangrijke opdrachten van college en raad zijn:

- Rust brengen in de bestuurlijke verhoudingen.
- Het contact tussen college, raad en organisatie verder verbeteren.
- Inwoners en organisaties meer betrekken bij het maken en uitvoeren van beleid.

De gemeente wil een moderne organisatie zijn die flexibel en slagvaardig werkt aan complexe opgaven én de dagelijkse werkzaamheden goed organiseert. Een organisatie die dichtbij de bewoners staat en gericht is op samenwerking.

Den Helder is een zorgzame gemeente. Dat betekent dat inwoners de zorg en ondersteuning krijgen waar behoefte aan is. Dit doen wij met aandacht voor eigen kracht en mogelijkheden van onze inwoners en op basis van wederzijds vertrouwen.

Den Helder verandert. De stad wordt steeds aantrekkelijker. Zo knapt het stadshart verder op, komen er op verschillende plekken mooie woningen bij en geven de dijk, het erfgoed en de natuur de stad een uniek karakter. Daarnaast zijn er ontwikkelingen die leiden tot meer werk. Er zijn en komen nog steeds meer vacatures bij waar we op dit moment niet voldoende mensen voor hebben.

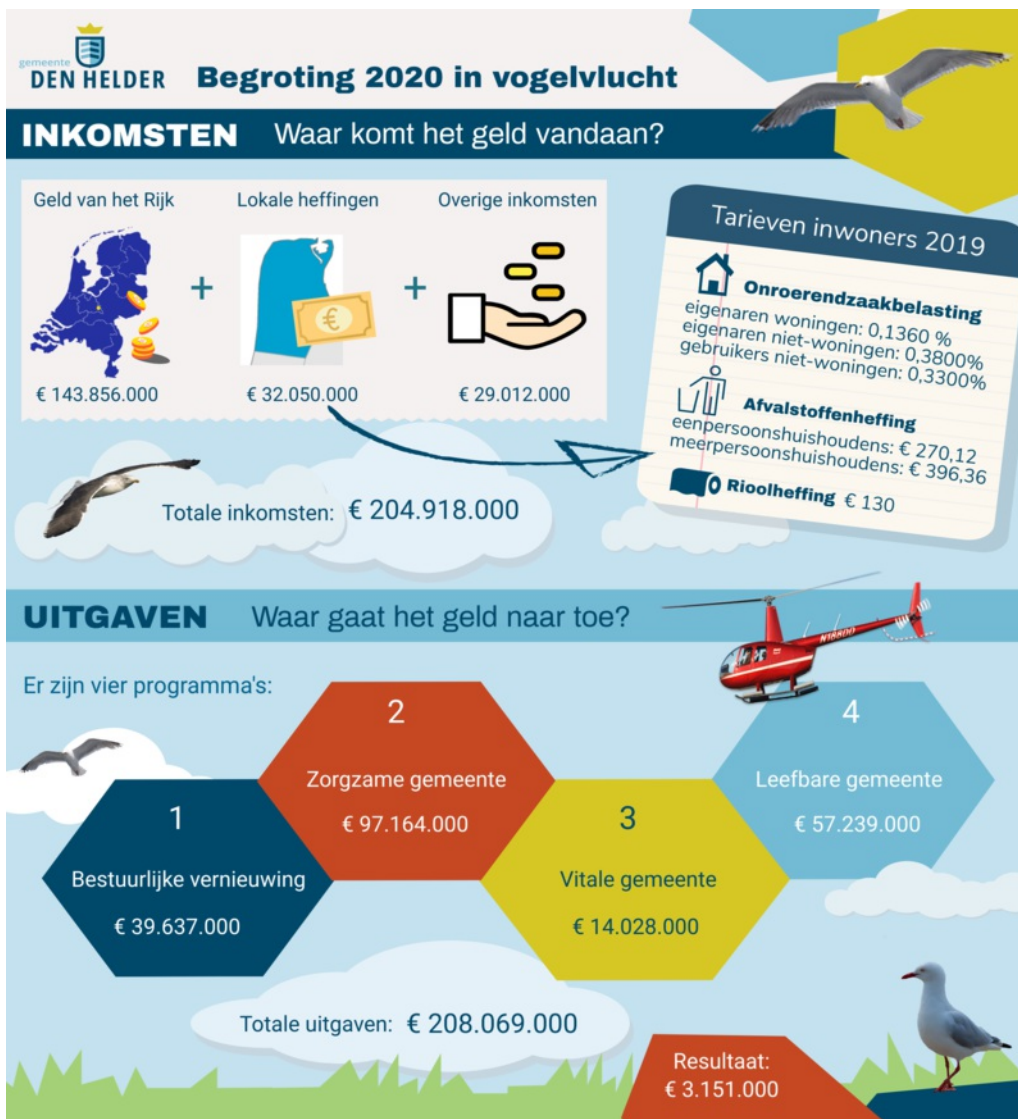
Den Helder is een leefbare stad. Dat betekent dat inwoners en bezoekers kunnen genieten van het cultuur-, erfgoed- en natuuraanbod en op diverse plekken hun kennis uit kunnen breiden. De stad is schoon, heel en veilig.

Dit alles resulteert in de uitgangspunten van het financieel meerjarencader zoals afgesproken in het coalitieakkoord. De uitdaging zit in het voldoen aan deze uitgangspunten.

Daarbij is het streven om een weerstandsratio van 1,0 als minimum aan te houden en de structurele lasten structureel te dekken.

Ieder jaar stelt de gemeenteraad de begroting voor het komende jaar vast. Deze begroting is een uitwerking van de Kadernota 2020. Om te komen tot deze kadernota is met de leden van de gemeenteraad, het college en externe partijen een traject doorlopen om te komen tot een breed gedragen kadernota welke op 14 mei 2019 is vastgesteld. De uitgangspunten en ambities van deze kadernota zijn vertaald in deze begroting. Daarnaast is het ongewijzigde beleid hierin opgenomen.

Financiën in één oogopslag

2. Programma's

Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing

Inleiding

Belangrijke opdrachten van college en raad zijn:

- Rust brengen in de bestuurlijke verhoudingen.
- Het contact tussen college, raad en organisatie verder verbeteren.
- Inwoners en organisaties meer betrekken bij het maken en uitvoeren van beleid.

Dit alles vanuit de gedachte dat wij alleen in goede samenwerking de uitdagingen in onze gemeente het hoofd kunnen bieden. Met een samenhangend pakket van diverse activiteiten werken we aan de realisatie van de gestelde doelen. Het programma Bestuurlijke vernieuwing gaat ook over het verbeteren van de gemeentelijke organisatie, effectievere dienstverlening aan inwoners en bedrijven én over optimale ondersteuning van het bestuur.

De gemeente wil een moderne organisatie zijn die flexibel en slagvaardig werkt aan complexe opgaven én de dagelijkse werkzaamheden goed organiseert. Een organisatie die dichtbij de bewoners staat en gericht is op samenwerking.

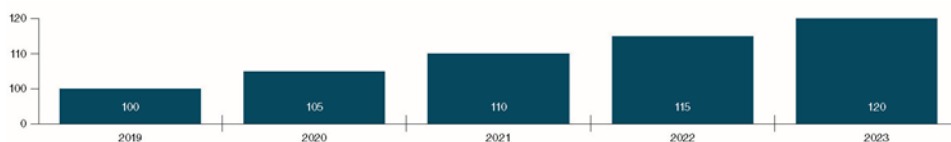
1.1 Den Helder kent een stabiel bestuur (raad en college) dat professioneler met elkaar samenwerkt.

Wat willen we bereiken?

Den Helder kent een stabiel bestuur (raad en college) dat professioneler met elkaar samenwerkt.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Vertrouwen in het bestuur van de gemeente Den Helder (indexcijfer 2019 = 100).

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl).

Effectindicator:

Percentage burgers dat (heel) veel vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd.

Wat gaan we er voor doen?

1.1.1 We brengen -via de Quick Scan Lokale Democratie (VNG)- in kaart hoe het staat met de lokale democratie in Den Helder.

1.1.2 We verbeteren de informatievoorziening van het college aan de raad en de inwoners. Onder andere door duidelijkere financiële rapportages.

1.1.3 We voeren het werkplan van de raadswerkgroep 'Bestuurlijke vernieuwing uit, met hierin onderwerpen op het gebied van:

- Verbetering informatie en communicatie tussen raad en college.
- Werkwijzen raad en raadscommissies.
- Voortgang en ontwikkeling burgerparticipatie.
- Nieuwe vormen van democratie.

Het werkplan is op het moment van schrijven van de begroting nog niet opgesteld.

1.1.4 Via het nieuwe burgerpanel vragen we meermalen per jaar onze inwoners om input bij de vraagstukken. Ook peilen we tweemaal per jaar de prestaties en het imago van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie.

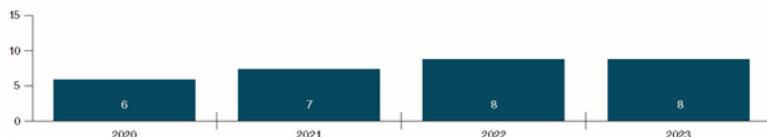
1.2 Den Helder voert beleid doeltreffender uit door beter en transparanter samen te werken met de verbonden partijen.

Wat willen we bereiken?

Den Helder voert beleid doeltreffender uit door beter en transparanter te werken met de verbonden partijen.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Tevredenheid over informatievoorziening door de verbonden partijen.

Bron: eigen enquête gemeente Den Helder.

Effectindicator:

Rapportcijfer van gemeenteraad over kwaliteit, volledigheid en tijdigheid aangeleverde informatie door verbonden partijen.

Wat gaan we er voor doen?

1.2.1 We voeren het voorstel 'Verbetering informatievoorziening door gemeenschappelijke regelingen aan raden' uit zoals door de raad vastgesteld op 22 januari 2018 (onderdeel beleidskader Verbonden partijen).

1.2.2 We voeren werkafspraken over informatievoorziening privaatrechtelijke verbonden partijen uit zoals vastgesteld op 18 maart 2019, waaronder ook de bespreking van de rapportage verbonden partijen in daartoe aangewezen (extra) vergaderingen van de commissie Bestuur en Middelen.

1.2.3 We gaan verder met de ontwikkeling van informele bijeenkomsten tussen raad en directeurs van de diverse verbonden partijen, in navolging van de raadsinformatiebijeenkomst op 15 april 2019.

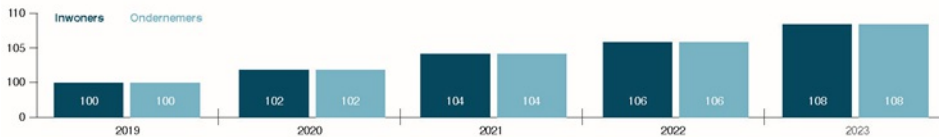
1.3 Inwoners en ondernemers ervaren betere dienstverlening van de gemeente Den Helder.

Wat willen we bereiken?

Inwoners en ondernemers ervaren betere dienstverlening van de gemeente Den Helder.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Tevredenheid over dienstverlening van de gemeente (indexcijfer 2019 = 100).

Bron 3a: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) 3b: Ondernemerspeiling gemeente Den Helder.

Effectindicator a:

Percentage inwoners dat tevreden is over de dienstverlening van de gemeente.

Effectindicator b:

Percentage ondernemers dat tevreden is over de dienstverlening van de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

1.3.1 We bieden excellente dienstverlening aan onze inwoners.

1.3.2 We bieden excellente dienstverlening aan onze ondernemers door loket voor ondernemers op te zetten.

1.3.3 We starten met het gebruik van data via Urban Data Center.

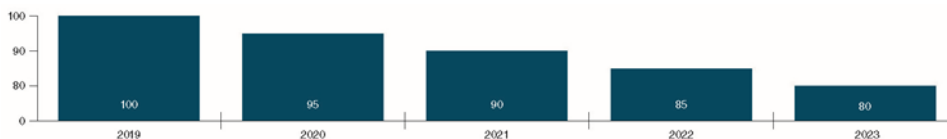
1.4 De gemeente Den Helder trekt gemakkelijker nieuwe personeel aan en houdt bestaand personeel beter vast.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Den Helder trekt gemakkelijker nieuw personeel aan en houdt bestaand personeel beter vast.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Gemiddeld aantal vacatures binnen de gemeente Den Helder (indexcijfer 2019 = 100).

Bron: gemeente Den Helder en personeelsmonitor A&O fonds.

Effectindicator:

Het gemiddeld aantal openstaande vacatures van de gemeente Den Helder daalt jaarlijks met vijf procent per jaar.

Wat gaan we er voor doen?

1.4.1 We investeren in de ontwikkeling van medewerkers en leidinggevenden van gemeente Den Helder.

1.4.2 We werken samen met ketenpartners en regiogemeenten op het gebied van personeel, door onder andere gezamenlijke werving, baancirculatie en deelbanen.

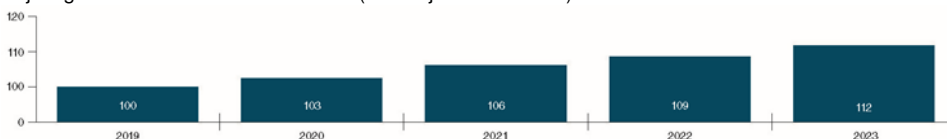
1.5 Onze inwoners voelen zich meer betrokken bij initiatieven van de gemeente en andere initiatiefnemers in hun leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners voelen zich meer betrokken bij initiatieven van de gemeente en andere initiatiefnemers in hun leefomgeving.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Vrijwillige inzet inwoners voor hun stad (indexcijfer 2019 = 100).

Effectindicator:

Percentage volwassenen in Den Helder dat aangeeft vrijwilligerswerk te verrichten groeit jaarlijks met drie procent.

Wat gaan we er voor doen?

1.5.1 Wij betrekken burgers bij plannen voor hun buurt door middel van de gebiedsgerichte aanpak. Met wijkgericht werken bevorderen we bewonersparticipatie en daarmee betrokkenheid in de leefomgeving van burgers. Wijk-, buurt- en bewonersorganisaties ondersteunen dit proces.

1.5.2 We stellen een plan van aanpak burgerparticipatie en burgerinitiatief op, mede in het kader van de Omgevingswet, en voeren deze uit.

1.5.3 We voeren buurtbegrotingen in.

1.5.4 We organiseren conflictbemiddeling: als personen, partijen of groepen een geschil hebben, brengen we ze met elkaar in gesprek. Om zo tot een oplossing te komen.

Welke financiële middelen zetten we in?

Nieuwe activiteiten uitgedrukt in structureel geld.

De onderstaande activiteiten ondersteunen de doelstellingen en worden bekostigd door een bezuiniging op de bedrijfsvoering voor eenzelfde bedrag.

Activiteit	2020	2021	2022	2023
Investeren in credits ontwikkelen voor maatwerk financiële rapportages.	31.500	31.500	31.500	31.500
Deelname aan Urban Data Center om datagedreven te werken en hiermee uiteindelijk de diensteverlening te verbeteren.	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal	131.500	131.500	131.500	131.500

Verbonden partij(en)

Gemeentelijke bijdragen verbonden partijen	Begroet 2020
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	€ 250.000
Cocensus	€ 637.000

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	Basisjaar	Basis	NL	2020	2021	2022	2023
Formatie, aantal FTE per 1.000 inwoners	2018	8,4	NB	7,3	7,3	7,3	7,3
Bezetting, aantal FTE per 1.000 inwoners	2018	7,6	NB	6,2	6,2	6,2	6,2
Apparaatskosten per inwoner	2018	710	NB	621	621	621	621
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur	2018	0,11	NB	0,05	0,05	0,05	0,05
Overhead, % van totale lasten	2018	0,11	NB	0,11	0,11	0,11	0,11

BBV = Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Cijfers 2018 zijn afkomstig uit de programmarekening 2018.

Wat gaat het kosten?

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 1	Rekening			Begroting		
Bestuurlijke vernieuwing	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	37.419	37.465	36.989	36.714	37.236	37.009
Totaal baten	-132.880	-135.821	-139.209	-139.410	-139.852	-141.216
Saldo van baten en lasten	-95.460	-98.356	-102.219	-102.696	-102.616	-104.207
Totaal toevoegingen reserves	2.173	3.188	2.648	139	130	0
Totaal onttrekkingen reserves	-5.640	-4.627	-25	-25	-1.749	-167
Geraamd resultaat	-98.927	-99.796	-99.596	-102.582	-104.235	-104.374
Incidentele baten en lasten (saldo)			208	119	113	0
Structureel begrotingssaldo	-98.927	-99.796	-99.804	-102.701	-104.349	-104.374

Programma 2 Zorgzame gemeente

Inleiding

Den Helder is een zorgzame gemeente. Dat betekent dat inwoners de zorg en ondersteuning krijgen waar behoefte aan is. Dit doen wij met aandacht voor eigen kracht en mogelijkheden van onze inwoners en op basis van wederzijds vertrouwen.

Preventie, inzet op samenwerking (zowel intern als extern) en intensieve begeleiding maakt deel uit van de werkwijze. Veiligheid van jongeren is een belangrijk aandachtspunt. In het Ketenhuis bespreken we complexe casuïstiek, delen we kennis en bevorderen we de integrale samenwerking.

Preventie is een belangrijk onderdeel van het huidige aanbod schulddienstverlening. We stimuleren de financiële bewustwording bij jongeren. Scholieren met financiële problematiek kunnen terecht bij het inloopspreekuur van ROC Kop van Noord-Holland. Dit is een tijdelijk spreekuur en start in het nieuwe schooljaar. Door jongeren te ondersteunen en financiële problemen vroegtijdig aan te pakken kunnen we verdere schuldenproblematiek voorkomen.

De werkloosheid is in de afgelopen jaren afgenomen. Inwoners met een bijstandsuitkering verkeren in omstandigheden waardoor zij niet gemakkelijk aan het werk komen. Bij de meesten is de afstand tot de arbeidsmarkt groot. We zetten volop in op leerwerktrajecten en arrangementen om deze mensen te begeleiden naar werk. We streven naar duurzame uitstroom. Als volledige uitstroom uit de uitkering niet mogelijk is zetten we in op vrijwilligerswerk of deeltijdarbeid.

We werken samen met organisaties, verenigingen en inwoners aan nieuwe creatieve oplossingen voor maatschappelijke betrokkenheid. Dit doen we dichtbij in de buurt. Proactief richting onze jeugd en sturend op minder werkloosheid en armoede.

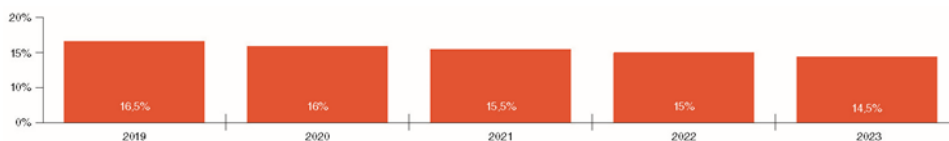
2.1 Minder jongeren zijn er in Den Helder aangewezen op jeugdhulpverlening.

Wat willen we bereiken?

Minder jongeren zijn er in Den Helder aangewezen op jeugdhulpverlening.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Aantal jongeren dat jeugdhulpverlening krijgt.

Bron: Swing, gemeente Den Helder.

Effectindicator:

Percentage jongeren tot 18 jaar dat jeugdhulpverlening krijgt.

Wat gaan we er voor doen?

2.1.1 We ontwikkelen Integrale Kind Centra (IKC) waarin we een doorgaande leerlijn en preventief zorgaanbod borgen. In een IKC sluiten we aan bij de specifieke vragen die in de betreffende wijk leven. Een IKC levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen en/of oplossen van maatschappelijke problemen. Het betreft hier een samenwerking tussen gemeente, onderwijs en zorgaanbieders.

2.1.2 We zetten gezinscoaches in voor gezinnen met complexe problematiek. De gezinscoach houdt rekening met het hele gezinssysteem. Met als doel te komen tot een structurele oplossing voor het hele gezin. We zetten praktijkondersteuners huisarts (POH) Jeugd GGZ in om problematiek vroegtijdig te signaleren. En om huisartsen snelle passende hulp te bieden vanuit de huisartsenpraktijk, zonder dat doorverwijzing naar maatwerkvoorzieningen nodig is. Het betreft hier een samenwerking tussen gemeente, zorgaanbieders en huisartsen.

2.1.3 We starten een (pilot) Jongerenloket door gemeente Den Helder. Een laagdrempelig loket waar jongeren snel geholpen worden. En indien nodig een verwijzing kunnen krijgen.

2.1.4 De gemeente Den Helder realiseert een integrale intake waarmee we jeugdhulpvraagstukken vroegtijdig signaleren en direct kunnen oppakken. Zodra team jeugd wordt ingezet wordt zij regievoerder en wordt de hulpvraag integraal opgepakt.

2.1.5 De veiligheid van de jeugd en gezinnen wordt beter geborgd. In het kader van 'Geweld hoort nergens thuis' zetten we hierop in. Dit is gericht op preventie en maatwerk.

2.1.6. We intensiveren de samenwerking met het onderwijs. We signaleren vroegtijdig problemen en vragen van jeugdigen en bieden de juiste ondersteuning. Er is hierbij helder wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook de zorgaanbieders betrekken we bij deze samenwerking.

2.1.7. We ontwikkelen een integrale aanpak voor jongeren van 16 tot en met 27 jaar. Hierbij is er een

ononderbroken ondersteuning voor jongeren en hun netwerk. Te realiseren door samenwerking van gemeente Den Helder en zorgaanbieders.

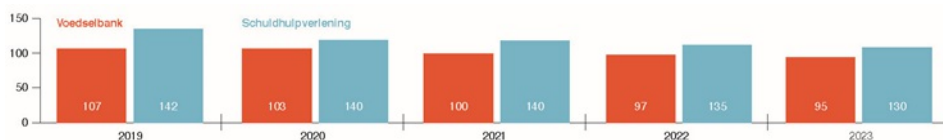
2.2 Het aantal inwoners met problematische schulden in Den Helder is afgenomen en minder inwoners leven in armoede.

Wat willen we bereiken?

Het aantal inwoners met problematische schulden in Den Helder is afgenomen en minder inwoners leven in armoede.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Beroep op schuldhulpverlening en voedselbank.

.Bron: Schuldhulpverlening: gegevens gemeente Den Helder, Voedselbank: voedselbanken.nl, Den Helder e.o.

Effectindicator a:

Aantal inwoners dat schuldhulpverlening ontvangt.

Effectindicator b:

Aantal mensen dat zich aanmeldt bij de voedselbank.

Het aantal gebruikers van de voedselbank wordt gemeten ten opzichte van de voedselbanknorm zoals die op 1 januari 2019 landelijk geldt. Als de norm later verhoogd wordt, dan stijgt hierdoor het aantal klanten. Met dat effect wordt rekening gehouden bij de beoordeling van de meting.

Wat gaan we er voor doen?

2.2.1 We vereenvoudigen de aanvraagssystematiek voor financiële tegemoetkoming voor minima.

2.2.2 We zetten data in waarmee we inwoners - die de financiële tegemoetkoming nodig hebben - gericht en actief kunnen benaderen.

2.2.3 Vooruitlopend op wetgeving maken we afspraken met woningbouwcorporaties en energieleverancier om betalingsachterstanden vroegtijdig te melden. We werken samen met woningcorporaties en energieleveranciers.

2.2.4 We geven voorlichting aan onderwijzend personeel en aan vrijwilligers van maatschappelijke organisaties, over het voorkomen van problematische schulden bij inwoners.

2.2.5 We breiden de voorlichting over geldzaken, preventie van schulden en budgetbeheer uit aan leerlingen van het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Dit doen we samen met het onderwijs.

2.2.6 We zetten in op:

- Preventie schuldenproblematiek.
- Budgetbeheer ter voorkoming van inzet bewindvoering.
- Samenwerking in het financieel fit-team (in oprichting).

2.2.7 We realiseren een integrale intake ter voorkoming van nieuwe schulden.

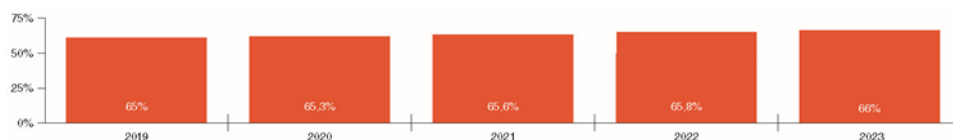
2.3 Den Helder telt minder werklozen en minder bijstandsgerechtigden.

Wat willen we bereiken?

Den Helder telt minder werklozen en minder bijstandsgerechtigden.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Netto arbeidsparticipatie in Den Helder.

Bron: provincie Noord-Holland, <https://data.noord-holland.nl/dashboard/Arbeidsparticipatie>.

Effectindicator:

De netto arbeidsparticipatie in Den Helder (percentage van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking).

Wat gaan we er voor doen?

2.3.1 We leiden, in samenwerking met werkgevers en re-integratiebedrijven, inwoners met een bijstandsuitkering toe naar werk.

2.3.2 We zetten, samen met werkgevers en re-integratiebedrijven, duale trajecten in voor inburgeraars gericht op taal en werk. En we bieden maatwerkoplossingen bieden voor inwoners die het inburgeringsexamen niet kunnen halen.

2.3.3 We ontwikkelen, samen met het onderwijs, leerwerktrajecten in kansrijke sectoren zoals techniek en zorg. Speciaal voor inwoners met een bijstandsuitkering.

2.3.4 We geven voorlichting aan onderwijzend personeel en aan vrijwilligers van maatschappelijke organisaties, over het voorkomen van problematische schulden bij inwoners.

2.3.5 We maken de (lichtere) hulp en zorg toegankelijk door uit te gaan van de vraag van de inwoner volgens de methode "omgekeerde verordening".

2.3.6 We zetten in op inkoop van trajecten die de mogelijkheid bieden tot maatwerk. Bijvoorbeeld als er sprake is van een grote afstand tot de arbeidsmarkt (denk aan inwoners met een indicatie banenafspraak).

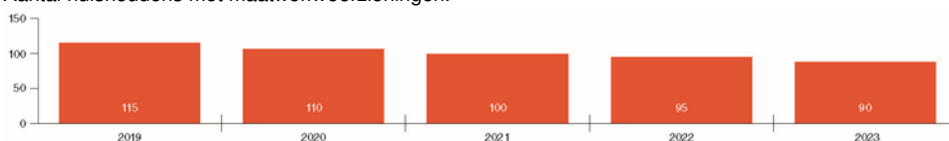
2.3.7 We realiseren een integrale intake om eerder hulp te kunnen bieden bij multi-problematiek. En zo de weg vrij te maken voor aanvaarding van arbeid.

2.4 De zorg voor kwetsbare inwoners is doelmatiger en speelt meer in op hun (zorg)behoefte.**Wat willen we bereiken?**

De zorg voor kwetsbare inwoners is doelmatiger en speelt meer in op hun (zorg)behoefte.

Hoe meten we of we dit doel bereiken?

Aantal huishoudens met maatwerkvoorzieningen.

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl).

Effectindicator:

Aantal huishoudens met één of meer maatwerkvoorzieningen per 1.000 huishoudens in Den Helder.

Wat gaan we er voor doen?

2.4.1 We creëren nieuwe mogelijkheden voor tijdelijke ondersteuning van de inwoners. Dit doen we in samenwerking met zorgaanbieders.

2.4.2 We realiseren voor kwetsbare inwoners een gevarieerd en tijdelijk aanbod aan ondersteuning. Bij hen in de buurt en in samenwerking met zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties.

2.4.3 We zorgen voor een goede aansluiting van individuele maatwerkvoorzieningen op het aanbod aan algemene maatschappelijke voorzieningen. Dit doen we in samenwerking met maatschappelijke organisaties en zorgaanbieders.

2.4.4 We sluiten aan op activiteiten in de wijk en nemen deel aan de ontwikkeling van sociale wijkteams.

2.4.5 We realiseren een integrale intake waarbij de vraag en/of het probleem centraal staat in plaats van de wetgeving. Hierbij speelt de omgekeerde verordening een prominente rol in de toeleiding naar de juiste zorg/ondersteuning.

2.4.6 We stimuleren het levensloopgeschikt maken van de eigen woning door SVN-leningen beschikbaar te stellen.

2.4.7 We verbeteren de signalering en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast verbeteren we de ondersteuning van slachtoffers van deze problematiek. Dit doen we in samenwerking met ketenpartners vanuit het zorg- en veiligheidsdomein.

2.4.8 We werken, met ketenpartners zorg en veiligheid, aan een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag in de regio.

2.4.9 We maken samenwerkingsafspraken met de regiogemeenten in verband met de decentralisatie van de huidige centrum gemeentetaak *Beschermde wonen* na alle gemeenten in 2022.

Welke financiële middelen zetten we in?

Nieuwe activiteiten uitgedrukt in structureel geld

Activiteit	2020	2021	2022	2023
Uitbreiding Ambulant jongerenwerk: versterking preventief aanbod om zwaardere hulp te voorkomen.	113.300	113.300	113.300	133.300
Start project Nu niet zwanger: versteking preventief aanbod om zwaardere hulp te voorkomen.	47.000	47.000	20.000	20.000
Uitbreiding Beschermingstafel	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	185.300	185.300	158.300	178.300

Nieuwe activiteiten uitgedrukt in incidenteel geld

Activiteit	2020	2021	2022	2023
Pilot jongerenloket: versterking preventief aanbod om zwaardere hulp te voorkomen.	60.000			
Jeugddebate	20.000	20.000		
Integraal Kindcentrum: een type voorziening voor kinderen van 0-12 jaar waarin kinderopvang, onderwijs, buitenschoolse opvang en welzijnsvoorzieningen gecombineerd zijn in één organisatie met een integrale visie.	100.000	100.000		
Totaal	180.000	120.000		

Verbonden partij(en)

Gemeentelijke bijdragen verbonden partijen	Begroet 2020
Cocensus	€ 11.849
GGD Hollands Noorden	€ 3.413.063
Gesubsidieerde Arbeid Kop van Noord Holland	€ 8.057.000

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	Basisjaar	Basis	NL	2020	2021	2022	2023
Banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)	2017	713	758	715	715	715	715
Jongeren (12-21 jaar) met delict voor rechter	2015	0,0252	0,0145	0,025	0,024	0,023	0,023
Kinderen (tot 18 jaar) in uitkeringsgezin	2015	9	6,58	8,8	8,7	8,6	8,6
Netto arbeidsparticipatie (% beroepsbevolking)	2017	64	66,7	64	64	64	64
Werkloze jongeren (16-22jaar)	2015	2,49	1,52	2,1	1,9	1,7	1,7
Personen met bijstandsuitkering per 1.000 inwoners	2018	44,6	40,1	45,5	45	44,5	44,5
Lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners 15-65 jarigen	2018	17,9	6,6	15,3	12	12,5	12,5
% jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)	2018	13,7	10,4	13,3	13	12,5	12,5
% jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)	2018	2,3	1,1	2,7	2,6	2,5	2,5
% jongeren met jeugdreclassering (12-23 jaar)	2018	0,5	0,3	0,7	0,6	0,5	0,5
% jongeren met verblijf	2018	2,2	1,1	3,1	3	2,5	2,5
WMO-cliënten met maatwerkarrangement per 1.000 inwoners	2017	52	57	75	77	79	79

Wat gaat het kosten?

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 2	Rekening			Begroting		
Zorgzame gemeente	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	95.031	95.069	97.164	97.077	96.362	96.031
Totaal baten	-28.186	-27.320	-27.264	-28.124	-28.733	-29.160
Saldo van baten en lasten	66.844	67.750	69.900	68.953	67.628	66.872

Totaal toevoegingen reserves	2.529	454	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	-2.626	-3.244	-285	-345	0	0
Geraamd resultaat	66.747	64.959	69.615	68.608	67.628	66.872
Incidentele baten en lasten (saldo)			0	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	66.747	64.959	69.615	68.608	67.628	66.872

Programma 3 Vitale gemeente

Inleiding

Den Helder verandert. De stad wordt steeds aantrekkelijker. Zo knapt het stadshart verder op, komen er op verschillende plekken mooie woningen bij en geven de dijk, het erfgoed en de natuur de stad een uniek karakter. Daarnaast zijn er ontwikkelingen die leiden tot meer werk: investeringen bij de Koninklijke Marine, kansen door activiteiten in relatie met de energietransitie en een toenemende zorgvraag. Er zijn en komen nog steeds meer vacatures bij waar we op dit moment niet voldoende mensen voor hebben.

Om te profiteren van de ontwikkelingen is het van belang om hier proactief op in te spelen zodat er voldoende mensen zijn om de vacatures te vervullen en de stad nog aantrekkelijker te maken. Dit doen we niet alleen maar samen met onze regionale collega gemeenten, de provincie Noord-Holland en het Rijk. Het programma De Kop Werkt! begint zijn vruchten af te werpen en krijgt wat ons betreft een vervolg na 2020. Op dit moment werken we aan een vernieuwde opzet voor het Regionaal Ambitiedocument 2.0.

Aantrekkelijk ben je alleen als je bereikbaar bent. In 2023 reis je daarom sneller van en naar Den Helder. Op korte termijn willen we snelle winst behalen in de doorstroom van het Texelverkeer. Op de lange termijn sneller over de weg van en naar Den Helder. Ook zetten we in op innovatie op het gebied van fietsverkeer, openbaar vervoer en andere mobiliteitsdiensten.

Aantrekkelijker zijn als vestigingsgebied voor nieuwe bedrijven betekent onder meer een goed beleid om nieuwe bedrijven in de stad te verwelkomen en de beschikbaarheid van het juiste personeel te organiseren. De groeiende vraag naar met name technisch personeel en zorgpersoneel vraagt om aansluiting van onder andere het onderwijs. We willen doorgaande leerlijnen in het onderwijs voor deze sectoren. Ook is het van belang om hoger beroepsonderwijs in Den Helder te hebben.

Om alle vacatures te kunnen vervullen zetten we ons onder andere in om mensen met een uitkering aan beschikbaar werk te helpen. En we stimuleren niet-werkenden om een baan te zoeken. Daarnaast hebben we mensen van buiten Den Helder nodig. Den Helder is die aantrekkelijke stad om te komen werken en wonen, zo profileren wij ons. Samen met de Marine, Woningstichting en andere stakeholders zetten we de stad positief op de kaart. En we zorgen ervoor dat mensen die in Den Helder komen werken ook kennis maken met alles wat Den Helder te bieden heeft. Zodat ze hier niet alleen komen werken maar zich hier ook willen vestigen.

Een aantrekkelijk stad heeft een levendig en mooi stadshart. We willen meer bezoekers, zowel eigen inwoners als bezoekers van buiten. Hiervoor zijn topvoorzieningen van belang zoals het in 2018 tot beste bibliotheek van de wereld uitgeroepen School 7 en Willemsoord met haar theater, horeca en musea. De komende jaren gaan wij door met de lopende projecten om het stadshart verder te ontwikkelen, zodat Den Helder zich nog meer kan onderscheiden.

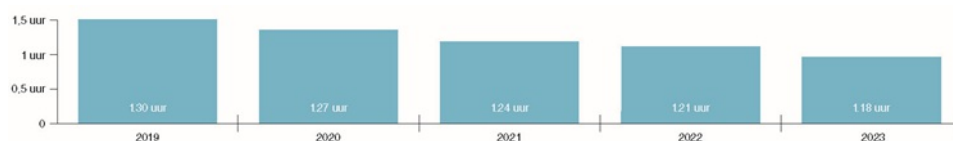
3.1 Bewoners, forenzen en bezoekers reizen makkelijker en sneller van en naar Den Helder en de omliggende regio.

Wat willen we bereiken?

Bewoners, forenzen en bezoekers reizen makkelijker en sneller van en naar Den Helder en de omliggende regio.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Reistijd auto Amsterdam – Den Helder Veerhaven.

Bron: Google maps.

Effectindicator:

Gemiddelde reistijd per auto van Amsterdam cs naar Den Helder veerhaven (TESO) op de vrijdagmiddag tussen 12.00 en 16.00 uur.

Wat gaan we ervoor doen?

3.1.1 Om de bereikbaarheid op korte termijn te verbeteren geven we uitvoering aan de quick wins voor de N250. Dat betreft:

- Het aanpassen van kruispunt N250-Havernweg-Ruyghweg.
- Het ombouwen van verkeerslichteninstallaties tot intelligente installaties (IVRI's).
- Het aanpassen van kruispunt N99 – N250.
- Regulering van laad- en lostijden op de N250.

3.1.2 We zetten alle eerdere onderzoeken naar de bereikbaarheid van Den Helder op een rijtje om vervolgens de bruikbaarheid en haalbaarheid van structurele maatregelen te beoordelen naar de toekomst toe.

3.1.3 We zetten in op een lobbytraject bereikbaarheid voor definitief uitsluitel over het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio (via de wegen A7, A9, N9, N99 en/of N245). Ook de opties voor een nieuw aan te leggen tracé voor de N77 en de 3-baans weg voor de N9 nemen we hierin mee.

3.1.4 We overleggen samen met de provincie Noord-Holland met onder andere NS/Prorail over de verbetering van de spoorverbinding tussen Den Helder en Amsterdam en Den Helder en Haarlem en de verbetering van het openbaar vervoer in zijn algemeenheid in de regio.

3.1.5 In het samenwerkingsverband De Kop Werkt onderzoeken we de mogelijkheden voor een betere ontsluiting van de Marinehaven via de Oostoeverweg, zowel voor de korte en middellange termijn (in samenhang met de renovatie van de Moormanbrug) als voor de langere termijn.

3.1.6 We voeren het fietsbeleid uit met als doel van Den Helder de meest fietsvriendelijke gemeente van Nederland te maken (onder meer door het realiseren van doorfietsroutes).

3.1.7 We richten ons op duurzaam en toeristisch vervoer door in te zetten op fietsverkeer en het realiseren van mobipunten (knooppunten voor verschillende vervoerswijzen).

3.1.8 We reguleren de parkeerdruk in het Stadshart/TESO. Samen met Texel en de TESO doen we onderzoek naar het nut, de noodzaak en de mogelijkheden voor het realiseren van een parkeerdek bij de veerhaven. Om zo uitwijkgedrag van Texelgangers terug te dringen. Daarnaast overleggen we met Rijkswaterstaat over behoud bereikbaarheid tijdens vervanging van de aanlanding.

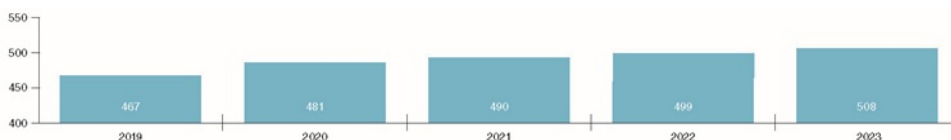
3.2 Meer mensen werken in Den Helder.

Wat willen we bereiken?

Meer mensen werken in Den Helder.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal banen per 1000 inwoners.

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl).

Effectindicator:

Aantal banen (vervulde posities) per 1.000 inwoners tussen 15-74 jaar in Den Helder.

Wat gaan we ervoor doen?

3.2.1 We werken het Helders Perspectief verder uit met als doel Den Helder te profileren als een stad waarin groei en ontwikkeling plaatsvindt. Partijen (onder andere de gemeente, Marine, Woningstichting, onderwijs, bedrijven en Citymarketing) werken hierbij samen om een aantrekkelijke arbeidsmarkt, woonomgeving en recreatieve omgeving voor Den Helder te realiseren.

3.2.2 We ontwikkelen het merk Den Helder via Citymarketing in samenwerking met andere stakeholders zoals de ondernemers.

3.2.3 We voeren projecten van De Kop Werkt! uit zoals Match2020, Havenontwikkeling, Regiomarketing en projecten gericht op de fysieke aantrekkelijkheid van de gemeente (zoals het project dorpsplein Huisduinen).

3.2.4 We zetten ons in voor het realiseren van een kwalitatief goed woningaanbod binnen de binnenstedelijke omgeving. We onderzoeken hierbij wat een passend aanbod aan woningbouw (plekken, aantallen, typologie, prijssegment) is om voorbereid te zijn op een mogelijke toenemende vraag vanuit de groeiende werkgelegenheid in Den Helder. Hiertoe zijn onder andere de versnellingsgelden bij de provincie aangevraagd en ontwikkelgebieden aangewezen (stadshart locaties, Vinkenterrein, omgeving station Den Helder Zuid). We stemmen de woningbouwplannen regionaal af.

3.2.5 We maken prestatieafspraken met de corporaties in Den Helder over passende huisvesting voor diverse doelgroepen om werkenden aan te trekken.

3.2.6 We geven uitvoering aan het lokaal beleidskader huisvesting voor arbeidsmigranten. We werken hierbij in regionaal verband samen met de andere gemeenten. Om goed greep te hebben op deze huisvesting in de gemeente zorgen we voor een sluitende registratie van arbeidsmigranten.

In het verlengde van of parallel aan het beleidskader huisvesting voor arbeidsmigranten geven we uitvoering aan het beleid voor kamerverhuur. Hierbij staan leefbaarheid en veiligheid in de bestaande woonomgeving centraal.

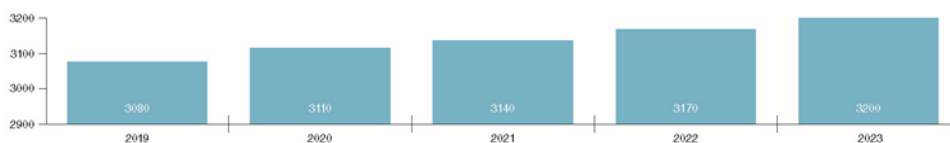
3.3 Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.

Wat willen we bereiken?

Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal bedrijven in Den Helder.

Bron: [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl).

Effectindicator:

Aantal (vestigingen van) bedrijven in Den Helder.

Wat gaan we ervoor doen?

3.3.1 We versoepelen de voorwaarden om je als bedrijf in Den Helder te kunnen vestigen.

3.3.2 We stellen een plan op voor de haven (in samenwerking met Defensie) om bedrijven te kunnen vestigen die zich onder andere richten op activiteiten van Wind op Zee.

3.3.3 We ondersteunen en faciliteren innovatieve projecten en initiatieven.

3.3.4 We verbeteren de faciliteiten in de haven en op de luchthaven om offshore bedrijven aan te trekken.

3.3.5 We bereiden ontwikkelingen voor op Buitenveld. Buitenveld speelt een mogelijke rol in de parkeervraag voortkomend uit de functies op Willemsoord. Daarnaast is het een zoekgebied voor een geothermielocatie. Een deel van Buitenveld blijft in gebruik door Defensie. De beste invulling voor dit gebied werken we uit in samenhang met de ontwikkelingen op Willemsoord en de haven.

3.3.6 We ontwikkelen plannen voor het realiseren van meer woningen voor middeninkomens.

3.3.7 We gaan door met het ontwikkelen van het lokaal detailhandelsbeleid: we verfijnen de regionale visie en we actualiseren het huidige beleid. Het doel is onder meer dat er toekomstbestendige winkelgebieden ontstaan waarin onderlinge samenhang is zodat alle winkelgebieden het geheel versterken.

3.3.8 Ondernemers, hoogheemraadschap, de gemeente en de provincie hebben een gezamenlijke opgave inzake de klimaatontwikkelingen en richten zich met elkaar op de toekomstbestendigheid van de polder in relatie tot de functies die het nu heeft.

3.3.9 Onder andere het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Port of Den Helder en Citymarketing richten zich op het promoten van Den Helder en de regio als aantrekkelijke vestigingsplaats met als doel het aantrekken van bedrijven.

3.3.10 Het samenwerkingsprogramma De Kop Werkt, heeft het initiatief genomen voor de realisering van het Maritiem Innovatie & Technologie Park Noord-Holland (MIP-NH). Hier wordt in 2020 verder uitvoering aan gegeven.

3.3.11 Om Den Helder en de Kop steviger in de markt te positioneren hebben haven, luchthaven, bedrijfsleven en kennisinfrastructuur de handen ineen geslagen en bouwen aan het merk North Sea Energy Gateway (NSEG). NSEG heeft zijn missie geformuleerd en inmiddels is NSEG op verschillende beurzen geïntroduceerd en er is een website. De volgende stap is een verdere professionalisering van NSEG.

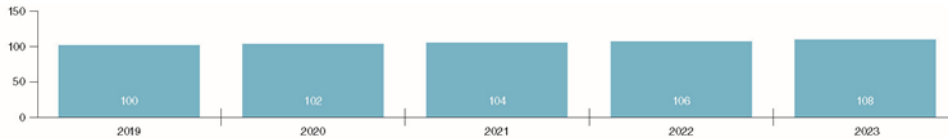
3.4 Het aanbod van het (regionaal beroeps-)onderwijs sluit beter aan op de vraag van werkgevers.

Wat willen we bereiken?

Het aanbod van het (regionaal beroeps-)onderwijs sluit beter aan op de vraag van werkgevers.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Aantal afgestudeerden dat blijft werken in de Kop van Noord-Holland (indexcijfer 2019 = 100).

Bron: ROC

Effectindicator:

Het percentage in de Kop van Noord-Holland afgestuurde mbo'ers dat een baan in de regio vindt direct na het afronden van hun opleiding.

Wat gaan we ervoor doen?

3.4.1 We richten ons op het profileren van Den Helder als stad van de maritieme techniek. Buiten het verder uitwerken van het Helders Perspectief is het netwerk van Tech@Connect een belangrijke actor om projecten op te zetten in de maritieme techniek.

3.4.2 We intensiveren de samenwerking met het hoger onderwijs (onder andere het Wageningen Research en het Koninklijk Instituut voor de Marine).

3.4.3 We blijven deelnemen aan het regionale programma Match2020 waarin uitvoeringsprogramma's zijn vastgesteld voor de sectoren agricultuur, zorg, toerisme en maritiem/energie/techniek. Het doel is om tot een betere aansluiting tussen het onderwijsaanbod en de behoefte c.q. vraag vanuit het bedrijfsleven te komen. Tevens wordt er via dit programma een regionale arbeidsmarktcampagne opgezet.

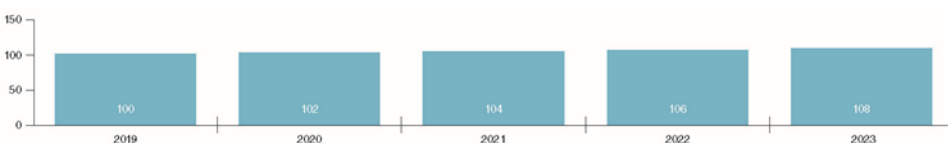
3.5 Het stadshart (inclusief Willemsoord) van Den Helder trekt meer bewoners en bezoekers dan vóór de recente stadsvernieuwing.

Wat willen we bereiken?

Het stadshart (inclusief Willemsoord) van Den Helder trekt meer bewoners en bezoekers dan vóór de recente stadsvernieuwing.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Bezoekersaantallen Stadshart (inclusief Willemsoord) (indexcijfer 2019 = 100).

Bron: Top van Holland.

Effectindicator:

Gemiddeld aantal bezoekers op twee vaste meetpunten in het jaar aan het Stadshart (inclusief Willemsoord) om te winkelen of te recreëren.

Wat gaan we ervoor doen?

3.5.1 De versterking van Den Helder door stedelijke vernieuwing in het stadshart en de ontwikkeling van het monumentale Willemsoord wordt door Zeestad voor vijf jaar voortgezet. We kijken naar de verbetering van de beleving van de haven in de stad door betere koppeling van Willemsoord aan het stadshart.

Lopende projecten zijn:

- Koningstraat-Spoorstraat
- Halter Bellevue
- Molenplein
- Het stadspark in het stadshart
- Ontwikkeling van het horecakwartier (De kleine werf) op Willemsoord.

Nieuwe projecten zijn:

- Winkelhart (ontwikkeling V&D-pand en Kroonpassage)
- Brug Zuidstraat-Willemsoord (verbinding Willemsoord aan het stadshart)

- Herinrichting Keizerstraat en openbare ruimte Willemsoord (onder andere entreegebied).

We onderzoeken de verbinding van het stadshart aan de zee met de Sea-Saw op technische en financiële haalbaarheid. Voor het Anton Pieckplein ontwikkelen we een ander plan waarvoor de reserve -die voor het gemeentelijk aandeel was ingericht- inzetten.

3.5.2 We stimuleren evenementen via het evenementenbeleid. Daarnaast gaan we verder met de voorbereiding van European Maritime Day die in 2021 zal plaatsvinden in Den Helder.

3.5.3 We ontwikkelen de Boerenverdrietsluit tot schutsluis om daarmee de recreatievaart via het bassin van Willemsoord vergroten.

3.5.4 We zetten de ontwikkeling van het stadhuis in de gebouwen 66 en 72 op Willemsoord voort. Specifieke aandachtspunten hierbij zijn de verkeerscirculatie, de positie van de Museumhaven en het parkeren (met balans tussen parkeren op Willemsoord en in het stadscentrum).

3.5.5 We analyseren de uitkomsten van de in 2019 uitgevoerde toeristische monitor. Aan de hand van de geanalyseerde uitkomsten kunnen we het vigerende beleid (zoals alleen uitbreiding van verblijfsrecreatie op basis van kwaliteit of diversiteit) beter uitvoeren. Ook kunnen we beter sturing geven aan toeristische initiatieven. De uitkomsten van de monitor kunnen de uitgangspunten vormen voor een meerjarige budgetovereenkomst met Citymarketing (voor de promotie van de gemeente Den Helder (geheel Den Helder, Julianadorp en Huisduinen) voor bewoners, bezoekers en ondernemers).

3.5.6 Voor het gebied Willemsoord Noord is een integrale gebiedsvisie opgesteld. Aanleiding voor de planvorming vormden initiatieven van het Marinemuseum en Defensie (het KIM, nieuwbouw legeringsgebouw Neptunus) om omvangrijke investeringen te gaan doen op Willemsoord. Het is wenselijk om een richting te kiezen, die vanuit het historische karakter en de bestaande functies op de werf een duurzaam en aantrekkelijk perspectief biedt voor de toekomst en dit in samenhang te ontwikkelen. We gaan samen met het Marinemuseum, Defensie en Zeestad verder met het uitwerken van de ontwikkelplannen van Willemsoord Noord.

Welke financiële middelen zetten we in?

Activiteit	2020	2021	2022	2023
Haven. De komende jaren moet flink geïnvesteerd worden in het onderhoud van kades en kunstwerken. We houden rekening met kapitaallasten vanaf 2021.*	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Zeestad blijft de komende vijf jaar de projectorganisatie voor het stadshart. De komende jaren wordt flink geïnvesteerd in het stadshart. Het pakket projecten omvat openbare ruimte op Willemsoord, investeringen in het gebied V&D/Kroonpassage, verbinding Zuidstraat- Willemsoord en aanpak van de Keizerstraat.	433.200	534.122	594.360	653.412
Het wegdek op het bovendeck van de parkeergarage Sluisdijkstraat wordt in 2020 vervangen. Op deze wijze wordt de lekkage in de garage eveneens tegengegaan.		33.083	33.083	33.083
Totaal	1.433.200	1.567.205	1.627.443	1.686.495

* Financiering is reeds opgenomen in het coalitieprogramma onder 'Onderhoud haven'

Verbonden partij(en)

Gemeentelijke bijdragen verbonden partijen	Begroet 2020
Cocensus	€ 16.469

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	Basisjaar	Basis	NL	2020	2021	2022	2023
% Functiemenging (verhouding tussen banen en woningen, varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken))	2018	48	52,8	0,477	0,477	0,477	0,477
Vestiging (van bedrijven): aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2018	71,6	125	82,6	82,6	82,6	82,6
Gemiddelde WOZ waarde: x duizend euro	2018	146	216	143	143	143	143

Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	2016	3,9	7,2	3	3	3	3
% demografische druk	2018	72,5	69	71,2	71,2	71,2	71,2
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's)	2019	607	669	596	596	596	596
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's)	2019	733	739	714	714	714	714

Wat gaat het kosten?

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 3 Vitale gemeente	Rekening			Begroting		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	12.682	12.796	13.082	13.377	12.399	11.987
Totaal baten	-10.830	-7.279	-9.747	-7.750	-6.776	-6.307
Saldo van baten en lasten	1.852	5.517	3.336	5.627	5.622	5.680
Totaal toevoegingen reserves	2.053	5.598	946	180	180	180
Totaal onttrekkingen reserves	-7.449	-6.863	-1.277	-491	-491	-241
Geraamd resultaat	-3.544	4.252	3.005	5.317	5.312	5.619
Incidentele baten en lasten (saldo)			451	-244	-89	161
Structureel begrotingssaldo	-3.544	4.252	2.554	5.560	5.400	5.458

Programma 4 Leefbare Gemeente

Inleiding

Den Helder is een leefbare stad. Dat betekent dat:

- Inwoners en bezoekers kunnen genieten van het cultuur-, erfgoed- en natuuraanbod.
- Inwoners op diverse plekken hun kennis uit kunnen breiden
- De stad schoon, heel en veilig is.

Een leefbare stad is ook een duurzame stad. Het programma Leefbaarheid is, zowel op het sociale als fysieke vlak, in ontwikkeling. We bereiden ons daarom voor op het duurzamer inrichten van de openbare ruimte en het investeren in een duurzame samenleving.

De voorbereidingen zijn gestart voor de duurzame inrichting van de openbare ruimte. Dat betekent dat we trajecten uitzetten waarbij we bij de inrichting en het onderhoud rekening houden met het veranderend gebruik van de openbare ruimte, de klimaatveranderingen, de energietransitie en de biodiversiteit.

De uitdaging voor de duurzame samenleving zit in een aantal ontwikkelingen. Zoals het ontwikkelen van kwalitatieve toezicht in de wijk en de bereikbaarheid van zorg en hulp in de wijk. Verder kijken we naar het verbreden/moderniseren van de aanwezige ontmoetingsplekken (zoals wijk- en sportfaciliteiten) in de stad. En willen we de sociale stabiliteit vergroten.

Dit doen we door middel van het wijkgericht werken en de gebiedsgerichte aanpak. Daarbij staat bewonersparticipatie, flexibiliteit en lerend vermogen voorop. De aanpak is gericht op een duurzame relatie tussen gemeente, inwoners, instanties en ondernemers.

Ook de komst van de Omgevingswet vanaf 1 januari 2021 moet de relatie met de burger verder versterken en procedures vereenvoudigen. De veranderende rol voor de gemeente, zowel bestuur als gehele ambtelijke organisatie, heeft hierbij grote impact voor de manier van werken en hier zal met de nodige training aandacht besteed worden. Daarnaast wordt vanuit de Omgevingswet ook verder gewerkt aan de planvorming, o.a. "Omgevingsvisie Den Helder".

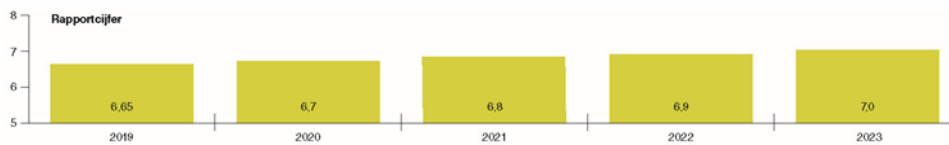
4.1 De openbare ruimte in Den Helder is schoner en inwoners waarderen deze beter.

Wat willen we bereiken?

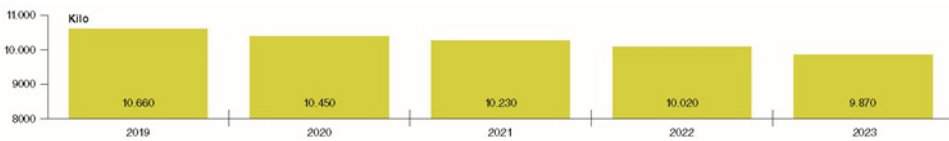
De openbare ruimte in Den Helder is schoner en inwoners waarderen deze beter.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Waardering fysieke leefomgeving en hoeveelheid zwerfafval.

Bron: [Waarstaattjegemeente.nl](https://www.waarstaattjegemeente.nl)

Bron: Interne registratie gemeente.

Effectindicator a:

Gemiddelde rapportcijfer dat bewoners geven voor hun buurt als fysieke leefomgeving.

Effectindicator b:

Aantal kg zwerfafval per bewoner per jaar.

Wat gaan we er voor doen?

4.1.1 We verwijderen (zwerf)afval sneller uit de openbare ruimte door meer bekendheid te geven aan de app 'Makkelijk Melden'.

4.1.2 We vervangen de marktkasten aan de Baljuwstraat, bij het Timorpark en bij de Helderse vallei door ondergrondse putkasten.

4.1.3 We verhogen de bushaltes langs de Breewijd en verplaatsen de bushalte aan de Huisduinerweg naar de Timorlaan.

4.1.4 We voeren de nieuwe visie op wijkgericht werken uit.

4.1.5 We intensiveren sociale innovaties vanuit wijkgericht werken en de gebiedsgerichte aanpak.

4.1.6 We geven vorm aan de Inclusieve samenleving.

4.1.7 Op basis van datagericht onderzoek wijzen we drie buurten aan die we volgens de gebiedsgerichte aanpak gaan oppakken en uitwerken.

4.1.8 We vergroten de verkeersveiligheid door:

- Het aanpassen van de oversteekplaats Baljuwstraat voor de scholen.
- Een 30 km gebied van de Stakman Bossestraat te maken.
- De aanleg van een fietspad langs de Breewijd, gedeelte tussen Zuidwal en Zuiderhaaks.
- Het verbeteren van de voorrangssituatie kruising Schootenweg/Hendrik Baskenweg/Egmondstraat.
- Het realiseren van aanpassingen aan de Van Heemskerckstraat.

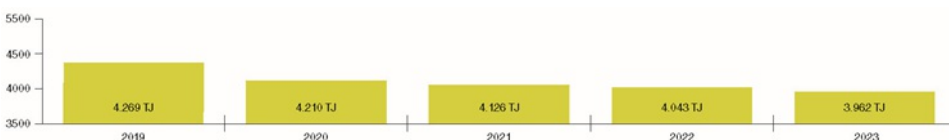
4.2 Den Helder verbruikt minder (fossiele) energie en is meer klimaatbestendig.

Wat willen we bereiken?

Den Helder verbruikt minder (fossiele) energie en is meer klimaatbestendig.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Minder netto energieverbruik.

Bron: Energiemonitor HVC.

Effectindicator:

Netto energieverbruik (gas en elektriciteit) in joules in Den Helder.

Prestatie-indicator:

De gemeentelijke organisatie gebruikt netto 2% minder energie per jaar volgens CO2 Prestatieladder.

Jaar	waarde
Nulwaarde 2019	100

Streefwaarde 2020	98
Streefwaarde 2021	96
Streefwaarde 2022	94
Streefwaarde 2023	92

Bron: Energiemonitor HVC.

Wat gaan we er voor doen?

4.2.1 We stellen In het najaar van 2019 het Helders Energieakkoord vast tussen publieke, private en maatschappelijke partijen. De uitvoering van de afspraken start in 2020.

4.2.2 Een energiezuinige gemeente begint bij de eigen organisatie. We maken met de CO2 Prestatieladder de uitstoot inzichtelijk en we nemen maatregelen.

4.2.3 We brengen het energielabel van het gemeentelijk vastgoed naar gemiddeld energielabel C.

4.2.4 HVC is bezig met een onderzoek naar een warmtenet. We ondersteunen daarin door partijen bijeen te brengen en draagvlak binnen de gemeente te creëren. Ook stellen we een warmtetransitievisie op.

4.2.5 Via het duurzaam bouwloket informeren we de inwoners over hoe je duurzamer kunt wonen. We onderzoeken of energiecoaches hierbij nog meer kunnen stimuleren.

4.2.6 We stimuleren duurzame mobiliteit via nieuw fietsbeleid en het plaatsen van laadpalen op strategische locaties.

4.2.7 De risicodialoog voor klimaatadaptatie van eind 2019 geeft vorm aan een klimaatstrategie voor Den Helder en de regio. De gebiedsgerichte aanpak en projecten zoals Willem-Alexanderhof krijgen daaruit richtlijnen voor het duurzaam inrichten van de buitenruimte. Ook innovatieve projecten zoals het Urban rainshell bij Fort Westoever dragen bij aan duurzaam watergebruik.

4.2.8 De leefbaarheid van de stad hangt ook af van de ecologische balans in en om de stad. We zoeken daarom naar effectieve manieren om biodiversiteit te stimuleren, zoals ecologisch bermbeheer.

4.2.9 We nemen de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad ter hand door het beschikbaar stellen van duurzaamheidsleningen (via Stimuleringsfonds Nederlandse gemeenten; SVN).

4.2.10 We stellen (in het kader van de Omgevingswet) de omgevingsvisie voor Den Helder op. We brengen de regels voor de leefomgeving samen in het omgevingsplan. We handelen vergunningsaanvragen sneller af (en op een integrale wijze). En we beginnen met de inrichting van omgevingsprogramma's.

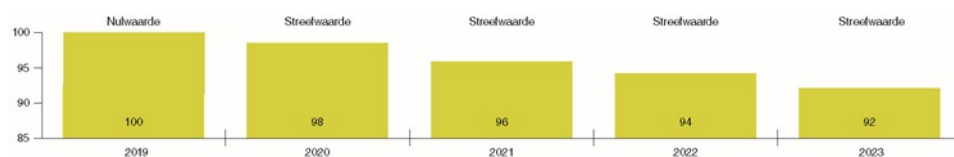
4.3 Den Helder is veiliger en inwoners ervaren dit ook zo.

Wat willen we bereiken?

Den Helder is veiliger en inwoners ervaren dit ook zo.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Overlastindex.

Bron: waarstaattjegemeente.nl.

Effectindicator:

Indexcijfer voor Den Helder in de overlastindex (ervaren overlast in de buurt).

Overlastindex, is optelsom van drugsoverlast, overlast verwarde personen, burenruzie en jeugdoverlast (bron politie).

Wat gaan we er voor doen?

4.3.1 Vanuit de discussie rondom sociale vraagstukken kan polarisatie ontstaan binnen de samenleving. In 2019 is gestart met een eerste verkenning op dit onderwerp. In 2020 rollen we dit uit in een gemeente brede aanpak Sociale Stabieliteit.

4.3.2 Vanuit verschillende kanten wordt gekeken naar de aanpak jeugddriminaliteit. In 2020 stemmen we dit op elkaar af en onder regie van de driehoek pakken we dit integraal op.

4.3.3 Het Ketenhuis groeit, maar de praktijk wijst uit dat het lastig blijft om vanuit het zorg- en veiligheidsdomein dezelfde taal te spreken. We blijven stimuleren en uitleggen. En in 2020 ondernemen we de volgende acties om de samenwerking te optimaliseren.

- Gekeken wordt naar een (regionaal) opschalingsmodel voor complexe casuïstiek.
- We willen de flexibele ruimte die past bij het oplossen van complexe casuïstiek verder verbreden.
- Uitvoeren werkzaamheden Wet verplichte GGZ vanuit Ketenhuis.

4.3.4 We organiseren op het thema winkeldiefstallen een bijeenkomst Secret Scan.

4.3.5 We organiseren twee wijkbijeenkomsten Waaks op het thema “Verdacht gedrag”.

4.3.6 We bespreken de signalen van mensenhandel en prostitutie zodat hier effectief op gestuurd kan worden.

4.3.7 We intensiveren de toezicht en handhaving en breiden deze uit met wijkgerichte aanpak en de pilot gastheerschap. Met als doel om de zichtbaarheid en benaderbaarheid te vergroten.

4.3.8 We maken ruimte vrij om organisaties van evenementen te adviseren en ze te begeleiden bij de aanvraag van de benodigde vergunningen. We onderzoeken daarnaast of de benodigde procedures vereenvoudigd kunnen worden.

4.3.9 We organiseren een trainingsdag havenbeveiliging voor alle interne en externe betrokkenen.

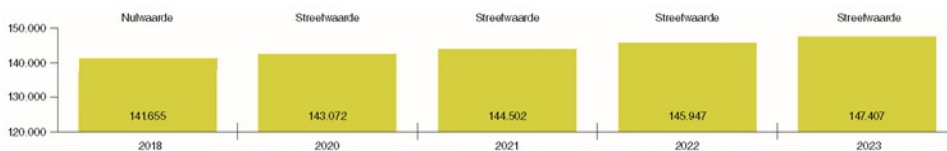
4.4 Meer mensen bezoeken Den Helder en maken gebruik van het aanbod van cultuur en natuur in en om de stad.

Wat willen we bereiken?

Meer mensen bezoeken Den Helder en maken gebruik van het aanbod van cultuur en natuur in en om de stad. Inwoners zijn actief en sporten en bewegen zoveel als mogelijk.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

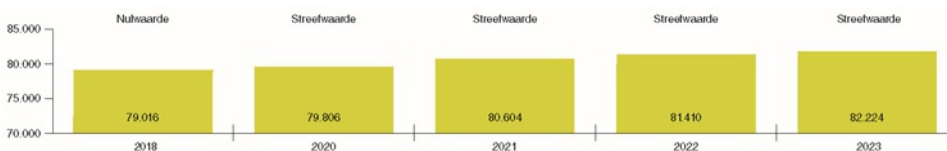
Meer bezoeken aan musea en de Helderse Vallei.

Bron: Eigen gegevens van de gemeente.

Effectindicator a:

Aantal bezoekers per jaar aan musea in Den Helder (Marinemuseum, Fort Kijkduin, Fort Harssens, Kroontjes bunker, Fort Dirks Admiraal, Kazemat Zandloper).

Bron: Eigen gegevens van de gemeente.

Effectindicator b:

Aantal bezoekers per jaar aan de Helderse Vallei.

Wat gaan we er voor doen?

4.4.1 Via de erfgoedorganisatie dragen we zorg voor het beheer en behoud van het erfgoed. Daarnaast profileren we Den Helder als stad met uniek maritiem erfgoed.

4.4.2 We subsidiëren culturele instellingen met als doel dat onze inwoners en bezoekers met kunst en cultuur kunnen kennis maken, er aan mee kunnen doen en/of het kunnen ervaren.

4.4.3 Den Helder vormt het culturele hart van de regio en trekt bezoekers (vanuit zowel de regio als daarbuiten) aan door unieke en bij het karakter van de stad passende voorzieningen.

4.4.4. We koesteren onze natuur en de verbinding tussen natuur en de stad. Onder andere het natuurgebied Streepjesberg wordt omgevormd tot een toegankelijk natuurgebied. Daarnaast is De Helderse Vallei de plek waar inwoners en bezoekers met elkaar in contact komen en kunnen leren over natuur, milieu en duurzaamheid. Ook de wildopvang wordt gerealiseerd bij De Helderse Vallei.

4.4.5 De gemeente ondersteunt diverse evenementen op het gebied van cultuur, erfgoed en natuur.

4.4.6 Top van Holland wordt ingezet voor de promotie van Den Helder als aantrekkelijke stad om te wonen en verblijven. Top van Holland ondersteunt daarbij steeds meer activiteiten die in de stad worden georganiseerd.

4.4.7 Wij actualiseren het beleidskader sport, waarin vitale verenigingen en multigebruik van sportaccommodaties een speerpunt zijn.

4.4.8 Wij voeren het lokaal sportakkoord uit en zetten buurtsportcoaches in voor de verbinding tussen sport en sociaal domein.

4.4.9 We kopen het sportpark Ruyghweg aan en renoveren de atletiekvoorzieningen.

4.4.10 Wij stimuleren en ondersteunen duurzaamheid van sportaccommodaties.

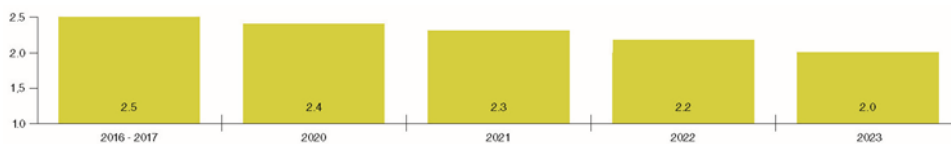
4.5 Onze inwoners hebben toegang tot beter onderwijs en zijn hoger opgeleid.

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners hebben toegang tot beter onderwijs en zijn hoger opgeleid.

Hoe gaan we meten of we dit doel bereiken?

Minder vroegtijdig schoolverlaters.

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Effectindicator:

Percentage vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VO en MBO).

Wat gaan we er voor doen?

4.5.1 We maken afspraken met onder andere de bibliotheek en ROC met betrekking tot laaggeletterdheid.

4.5.2 We stellen een nieuw integraal huisvestingsplan op voor scholen waarin de ontwikkeling Integraal Kindcentrum (IKC, paragraaf 2.1.1) een prominente plek krijgt.

4.5.3 Binnen de samenwerkingsverbanden op het gebied van onderwijs maken we afspraken over leerplicht, vroegtijdig schoolverlaten en passend onderwijs.

4.5.4 Wij stimuleren, faciliteren en ondersteunen het onderwijs bij het aangaan van samenwerkingsverbanden met het hoger onderwijs.

4.5.5 Wij stimuleren de realisatie van een doorgaande leerlijn voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar.

4.5.6 Wij blijven in gesprek met Scholen aan Zee en monitoren de voortgang van het verbeterplan.

Welke financiële middelen zetten we in?

Nieuwe activiteiten uitgedrukt in structureel geld

Activiteit	2020	2021	2022	2023
In 2020 is er nog een subsidie voor het Vogelasiel. In hetzelfde jaar realiseren we een nieuw Vogelasiel bij de Helderse Vallei. De lasten daarvan komen op in 2021.	55.000	150.000	150.000	150.000
De Stichting De Nollen heeft ingezet op fondsen en kan met een eenmalige bijdrage in 2019 en een structurele subsidie van de gemeente vanaf 2020 de exploitatie sluitend krijgen.	20.000	20.000	20.000	20.000
Top van Holland ondersteunt steeds meer activiteiten die in de stad worden georganiseerd. De komende jaren ligt er een ambitie op het gebied van onder andere evenementen.*	20.000	20.000	20.000	20.000
De oprichting van de erfgoedorganisatie betekent dat de onderhoudsopgave van het vastgoed op orde moet worden gebracht. De huurovereenkomst van de Schouwburg wordt aangepast, zodat deze, zoals ook bij andere panden met een unieke bestemming, kostendekkend is. Wij gaan daarbij uit van een verlaging met €150.000.	900.000	900.000	900.000	900.000
Een structurele bijdrage aan de onderhoudsvoorziening van De Kampanje borgt dat deze organisatie de komende jaren de onderhoudsopgave zelf kan financieren.	100.000	100.000	100.000	100.000
Ketenhuis (complexe zaken vergen meer inzet), Zorg- en veiligheidshuis en de zichtbaarheid van Handhaving.	110.500	110.500	110.500	110.500
In de gemeentelijke onderzoeks- en handhavingstaken van de Regionale Uitvoeringsdienst moeten achterstanden worden voorkomen.	85.000	85.000	85.000	85.000
Met de volkstuinverenigingen is geconstateerd dat aanvullend onderhoud van waterlopen en paden nodig is.	10.000	10.000	10.000	10.000

Om het Loopuytpark Julianadorp de gewenste kwaliteit te geven (doel 1) investeren we in 2020 extra in de openbare ruimte. De kapitaallasten komen op vanaf 2021**	0	30.000	30.000	30.000
Totaal	1.300.500	1.425.500	1.425.500	1.425.500

* Financiering is reeds opgenomen in het coalitieakkoord onder 'Ruimtevragers nog in te vullen'.

** Financiering is reeds opgenomen in het coalitieakkoord onder 'Ruimtevragers nog in te vullen'.

Activiteiten uitgedrukt in incidenteel geld

Activiteit	2020	2021	2022	2023
Voor de ontwikkeling van nieuwe (bouw)plannen in het bijvoorbeeld het stadshart of op de haven, en voor infrastructurele plannen, zoals de bereikbaarheidsstudies, is een actueel verkeersmodel essentieel. Eens in de vijf jaar vergt dit een eenmalige investering om weer vijf jaar met actuele cijfers te kunnen werken.	90.000			
Voor twee jaar gaan we investeren in de ondersteuning van culturele instellingen en musea, zoals het Reddingsmuseum om individueel en gezamenlijk via het werven van fondsen hun bedrijfsvoering te versterken.	50.000	50.000		
Voor een betere veiligheidsbeleving en een intensivering van de handhavings-capaciteit start de pilot: Gastheer in de stad.	300.000	300.000		
Totaal	440.000	350.000		

Verbonden partij(en)

Gemeentelijke bijdragen verbonden partijen	Begroet 2020
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	€ 3.843.744
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	€ 892.636
Cocensus	€ 272.905

BBV verplichte indicatoren

BBV verplichte indicatoren	Basisjaar	Basis	NL	2020	2021	2022	2023
Verwijzingen Halt: Aantal per 10.000 jongeren	2018	328	119	249	249	249	249
Winkeldiefstallen: Aantal per 1.000 inwoners	2018	2,8	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1
Geweldsmisdrijven: Aantal per 1.000 inwoners	2018	7,4	4,8	7,7	7,7	7,7	7,7
Diefstallen uit woning: Aantal per 1.000 inwoners	2018	1,3	2,5	1,8	1,8	1,8	1,8
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte), aantal per 1.000 inwoners	2018	10,7	5,4	9,3	9,3	9,3	9,3
Absoluut verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	2017	0	1,82	4	4	4	4
Relatief verzuim: aantal per 1.000 leerlingen	2017	100	26	68	67	65	65
% vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VO + MBO)	2017	2,5	1,9	1,5	1,5	1,4	1,4
% niet-sporters	2016	0,554	0,487	0,554	0,554	0,554	0,554
Omvang huishoudelijk restafval in kg/inwoner	2016	271	189	271	271	271	271
Hernieuwbare elektriciteit %	2017	2	6,4	2,5	2,5	2,5	2,5

Wat gaat het kosten?

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 4	Rekening		Begroting			
Leefbare gemeente	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	50.570	52.406	51.640	51.948	51.471	51.557
Totaal baten	-19.266	-19.334	-20.204	-20.141	-19.935	-20.004
Saldo van baten en lasten	31.304	33.072	31.436	31.806	31.537	31.553
Totaal toevoegingen reserves	1.683	120	5.599	120	120	120
Totaal onttrekkingen reserves	-4.406	-3.250	-6.908	-1.406	-481	-481
Geraamd resultaat	28.581	29.942	30.127	30.521	31.176	31.192
Incidentele baten en lasten (saldo)			-388	-375	-10	0

Structureel begrotingssaldo	28.581	29.942	30.515	30.896	31.186	31.192
-----------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

3. Financiële begroting

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk besteden wij aandacht aan een aantal financiële aspecten van de begroting. Als eerste staan we stil bij de ontwikkeling en samenstelling van de algemene middelen. Vervolgens lichten we de ontwikkeling van het geraamde saldo naar 2023 toe. Daarna volgt een onderdeel met daarin opgenomen de meerjarige balansen; deze zijn voorgeschreven door het Bbv. Daarnaast is er voor gekozen om de toelichting op 'Wat gaat het kosten?' niet meer onder de programma's te plaatsen, maar in hoofdstuk 3 Financiële begroting. Bij de programma's worden nog wel de tabellen met de financiële informatie over 'Wat gaat het kosten?' vermeld. Tot slot zijn de technische uitgangspunten opgenomen, die gebruikt zijn voor het actualiseren van de begroting.

Als basis voor de begroting dient de vastgestelde Kadernota 2020-2023. In de begroting is aanvullend de meicirculaire opgenomen en daarnaast een aantal aanvullende mutaties als:

- de indexering van salarissen en andere kosten;
- de actualisering van de lasten en baten van de Wmo, Jeugdzorg en Participatie;
- de aanpassing van de kapitaallasten;
- het terugdraaien van de onttrekking uit de reserve Sociaal Domein;
- overige mutaties als hogere dividenden.

De financiële vertaling van deze punten zien er als volgt uit (- is voordelig; + is nadelig)

	2020
Stand kadernota 2020-2023 nadelig saldo	€ 1.438.000
Salarissen (o.a. indexatie)	€ 957.000
Indexatie materiële kosten	€ 544.000
Dekking indexatie via Gemeentefonds	-/- € 1.100.000
Correctie BTW compensatiefonds	€ 1.018.000
Overige aanpassingen Gemeentefonds	-/- € 342.000
Hogere integratie-uitkering Sociaal Domein	-/- € 2.212.000
Actualiseren budgetten Wmo, Jeugd en Participatie	€ 1.296.000
Kapitaallasten	€ 128.000
Ontwikkelingen gemeentelijke heffingen	-/- € 125.000
Hogere dividenden	-/- € 310.000
Terugdraaien onttrekking reserve Sociaal Domein	€ 1.859.000
Stand begroting 2020-2023 nadelig saldo	€ 3.151.000

3.2 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen moeten volgens het BBV afzonderlijk worden toegelicht, maar hangen samen met verschillende programma's. Met een omvang van ongeveer € 131,4 miljoen beslaat dit onderdeel ruim meer dan de helft van de totale baten van de gemeente.

Deze algemene middelen zijn vrij om in te zetten en worden gebruikt om de publieke taken te bekostigen die niet met andere specifieke middelen (eigen bijdragen, doeluitkeringen) worden bekostigd in de programma's. In deze paragraaf lichten we de algemene dekkingsmiddelen toe.

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen geeft het volgende beeld:

Algemene dekkingsmiddelen		Realisatie	Begroting	Begroting
Bedragen (x € 1.000)		2018	2019	2020
Lokale heffingen	Lasten	225	720	673
	Baten	-13.153	-13.657	-14.055
Algemene uitkering	Lasten			
	Baten	-64.418	-93.469	-96.842
Deelfonds Sociaal Domein	Lasten			
	Baten	-44.998	-19.753	-19.760
Opbrengst deelnemingen	Lasten	140	105	70
	Baten	-1.086	-1.034	-1.058
Saldo financiering functie	Lasten	-199	-520	-54
	Baten	-160		

Saldo van baten en lasten	-123.648	-127.607	-131.026
Toevoegingen reserves	406	3.188	
Onttrekkingen reserves	-133	-2.685	
Geraamde resultaat	-123.375	-127.105	-131.026

Toelichting

Lokale heffingen (€ 445.000 gesaldeerd voordelig effect ten opzichte van 2019)

De lokale heffingen bestaan uit de onroerende zaakbelasting en de precariobelasting. Op de heffingen is een inflatiecorrectie van 2,60% toegepast in overeenstemming met de technische uitgangspunten van de begroting. Dit zorgt voor een stijging van de baten met een bedrag van € 355.000. Vanwege de omvang van de onroerende zaakbelasting vindt daar de grootste stijging plaats. Tevens is door areaal-uitbreiding de opbrengsten op de OZB verhoogd met € 43.000. Daarnaast dalen de invorderingskosten met € 47.000.

Algemene uitkering (€ 3.373.000 hogere baten ten opzichte van 2019)

Het uitgangspunt bij de begroting is de meicirculaire. De provinciale toezichthouders hanteren als uitgangspunt voor de begroting de meicirculaire als bron voor de beoordeling van de verwerking van de uitkering Gemeentefonds. Ten opzichte van de begroting 2019 stijgt de algemene uitkering met € 3,4 mln. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- De omvang van het gemeentefonds is voor 2020 ten opzichte van 2019 gegroeid. Dit komt onder andere door het zogeheten accres (de algemene ontwikkelingen vanuit het Rijk), maar ook actualisatie van de verschillende maatstaven. In de meicirculaire 2019 is de loon-/prijscompensatie opgenomen en de extra middelen voor Jeugdzorg. De totale stijging van de omvang is € 4,6 miljoen.
- Bij de integratie- en decentralisatieuitkeringen zijn ten opzichte van 2019 ook verschillende ontwikkelingen. Er zijn twee nieuwe decentralisatie-uitkering toegevoegd aan de algemene uitkering; Programma Geweld hoort nergens thuis en Verhoging taalniveau statushouders. Daarnaast zijn bij een aantal uitkeringen de bedragen naar boven bijgesteld in de meicirculaire. De totale stijging van de integratie- en decentralisatieuitkeringen zijn € 0,2 miljoen.
- Met de meicirculaire heeft er opnieuw een wijziging plaatsgevonden omtrent het BTW compensatiefonds. De gemeenten mogen alleen nog maar rekening houden met de ruimte onder het plafond op basis van 2018. De ruimte voor 2018 is € 39 miljoen. Dit betekent voor onze gemeente een flinke daling van opbrengsten, ten opzichte van 2019 gaat het om € 0,8 miljoen daling. Daarnaast hebben wij de stelpost 1% krimp uit onze opgave gehaald. Deze stelpost is was als een correctie op de opbrengst opgenomen. We zien nu op verschillende onderdelen een stijging binnen de gemeente en daar doet deze stelpost geen recht aan. Deze wijziging geeft een voordelig effect van € 0,3 miljoen. Samen met nog een paar kleine wijzigingen daalt de specifieke gemeenteposten met € 0,5 miljoen.

Integratie-uitkering Sociaal Domein (€ 7.000 hogere baten ten opzichte van 2019)

Ten opzichte van 2019 is er sprake van een lichte stijging. Deze stijging is tweeledig, enerzijds is bij Voogdij18+ sprake van een daling van de uitkering door uiname vanwege een lopende compensatieregeling en anderzijds is er sprake van een stijging bij Beschermd Wonen en Participatie door loon- en prijscompensatie.

Opbrengst deelnemingen/beleggingen (€ 59.000 gesaldeerd voordelig effect ten opzichte van 2019)

Ten opzichte van de begroting 2019 is er sprake van een lichte stijging van de opbrengsten vanuit de deelnemingen/beleggingen, doordat wij aan de hand van voorgaande jaren de opbrengsten hebben geanalyseerd en deze hebben doorgerekend voor de komende jaren. Tevens zijn de lasten lager vanuit de kapitaallasten door een daling van de omslagrente van 1,50% naar 1,00%.

Saldo financieringsfunctie (€ 466.000 lagere baten ten opzichte van 2019)

Elk jaar met de begroting maken wij een nieuwe berekening van de rente-omslag, zie voor de berekening de paragraaf Financiering. Bij deze berekening moeten wij rekening houden met onze (verwachte) rentelasten en bekende rentebaten. Deze rentebaten zijn onder andere afkomstig uit de grondexploitatie en de doorlening van onze geldleningen. Uit de rentebaten en -lasten volgt een saldo. Dit saldo moet dan gedekt worden door onze investeringen. Vorig jaar is bij een geldlening de rente herzien wat heeft geresulteerd in een fors lager rentepercentage. Dit zorgt er weer voor dat onze rentelasten hierdoor dalen. Met deze daling is voor een deel al rekening gehouden in de kadernota.

De daling van de rentelasten en een lichte stijging van de rentebaten op de grondexploitatie zorgt er voor dat de omslagrente van 1,50% naar 1,00% daalt. Dit betekent een lagere "renteopbrengst" op de financiering, maar ook een lagere rentelast op de verschillende kostendragers. De lagere baten bij de financiering wordt dus goed gemaakt door een lagere rentelast op de verschillende kostendragers.

Reserves

Toevoeging aan reserves (€ 3.188.000 lagere toevoeging ten opzichte van 2019)

De mutaties in de reserves vallend onder de algemene dekkingsmiddelen hebben met name te maken met het Sociaal Domein. Het gaat hierbij om de relatie tot het Gemeentefonds en de budgetten van het Sociaal Domein. Vanwege het steeds meer overgaan van de specifieke uitkeringen van het Sociaal Domein in het algemene deel van het Gemeentefonds is ervoor gekozen om de mutaties ten aanzien van deze reserve uit de begroting te halen.

Onttrekking van reserves (€ 2.685.000 lagere onttrekking ten opzichte van 2019)

De mutaties in de reserves vallend onder de algemene dekkingsmiddelen hebben met name te maken met het Sociaal Domein. Het gaat hierbij om de relatie tot het Gemeentefonds en de budgetten van het Sociaal Domein. Vanwege het steeds meer overgaan van de specifieke uitkeringen van het Sociaal Domein in het algemene deel van het Gemeentefonds is ervoor gekozen om de mutaties ten aanzien van deze reserve uit de begroting te halen.

3.3 Overhead

De systematiek van overhead houdt in dat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces onder overhead vallen. Deze overheadkosten mogen op grond van het Bbv niet worden doorberekend aan de verschillende programma's. Uitzonderingen zijn:

- grondexploitaties;
- investeringen;
- (subsidie) projecten.

De doorbelastingen hiervan moeten als een aftrekpost worden opgenomen onder het onderdeel overhead. Het resterende saldo op de overheadkosten moet afzonderlijk zichtbaar gemaakt worden zoals in onderstaand "Overzicht van de begrote baten en lasten 2020". De programma's zijn daarmee geschoond van overheadkosten.

Concreet komt het erop neer dat van de € 26,9 miljoen aan overheadkosten ongeveer € 1,4 miljoen aan deze uitzonderingen kunnen worden doorberekend. Dit resulteert in een saldo van € 25,5 miljoen op het taakveld Ondersteuning organisatie (kosten overhead).

Voor de tarieven en leges moet apart een opslagpercentage voor de overhead worden berekend. In de paragraaf Lokale heffingen wordt de kostendekkendheid van de verschillende tarieven en leges, rekening houdend met de opslagpercentage overhead, aangetoond. De kosten van overhead vormen onder andere:

- ICT;
- huisvestingslasten;
- personele kosten;
- juridische kosten.

Ten opzichte van het begrotingsjaar 2019 zijn de overheadkosten met € 0,4 miljoen gedaald. Deze daling komt voornamelijk voor rekening van de volgende onderdelen:

- **Personele lasten**
Ten opzichte van de begroting 2019 is een daling van de salarislasteren zichtbaar. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door onder andere de algemene salarisverhoging en verhoging van de werkgeverslasten. De doorbelasting van salarissen en uitgeleend personeel stijgt licht ten opzichte van 2019. Daarnaast is het budget voor inhuur fors lager in 2020 dan in 2019. Per saldo is er sprake van een daling van ongeveer € 0,3 miljoen.
- **Overige goederen en diensten**
Bij de goederen en diensten is vanuit de technische uitgangspunten ook gewerkt met een procentuele verhoging op de derdenleveranties. Daarnaast is er sprake van incidentele budgetten in 2019 die niet in 2020 meer voorkomen, zoals uit de resultaatbestemming of renovatiebudgetten. Per saldo is er sprake van een daling van € 1,3 miljoen van de kosten van overige goederen en diensten.
- **Afschrijvingen**
In verband met de actualisatie van de staat van geactiveerde uitgaven zijn de afschrijvingslasten gestegen. Dit resulteert in een stijging van € 1,1 miljoen. Dit heeft onder andere te maken met investeringen in ICT-middelen en de investering in het pand aan Kerkgracht 1.
- **Overig**
Op de overige posten zoals overige verrekeningen en inkomensoverdrachten zijn er kleine mutaties geweest. In totaal is er sprake van een stijging van € 0,1 miljoen.

Overzicht baten en lasten			
2020	Baten	Lasten	Saldo
Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing	-6.118	9.291	3.173
Programma 2 Zorgzame gemeente	-27.264	97.164	69.900
Programma 3 Vitale gemeente	-9.747	13.082	3.336
Programma 4 Leefbare gemeente	-20.204	51.640	31.436
Algemene dekkingsmiddelen	-131.715	689	-131.026
Overhead	-1.376	26.955	25.579
Heffing VPB			
Bedrag onvoorzien		55	55
Saldo van baten en lasten	-196.423	198.876	2.452

Toevoeging reserves:

Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing

Programma 2 Zorgzame gemeente	946	946
Programma 3 Vitale gemeente	5.599	5.599
Programma 4 Leefbare gemeente		
Algemene dekkingsmiddelen	2.648	2.648

Onttrekking reserves:

Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing		
Programma 2 Zorgzame gemeente	-285	-285
Programma 3 Vitale gemeente	-1.277	-1.277
Programma 4 Leefbare gemeente	-6.908	-6.908
Algemene dekkingsmiddelen		
Overhead	-25	-25

Resultaat	-204.918	208.069	3.151
------------------	-----------------	----------------	--------------

De ontwikkelingen op de programma's wordt bij het onderdeel 3.9 Wat gaat het kosten? toegelicht. De ontwikkeling van de algemene dekkingsmiddelen is hierboven toegelicht.

3.4 Meerjarenbegroting

Totaal						
Bedragen (x € 1.000)	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	195.702	197.736	198.876	199.116	197.468	196.584
Baten	-191.162	-189.753	-196.423	-195.426	-195.296	-196.687
Saldo van baten en lasten	4.540	7.983	2.452	3.691	2.171	-103
Toevoegingen reserves	8.438	9.359	9.194	439	430	300
Onttrekkingen reserves	-20.121	-17.984	-8.495	-2.266	-2.720	-888
Geraamde resultaat	-7.143	-642	3.151	1.863	-119	-691
Incidentele baten en lasten (saldo)			271	-500	15	161
Structureel begrotingssaldo	-7.143	-642	2.880	2.363	-133	-852

De (meerjaren)begroting is met inachtneming van de technische uitgangspunten, kadernota en ontwikkelingen algemene uitkering samengesteld.

3.5 Vennootschapsbelasting

De aangifte vennootschapsbelasting over de jaren 2016 en 2017 is bij de belastingdienst ingediend, beide met een verschuldigde belasting van nihil.

De aangifte over 2018 moet vóór 1 november 2019 door de belastingdienst zijn ontvangen.

In 2019 heeft de belastingdienst het standpunt ingenomen dat de vergoedingen die een gemeente ontvangt voor de inzameling van reststromen (textiel, plastic, oud ijzer, papier etc.) een fiscaal belaste activiteit is. Dit heeft (relatief geringe) gevolgen voor zowel de reeds ingediende aangiften als de de toekomstig verschuldigde belasting. De verwachting is dat er als (mede) als gevolg hiervan een bedrag aan vennootschapsbelasting is verschuldigd van ongeveer € 1.000 per jaar.

3.6 Onvoorzien

Vanuit de Besluit begroting en verantwoording (Bbv) zijn wij verplicht om een post onvoorzien op te nemen. Voor 2020 is een bedrag van € 55.000 opgenomen. Zijnde (afgerond) € 1,00 per inwoner. Dit is structurele ruimte die ingezet kan worden voor initiatieven of tegenvallers in 2020.

3.7 Geprognosticeerde balansen

Conform de wijzigingen vanuit het Bbv zijn wij verplicht om een geprognosticeerde begin- en eindbalans voor het begrotingsjaar en de drie jaren volgend op het begrotingsjaar op te nemen. Op deze manier kan de raad meer inzicht krijgen in de ontwikkeling van het EMU-saldo, de solvabiliteit en liquiditeit van de gemeente in een

meerjarig perspectief. Als afgeleide hiervan ook de ontwikkeling in onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

Geprognostiseerde balans						
Omschrijving	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Activa						
Immateriële vaste activa	10.596.511	13.195.620	15.150.821	17.106.022	19.061.223	18.316.424
Materiële vaste activa	86.493.437	107.532.834	109.592.521	111.184.944	114.646.300	110.939.857
Financiële vaste activa	79.276.146	76.506.279	63.751.343	60.822.614	57.837.049	54.792.458
Totaal vaste activa	176.366.094	197.234.733	188.494.684	189.113.580	191.544.571	184.048.739
Onderhanden werk	11.996.339	10.994.213	8.489.874	4.485.549	3.252.489	1.311.080
Overige voorraden	9.777	9.777	9.777	9.777	9.777	9.777
Vorderingen	17.235.369	17.235.369	17.235.369	17.235.369	17.235.369	17.235.369
Liquide middelen	31.786.579	615.179	0	0	0	0
Overlopende activa	4.420.783	4.420.783	4.420.783	4.420.783	4.420.783	4.420.783
Totaal vlottende activa	65.448.846	33.275.320	30.155.802	26.151.477	24.918.417	22.977.008
Totaal activa	241.814.940	230.510.052	218.650.486	215.265.057	216.462.988	207.025.747
Passiva						
Algemene reserve	20.574.518	19.223.445	25.203.157	21.126.832	19.263.429	19.382.280
Bestemmingsreserve	34.000.127	35.069.049	30.430.556	29.528.291	27.238.151	26.649.853
Resultaat jaarrekening	7.143.173	642.356	-3.151.325	-1.863.403	118.851	690.941
Voorzieningen	16.273.581	16.242.034	16.363.357	16.381.875	16.602.829	16.765.114
Onderhandse leningen	114.094.084	109.603.712	94.785.519	89.911.094	84.978.344	79.985.083
Vaste schulden	142.624	142.624	142.624	142.624	142.624	142.624
Totaal vaste passiva	192.228.107	180.923.220	163.773.889	155.227.314	148.344.229	143.615.896
Liquide middelen	0	0	5.289.765	10.450.910	18.531.926	13.823.019
Kortlopende schulden	20.187.250	20.187.250	20.187.250	20.187.250	20.187.250	20.187.250
Overlopende passiva	29.399.583	29.399.583	29.399.583	29.399.583	29.399.583	29.399.583
Totaal vlottende passiva	49.586.833	49.586.833	54.876.597	60.037.743	68.118.759	63.409.851
Totaal passiva	241.814.940	230.510.053	218.650.486	215.265.057	216.462.988	207.025.747

Het EMU-saldo wordt in de begroting in de financieringsparagraaf vermeld en nader toegelicht. In dit overzicht worden begroting 2019, 2020 en meerjarenbegroting 2020 behandeld. In het kader van het Bbv is het ook verplicht om de overige jaren te benoemen, dat ziet er als volgt uit:

- 2019: -/- € 12.700
- 2020: € 1.421
- 2021: € 606
- 2022: -/- € 4.415
- 2023: € 7.766

Voor 2020 daalt het nadelig EMU-saldo ten opzichte van 2019. Bij 2022 is dan weer een nadelig piek te zien. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere investering in 2022 en lagere baten op de grondexploitatie. In 2023 herstelt het saldo zich weer. Dit beeld past ook bij de ontwikkelingen van het begrotingssaldo.

3.8 Technische uitgangspunten

Voor de begroting 2020 is voorgesteld om van de volgende loon- en prijsontwikkelingen uit te gaan:

Technische uitgangspunten begroting 2020	
Loonontwikkeling	3,20%
Prijsontwikkeling	2,00%
Gemeenschappelijke regelingen	2,84%
Gesubsidieerde instellingen	2,96%

Gemeentelijke heffingen (m.u.v. rioolheffing)	2,60%
---	-------

3.9 Wat gaat het kosten?

Programma 1 Bestuurlijke vernieuwing

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 1	Rekening			Begroting		
Bestuurlijke vernieuwing	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	37.419	37.465	36.989	36.714	37.236	37.009
Totaal baten	-132.880	-135.821	-139.209	-139.410	-139.852	-141.216
Saldo van baten en lasten	-95.460	-98.356	-102.219	-102.696	-102.616	-104.207
Totaal toevoegingen reserves	2.173	3.188	2.648	139	130	0
Totaal onttrekkingen reserves	-5.640	-4.627	-25	-25	-1.749	-167
Geraamd resultaat	-98.927	-99.796	-99.596	-102.582	-104.235	-104.374
Incidentele baten en lasten (saldo)			208	119	113	0
Structureel begrotingssaldo	-98.927	-99.796	-99.804	-102.701	-104.349	-104.374

Tabel "Investeringsen"

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2020
<u>economisch</u>	
Auto 116 vrachtauto kraan (verschoven vanuit 2016)	210
Auto 117 Ford Ranger 8-VKL-22	65
Auto 147 ov 4-VBJ-04	65
Beveiliging	60
Landmeten/Cad	90
Maaimachine 5301	95
Meubilair	40
Netwerk	100
Servers en storage	100
Software	150
Telefonie/mobiele devices	300
	1.275
	1.275

Tabel "Reserves"

Naam	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020
Nieuwbouw stadhuis	2.648	
Totaal Beleidsprioriteiten	2.648	
Res.Sociaal Domein		25
Totaal Buffer voor risico's		25
Totaal Alle Reserves	2.648	25

Toelichting "Wat gaat het kosten?"

Lasten (€ 476.000 lagere lasten)

Taakveld 02 Burgerzaken (€ 159.000 hogere lasten)

In 2019 waren er drie extra verkiezingen (Hoogheemraadschap, Provinciale Staten en het Europees Parlement). In 2020 zijn er geen extra verkiezingen waardoor het budget in 2020 met € 84.000 verlaagd wordt. De salarisdoorbelasting van een vijftal teams is in 2020 € 250.000 hoger dan in 2019 als gevolg van een herschikking van toerekening vanwege de organisatieverandering.

Overige kleine afwijkingen 7.000 voordelig.

Taakveld 04 Overhead (€ 315.000 lagere lasten)

Zie voor de toelichting van de overheadkosten paragraaf 3.3 Overhead.

Taakveld 05 Treasury (€ 169.000 lagere lasten)

Zie voor de toelichting van de treasurykosten paragraaf 3.2 Algemene dekkingsmiddelen, onderdeel

financieringsfunctie.

Taakveld 08 Overige baten en lasten (€ 177.000 lagere lasten)

Zie voor de toelichting van de overige baten en lasten paragraaf 3.3 Overhead.

Overige afwijkingen < € 100.000 zijn per saldo € 27.000 nadelig.

Baten (€ 3.388.000 hogere baten)

Taakveld 05 Treasury (€ 576.000 lagere baten)

Zie voor de toelichting van de treasurybaten paragraaf 3.2 Algemene dekkingsmiddelen, onderdeel financieringsfunctie.

Taakveld 061 OZB woningen (€ 201.000 hogere baten)

De toename van de verhoogde opbrengst OZB is het gevolg van de gebruikelijke indexatie op de tarieven van 2,6%.

Taakveld 062 OZB niet-woningen (€ 196.000 hogere baten)

De toename van de verhoogde opbrengst OZB is het gevolg van de gebruikelijke indexatie op de tarieven van 2,6%.

Taakveld 07 Algemene uitkering (€ 3.380.000 hogere baten)

De toelichting op de ontwikkeling van de Algemene uitkering is opgenomen onder paragraaf 3.2 Algemene dekkingsmiddelen.

Taakveld 08 Overige baten en lasten (€ 111.000 hogere baten)

De toelichting op de overige baten en lasten is opgenomen onder paragraaf 3.3 Overhead.

Overige afwijkingen < € 100.000 zijn per saldo € 75.000 voordelig

Reserves

Toevoegingen (€ 540.000 lagere toevoegingen)

In 2019 is er een lagere toevoeging gedaan aan het gemeentefonds (€ 118.000) en aan de bestemmingsreserve sociaal domein (€ 3.070.000). De toelichting hierover is opgenomen in paragraaf 3.2 Algemene dekkingsmiddelen.

In 2020 vindt er een toevoeging aan de bestemmingsreserve nieuwbouw stadhuis plaats van € 2.648.000 bestaande uit € 2.500.000 van de verkoop van het stadhuis aan de drs. F. Bijlweg 20. Deze wordt aangewend voor de kapitaallegalisatie en een toevoeging van € 148.000 zijnde het verschil tussen het toegestane huisvestingsbudget en de geraamde uitgaven (conform RVO 19.0001) dat gereserveerd wordt voor egalisatie van de huisvestingslasten vanaf 2023 op Willemsoord.

Onttrekkingen (€ 4.602.000 lagere onttrekkingen)

Er is in 2019 een aantal incidentele onttrekkingen gedaan ten behoeve van de organisatieontwikkeling (€ 500.000), juridisch advies (€ 105.000), inhuurkosten (€ 55.600), opleidingskosten (€ 31.000), opruimen en digitaliseren van het archief aan de drs. F. Bijlweg (€ 250.000) en saldo kostenplaatsen (€ 25.000). Er wordt rekening gehouden met een eenmalige inzet van frictiefonds (€ 150.000) voor de bezuinigingsopgave op de bedrijfsvoering in 2019 (RB18.0113) en voor het sluitend maken van de begroting 2019 (€ 385.000, RB18.0113 en RB18.0128).

Er heeft een slotonttrekking plaatsgevonden uit de reserve nieuwbouw stadhuis (€ 440.000) ten behoeve van projectuitgaven voor onderzoek renovatie huisvesting en verhuiskosten.

In 2020 zijn de onttrekking aan het gemeentefonds (€ 2.350.000) en de onttrekking uit de Integratie-uitkering sociaal domein (€ 335.400) eruit gehaald. De toelichting hierover is opgenomen in paragraaf 3.2 Algemene dekkingsmiddelen.

In 2020 vindt er een onttrekking van € 25.000 uit de reserve Sociaal domein plaats ten behoeve van de in de kadernota opgenomen uitbreiding van de beschermingstafel.

Programma 2 Zorgzame gemeente

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 2 Zorgzame gemeente	Rekening			Begroting		
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	95.031	95.069	97.164	97.077	96.362	96.031
Totaal baten	-28.186	-27.320	-27.264	-28.124	-28.733	-29.160

Saldo van baten en lasten	66.844	67.750	69.900	68.953	67.628	66.872
Totaal toevoegingen reserves	2.529	454	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	-2.626	-3.244	-285	-345	0	0
Geraamd resultaat	66.747	64.959	69.615	68.608	67.628	66.872
Incidentele baten en lasten (saldo)			0	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	66.747	64.959	69.615	68.608	67.628	66.872

Tabel "Reserves"

Naam	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020
Res.Sociaal Domein		285
Totaal Buffer voor risico's		285
Totaal Alle Reserves		285

Toelichting "Wat gaat het kosten?"

Algemeen

Binnen het sociaal domein is er veelal sprake van zogeheten open-einderegelingen. Dit houdt in dat het regelingen zijn waarvoor er geen uitgavenplafond bestaat. Het recht van de inwoner op hulp, dan wel financiële tegemoetkoming, ontstaat op het moment dat wordt voldaan aan de gestelde criteria. Aanvragen kunnen dus niet worden afgewezen omdat het 'budget' op is. Hierdoor is het erg lastig om van tevoren een goede inschatting te maken van de omvang van de kosten.

Desalniettemin zal er een inschatting van de kosten moeten worden gemaakt. Dit kan op twee manieren: aan de hand van de bijdragen die worden ontvangen van het Rijk of door een inschatting te maken van de daadwerkelijke lasten.

Lasten

Naar mate de gemeente meer de beschikking krijgt over ervaringscijfers (aantallen en prijs) kan een betere inschatting worden gemaakt van de verwachte resultaten. Onze gemeente maakt bij het begroten van de lasten voor het sociaal domein gebruik van deze ervaringscijfers. De meest recente (jaar)afrekeningen van de zorgaanbieders alsmede de geconstateerde (financiële) ontwikkelingen in het lopende jaar maken hier onderdeel van uit.

Baten

Het grootste gedeelte van de baten van het sociaal domein ontvangt de gemeente uit de Integratie-uitkering sociaal domein (IUSD) en in de specifieke uitkering voor het bekostigen van onder andere de uitkeringen in het kader van de Participatiewet (BUIG). Bij de start van decentralisaties van het sociaal domein werden deze baten veelal gebruikt als richtlijn om de specifieke lastenbudgetten te bepalen.

Concreet is de prognose voor 2020 (en verder) tot stand gekomen door de financiële ontwikkeling die wij in 2019 zien door te trekken tot het einde van het jaar, waarbij de realisaties van de afgelopen jaren tevens een rol hebben gespeeld. Vervolgens is er rekening gehouden met- dan wel een inschatting gemaakt van- toekomstige (externe) factoren die de prijs-/volumeontwikkelingen beïnvloeden. Als gevolg hiervan zien we binnen het programma 'Zorgzame Gemeente' (dat onderverdeeld wordt in de onderdelen Jeugd, Zorg/WMO en Participatie) de volgende (financiële) ontwikkeling.

Financiële ontwikkelingen

De resultaatontwikkeling bij open-einderegelingen wordt veroorzaakt door een toe-of afname van het volume (het aantal behandelingen, trajecten, verstrekkingen etc.) dan wel een prijsontwikkeling. Een combinatie van beide is vanzelfsprekend ook mogelijk.

De verwachting is dat de lasten voor de Jeugdzorg (ten opzichte eerdere ramingen) structureel stijgen met ongeveer € 1.200.000 als gevolg van een combinatie van volume- en prijsstijgingen.

Binnen de Zorg/WMO is de verwachting dat de lasten structureel stijgen met ongeveer € 2.000.000 per jaar (ten opzichte van eerdere ramingen). Deze mutaties worden voor het overgrote deel veroorzaakt door prijsaanpassingen als gevolg van de recente uitgevoerde aanbesteding voor hulpmiddelen en de (relatief forse) toename van het volume als gevolg van de aanpassingen in het abonnementstarief in de WMO.

Bij Participatie wordt rekening gehouden met een daling van de lasten in 2020 van ongeveer € 1.900.000 en verder dalend in de jaren hierna. Dit is het gevolg van een verwachte extra uitstroom van bijstandsgerechtigden van 25 personen per jaar (100 in 2023) alsmede door een verwachte stijging van de jaarlijkse inkomsten (BUIG) conform de opgave zoals deze van het Rijk is ontvangen.

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 3 Vitale gemeente	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	12.682	12.796	13.082	13.377	12.399	11.987
Totaal baten	-10.830	-7.279	-9.747	-7.750	-6.776	-6.307
Saldo van baten en lasten	1.852	5.517	3.336	5.627	5.622	5.680
Totaal toevoegingen reserves	2.053	5.598	946	180	180	180
Totaal onttrekkingen reserves	-7.449	-6.863	-1.277	-491	-491	-241
Geraamd resultaat	-3.544	4.252	3.005	5.317	5.312	5.619
Incidentele baten en lasten (saldo)			451	-244	-89	161
Structureel begrotingssaldo	-3.544	4.252	2.554	5.560	5.400	5.458

Tabel "Investeringsen"

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2020
<u>economisch</u>	
Asfalt parkeerdek Sluisdijkstraat	662
	662
	662

Tabel "Reserves"

Naam	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020
Algemene reserve	766	20
Totaal Algemene reserve	766	20
Res.Ontwikk.fnds.M3clust.		200
Totaal Beleidsprioriteiten		200
Aankopen SH wet Voorkeursrecht		63
Totaal Buffer voor risico's		63
Blankmanstr.woonwagens		72
Egal.res.Expl.Parkeren		494
Egalisatiereserve grondexploitatie		250
Totaal Egalisatiereserves		816
Parkeerterrein de Schooten kap lasten		3
Koningstraat kap lasten	180	
Stadspark kap lasten		175
Totaal Technische reserve	180	178
Totaal Alle Reserves	946	1.277

Toelichting "Wat gaat het kosten?"

Toelichting begroting 2020 ten opzichte van 2019

Lasten

De toename in totaal bedraagt € 286.000. De afwijkingen groter dan € 100.000 bij een taakveld zijn als volgt:

Economische ontwikkeling

Binnen dit taakveld is er sprake van een toename van € 123.000. Dit wordt veroorzaakt door een toename van de subsidie aan Top van Holland met € 20.000 ingevolge besluit Kadernota, toename subsidie aan stichting Ondernemen aan Zee met € 20.000 vanwege toename Ozb opbrengst, Verhoging bijdrage aan de organisatie van De Kop Werkt ! met € 15.000. Het meerdere wordt veroorzaakt door inflatiecorrecties.

Grondexploitaties en vastgoed beheer

Binnen dit taakveld is er sprake van een toename van € 585.000 voor diverse kosten van de Grondexploitatie Willem-Alexanderhof. (Deze worden gecompenseerd aan de inkomstenzijde). Voorts is er in 2019 sprake van eenmalige uitgaven voor inrichting van het Statenhoff ter hoogte van € 32.000. De kapitaalslasten op diverse hier verantwoorde investeringen dalen met € 40.000.

Ruimtelijke ordening

Vanwege intensievere werkzaamheden bij ontwikkeling van de Omgevingswet en herindeling van de teams is er sprake van € 110.000 meer toegerekende salariskosten. Ook is er sprake van incidentele invoeringskosten

van de Omgevingswet, € 307.000

Bouwen en wonen

De rentelasten gerelateerd aan de Woningwet gerelateerde leningen dalen met € 495.000 wegens afname van de leningportefeuille. Door herindeling van teams en toegenomen werkdruk in verband met bouwvergunningen stijgen de toegerekende salarislasten met € 385.000. Nieuw zijn de programma kosten voor de volgende fase Stadsfase ter hoogte van € 433.000. In 2019 was er sprake van een eenmalige afboeking van de boekwaarde Koploper groot € 1.000.000. Deze komt in 2020 niet voor. De kapitaalslasten van diverse hier verantwoorde investeringen dalen met € 85.000.

Baten

De toename in totaal bedraagt € 2.468.000. De afwijkingen groter dan € 100.000 bij een taakveld zijn als volgt:

Grondexploitatie en vastgoed beheer

Aan de inkomstenzijde is in 2020 sprake van een incidentele opbrengst wegens verkoop van het voormalig stadhuis groot € 2.500.000. Gerelateerd aan de lastenontwikkeling is de inkomstenraming van grondexploitatie Willem-Alexanderhof € 355.000 hoger.

Bouwen en wonen

Gelet op de toegenomen bouwdruk neemt de raming bouwleges toe met € 105.000. Hier tegenover staat de daling van de uitstaande (woningwet gerelateerde) leningportefeuille met dientengevolge lagere doorbelaste rente groot € 495.000.

Reserves

Conform Raadsbesluit wordt € 4.000.000 onttrokken uit de Algemene Reserve t.b.v. realisatie van het Stadspark. Een bedrag van € 3.500.000 hiervan wordt in een kapitaallast egaliseringsreserve gestort waar vervolgens jaarlijks een bedrag van € 175.000 uit onttrokken zal worden ter dekking van communicerende kapitaalslasten.

Onderdeel van de realisatie van het Stadspark was aankoop van het pand 'De Koploper'. Zodra dit pand gesloopt wordt dient de boekwaarde afgeschreven worden. Deze onttrekking dient ter dekking van deze afschrijvingskosten.

Conform Raadsbesluit wordt er geld onttrokken uit de reserve Wet Voorkeursrecht Gemeenten om een kapitaalregalisatie te vormen ter dekking van het stadsvernieuwingproject Koningstraat. In de komende jaren wordt deze reserve nog verder gevoed vanuit Stadsontwikkeling budgetten.

Bij de kadernota is besloten tot het opheffen van een drietal reserves (Parkeren, M-3 cluster en Woonwagenvoorzieningen). Deze worden nu overgeheveld naar de Algemene Reserve.

Programma 4 Leefbare gemeente

Tabel "Wat gaat het kosten?"

Programma 4 Leefbare gemeente	Rekening		Begroting			
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bedragen (x € 1.000)						
Totaal lasten	50.570	52.406	51.640	51.948	51.471	51.557
Totaal baten	-19.266	-19.334	-20.204	-20.141	-19.935	-20.004
Saldo van baten en lasten	31.304	33.072	31.436	31.806	31.537	31.553
Totaal toevoegingen reserves	1.683	120	5.599	120	120	120
Totaal onttrekkingen reserves	-4.406	-3.250	-6.908	-1.406	-481	-481
Geraamd resultaat	28.581	29.942	30.127	30.521	31.176	31.192
Incidentele baten en lasten (saldo)			-388	-375	-10	0
Structureel begrotingssaldo	28.581	29.942	30.515	30.896	31.186	31.192

Tabel "Investeringen"

Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	2020
<u>economisch</u>	
Gebiedsgerichte aanpak	888
Nieuw perspectief gebiedsgericht	194
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	165
Vervanging onderbouw handbalveld JHC	79

Vervanging toplaag handbalveld JHC	40
<u>economisch heffing</u>	
Gemalen bouwkundig	77
Gemalen mechanisch	35
Vrijverval of nieuw GRP	664
<u>maatschappelijk</u>	
Nieuw perspectief gebiedsgericht	526
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	445
	3.113
	3.113

Tabel "Reserves"

Naam	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020
Algemene reserve	5.479	888
Totaal Algemene reserve	5.479	888
Revolv.fnds duurz.openb.verl.		120
Totaal Beleidsprioriteiten		120
B.N.L.S.		27
Res bodemsanering	120	
eg.res..onderw.huisvest.		4.905
Totaal Meerjarig beleid	120	4.931
Res.Sociaal Domein		300
Totaal Buffer voor risico's		300
Duinen Noordkop		151
Verpl.kinderboerderij		277
Historische graven		30
Totaal Egalisatiereserves		458
Nieuwbouw Pijler/Herderschee		52
Onderw.cluster Pasteurstraat		64
A. Pieckplein kap lasten		19
Noorderhaaks kap lasten		49
Polderweg kap lasten		10
Fietspad Duinweg kap lasten		4
Streepjesberg kap lasten		6
Villa Kakelbont kap lasten		7
Totaal Technische reserve		211
Totaal Alle Reserves	5.599	6.908

Toelichting "Wat gaat het kosten?"

Toelichting begroting 2020 ten opzichte van 2019

Lasten

De afname in totaal bedraagt € 766.000 De afwijkingen groter dan € 100.000 bij een taakveld zijn als volgt:

Afval

Bij het taakveld afval nemen de lasten toe met € 1.323.000. Oorzaak is de toename van de verwerkingskosten afval, een bedrag van € 1.366.000. Deze stijging wordt marginaal gecompenseerd door een daling van kapitaallasten met € 66.000.

Cultureel erfgoed

In 2019 werd hier € 54.000 aan salaris geraamd. Hoewel de inzet niet wijzigt worden deze kosten door de gewijzigde teamindeling op deze plaats niet meer zichtbaar. In 2019 waren er incidentele budgetten voor cofinanciering van De Nollen, Stelling Westoever en de Molenstichting voor in totaal € 570.000. Deze komen in 2020 niet voor. Tegenover deze lastendaling staat de stijging wegens de nieuw te verstrekken subsidie aan de op te richten Erfgoedorganisatie à € 900.000. Voorts doen zich nog diverse vrijwel budgettair neutrale verschuivingen en inflatiecorrectie voor. Per saldo is sprake van een stijging van € 290.000

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

In 2019 werd hier € 101.000 aan salaris geraamd. Hoewel de inzet niet wijzigt worden deze kosten door de gewijzigde teamindeling op deze plaats niet meer zichtbaar. Ook was er in 2019 een incidenteel budget van € 10.000 om de energievoorziening bij het Openluchttheater in Mariëndal te renoveren. Als lastenstijging wordt € 50.000 zichtbaar voor inzet gedurende twee jaar voor stimulering van promotie en fondsenwerving voor de culturele instellingen. Het budget voor subsidie aan de Nollen stijgt met € 20.000. De subsidieraming aan de Kampanje daalt echter met € 166.000 omdat er in 2019 sprake was van incidentele verhoging. Na verrekening van diverse inflatiecorrecties resteert een daling van € 164.000 op dit taakveld.

Economische havens en waterwegen

In 2019 was er sprake van een eenmalige bijdrage van € 567.000 in renovatie van de damwanden van de Boerenverdietsluis bij Willemsoord. Na verrekening van prijsstijgingen resteert hierdoor een daling van €

543.000.

Milieubeheer

In 2019 werden twee geluidsanering projecten opgepakt ter waarde van € 131.000. Bovendien was er budget uit voorgaand jaar beschikbaar voor waterbodemsanering bij Willemsoord à € 72.000. Ook was er 2019 een incidenteel budget beschikbaar van € 430.000 voor duurzame energie maatregelen wat overgeheveld was uit 2018. Bij elkaar was hierdoor in 2019 sprake van € 633.000 aan incidentele budgetten welke in 2020 vervallen.

Onderwijshuisvesting

In 2019 werd hier € 66.000 aan salaris geraamd. Hoewel de inzet niet wijzigt worden deze kosten door de gewijzigde teamindeling op deze plaats niet meer zichtbaar. Door dalende rente dalen de kapitaallasten in totaal met € 177.000. De vergoeding voor de huisvesting van Scholen aan Zee stijgt als gevolg van contractuele afspraken met € 160.000. Diverse beheersbudgetten zijn aangepast aan de uitgaventrend van de afgelopen jaren. Over het totaal hiervan is er hierdoor sprake van een verlaging van de uitgavenraming met € 102.000.

Openbaar groen en (openlucht)

Hoewel de inzet niet wijzigt wordt door de gewijzigde teamindeling ten opzichte van 2019 € 197.000 minder aan salaris toegerekend. Vanwege inflatiecorrectie op beheersbudgetten resteert op het gehele taakveld per saldo een daling van € 135.000.

Openbare orde en veiligheid

De formatie wijzigingen waartoe bij de kadernota is besloten ter grootte van € 410.000 is voornamelijk als stelpost opgenomen. In de uitgaven totalen wordt deze niet zichtbaar doordat er door de gewijzigde teamindeling ten opzichte van 2019 een gelijkwaardig bedrag aan salariskosten minder wordt toegerekend (Hoewel de inzet niet gewijzigd is). Hiernaast zijn er incidentele budgetten voor 2e huurkans beleid en inrichting ketenhuis ter hoogte van € 60.000 in 2020 vervallen welke verlaging van uitgaven eveneens wegvalt door toegenomen kapitaallasten (camera's) en diverse handhaving beheerskosten.

Riolering

Met name door daling van de omslagrente dalen de hier toegerekende kapitaallasten met € 147.000. Diverse kleinere budgetaanpassingen en inflatiecorrectie verminderen deze kostendaling uiteindelijk tot € 142.000.

Samenkracht en burgerparticipatie

In Den Helder beter bekend onder de naam 'Buurtgericht Werken'. In 2019 was hier middels de resultaatbestemming 2018 een incidenteel budget opgenomen van € 300.000. Deze vervalt in 2020 waardoor het uitgaven budget hier in 2020 navenant lager uitvalt. Hier tegenover staat een dit jaar voor het eerst toegerekend salarisbedrag van € 40.000 en het terugdraaien van een te vroeg ingevoerde korting van € 30.000 op het budget voor sociale innovatie.

Sportaccommodaties

Hoewel de inzet niet wijzigt wordt door de gewijzigde teamindeling ten opzichte van 2019 € 107.000 minder aan salaris toegerekend.

In 2019 was er een eenmalig budget van € 50.000 voor onderzoek naar de mogelijkheden van aankoop van het Marine sportpark. Vanwege de dalende rente dalen de kapitaallasten met € 56.000.

Als laatste afwijking is er in 2019 een btwcorrectie van ca € 60.000 doorgevoerd op de budgetten (zogenamde SPUK-regeling) als gevolg waarvan de gemeente geen btw meer kan terugvragen op dit taakveld, maar via een specifieke Rijksuitkering gecompenseerd wordt. In 2019 zijn de budgetten hiertoe verhoogd met de btw- last waartegenover een aparte Rijkscompensatie is geraamd. Na opstellen van een zogenaamde vooraangifte zal deze administratieve aanpassing ook in 2020 opgenomen worden. In totaal dalen hierdoor de geraamde uitgaven met € 27.000.

Baten

De toename in totaal bedraagt € 870.000. De afwijkingen groter dan € 100.000 per taakveld zijn:

Afval

De inkomsten, bestaande uit Afvalstoffenheffing en opbrengst herbruikbare componenten nemen toe met een bedrag dat gelijk is aan de kostenstijging. Dit in verband met het uitgangspunt dat de Afvalstoffenheffing kostendekkend moet zijn.

De inkomstenstijging, € 1.460.000 is hoger dan de hier 'zichtbare' kostenstijging. Dit, omdat ook de btw op de gestegen kosten gecompenseerd moet worden, terwijl deze aan de kostenzijde niet zichtbaar wordt. Dit te compenseren btw bedrag bedraagt € 136.000.

Milieubeheer

In relatie tot de geluidsaneringsprojecten aan de lastenzijde is in 2019 er een incidentele inkomstenraming van € 144.000 welke vervalt in 2020.

Onderwijsbeleid en leerlingen zaken

De van het Rijk te ontvangen bijdrage voor Onderwijs Achterstandsbeleid wordt € 297.000 lager geraamd.

Riolering

In principe is dit taakveld budgettair neutraal; Gelet op de kostendaling zou dus ook de inkomstendaling €

142.000 moeten zijn. De daling is echter € 245.000. Reden is een nog door te voeren administratieve correctie in boekjaar 2019. Hier moet een geraamde onttrekking uit de voorziening verlaagd worden welke correctie ten tijde van het opmaken van deze begroting nog niet doorgevoerd was.

Bij diverse andere taakvelden doen zich ook nog inkomstenwijzigingen voor, maar deze zijn alle lager dan € 100.000.

3.10 Overige

In het kader van het Bbv dienen wij nog aandacht te besteden aan de volgende onderdelen:

- De jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbare volume; dit heeft betrekking op de voorziening wachtgeld voormalige wethouders; zie voor een toelichting bij de desbetreffende voorziening.
- De investeringen, onderverdeeld naar investeringen met economisch en maatschappelijk nut; dit wordt per programma gepresenteerd. In het eerdere Bbv had de gemeente de vrijheid om investeringen met een maatschappelijk nut (wegen, parken, etc.) al dan niet te activeren en daarbij versneld af te schrijven. Dit leidde tot grote verschillen tussen gemeenten. In het vernieuwde Bbv dienen investeringen met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven.
- De financiering; dit onderdeel wordt behandeld in de financieringsparagraaf met inbegrip van de opbouw van de rente-omslag.
- De stand en het gespecificeerde verloop van reserves; dit wordt per programma gepresenteerd.
- De stand en het gespecificeerde verloop van voorzieningen; dit wordt per programma gepresenteerd.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandvermogen

4.1.1 Algemeen

Deze paragraaf biedt op basis van een risicoanalyse en een overzicht van financiële kengetallen inzicht in de financiële positie van de gemeente Den Helder.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen om risico's te kunnen opvangen, die niet op een andere wijze zijn afgedekt.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de weerstandscapaciteit aan de ene kant en de risico's aan de andere.

1. De weerstandscapaciteit betreft de beschikbare middelen en mogelijkheden om niet begrote en onvoorziene kosten (risico's) op te vangen.
2. De risico's die we noemen en opnemen, zijn de risico's van materiële betekenis.

We willen over een toereikend weerstandsvermogen beschikken om te voorkomen dat iedere financiële tegenvaller ons dwingt tot bezuinigingen of ten koste gaat van bestaande taken.

De ratio van het weerstandsvermogen moet vallen in de range van $1,0 < \text{ratio} < 1,4$. In het coalitieakkoord is een minimumpositie van 1,0 afgesproken.

De berekening is als volgt: Beschikbare weerstandscapaciteit : benodigde weerstandscapaciteit op basis van van de risico's.

De beoordeling van de ratio en de te nemen maatregelen zijn in de volgende tabel weergegeven:

Ratio weerstandvermogen	Betekenis	Beheersmaatregelen
>2,0	Uitstekend	Extra risico nemen/investeren
$1,4 < \text{ratio} < 2,0$	Ruim voldoende	Ruim voldoende Weerstandscapaciteit niet verhogen
$1,0 < \text{ratio} < 1,4$	Voldoende	Voldoende Consolideren weerstandscapaciteit
$0,8 < \text{ratio} < 1,0$	Matig	Matig Weerstandscapaciteit verhogen
$0,6 < \text{ratio} < 0,8$	Onvoldoende	Onvoldoende Weerstandscapaciteit verhogen
< 0,6	Ruim onvoldoende	Ruim onvoldoende Bezuinigen of risico's mijden

Risico's

Per risico kijken we wat het financieel voor ons betekent als dat zich voordoet. Ook de frequentie in tijd is een wegingsfactor. Al deze beoordelingen resulteren in een risicoscore. Hieronder het overzicht van de rekenpercentages die horen bij de risicoscores.

Frequentie voordoen kans	Kans-percentage
Minder dan of 1 keer per 10 jaar	5
Een keer per 5 - 10 jaar	10

Een keer per 2 – 5 jaar	25
Een keer per 1 – 2 jaar	50
Een of meer keer per jaar	100

De geactualiseerde bepaling van de risico's geeft samenvattend het volgende beeld:

Overzicht totale risicobedrag (in €)		
Omschrijving risico	Maximale risico-bedrag	totaal risico-bedrag
Garantstellingen zonder achtervang	77.068.466	14.853.731
Garantstellingen met achtervan WSW	155.264.000	1.552.640
Geldleningen	61.232.000	1.152.880
Overige risico's	58.426.000	24.717.100
Totaal	351.990.466	42.276.351
Factor voordoen alle risico's tegelijk 40%		16.910.540
Basisbedrag voor overige risico's		2.500.000
Totaal risicobedrag		19.410.540

Als benodigde weerstandscapaciteit op basis van de risico's is dus een bedrag van € 19.410.540.

De specificaties van de risico's is als volgt:

Omschrijving risico	Kans-percentag voordoen kans frequentie	Maximale risico- bedrag	kans op voordoen max. risico (80/50/20%)	totaal risico- bedrag	Onderbouwing zekerheden en omstandigheden van invloed op de frequentie
Garantstellingen zonder achtervang					
Woningstichting Den Helder	5%	4.462.862	20%	44.629	Achterliggende waarde woningen is omvangrijk
NV Huisvuilcentrale Noord-Holland	5%	23.350.541	20%	233.505	Risico's zijn de afgelopen jaren fors afgebouwd
ROC Kop van Noord-Holland	5%	2.359.657	20%	23.597	Structurele financiering onderwijsactiviteiten
Gemini ziekenhuis/NWZ	5%	6.000.000	20%	60.000	Financiële positie is goed
Stichting Dierentehuis Den Helder	25%	8.508	80%	1.702	Onderliggende lening is bijna afgelost
Willemsoord BV	50%	15.000.000	80%	6.000.000	Winst is beperkt; gebouwen zijn deels met hypotheaire zekerheid belast
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	5%	4.405.898	20%	44.059	Structurele financiering door gemeenten
Stichting Blijf van mijn Lijf	5%	406.000	80%	16.240	Structurele subsidiëring
NV PoDH: Kooyhaven (1)	50%	8.500.000	80%	3.400.000	Onderzoek naar de financiële toekomst; meeste eigendommen zijn niet hypotheair belast
NV PoDH: projecten	50%	7.875.000	80%	3.150.000	Idem
NV PoDH RC	50%	4.700.000	80%	1.880.000	Idem
Totaal		77.068.466		14.853.731	
Garantstellingen met achtervang WSW					
Stichting Woontij	5%	23.579.000	20%	235.790	Achtervang WSW
Woningstichting Den Helder	5%	127.500.000	20%	1.275.000	Achtervang WSW
Stichting Woonzorg Nederland	5%	2.540.000	20%	25.400	Achtervang WSW
Vestia Groep	5%	1.645.000	20%	16.450	Achtervang WSW
Totaal		155.264.000		1.552.640	
Geldleningen					
Leningen aan woningcorporaties	5%	56.970.000	20%	569.700	Achterliggende waarde woningen is omvangrijk
Triade	10%	199.000	20%	3.980	Structurele subsidiëring gemeente en pand is in eigendom
Willemsoord BV	25%	500.000	80%	100.000	Winst is beperkt en gebouwen zijn grotendeels met hypotheaire zekerheid belast
Willemsoord BV	25%	808.000	80%	161.600	
Schouburg De Kampanje	25%	2.500.000	50%	312.500	Structurele subsidiëring gemeente en geen belangrijke eigendommen
Startersleningen	10%	255.000	20%	5.100	onderliggende waarde panden
Totaal geldleningen		61.232.000		1.152.880	
Overige risico's					
Schadeclaims en planschades	100%	1.429.000	50%	714.500	Kans op toewijzen van een of meer claims is mogelijk; er lopen rechtszaken. De berekening is incl. het risico dat wordt gelopen bij het zwembad
Grondexploitatie	100%	2.447.000	80%	1.957.600	Berekend risico grondexploitatie
Baggerbeheer	100%	2.400.000	80%	1.920.000	ingeschat risico bedrag dat nodig is voor ontmanteling, bedrag is geactualiseerd
Exploitatie Willemsoord BV	50%	1.000.000	50%	250.000	Vraag is of onderhoud gedekt kan worden uit exploitatie. In de begroting wordt reeds rekening gehouden met € 900.000 voor de nieuwe erfgoedorganisatie
NV PoDH aandelenkapitaal	50%	7.000.000	80%	2.800.000	Onderzoek naar de financiële toekomst; meeste eigendommen zijn niet hypotheair belast. In de begroting is rekening gehouden met bijdragen van de gemeente in de noodzakelijke investeringen
Open einderegelingen BUIG en 3D's	100%	24.000.000	50%	12.000.000	grote inschatting risico van 4 jaar tekort € 6.000.000. In dit tijd moet ombuiging mogelijk zijn
Tegenvallende uitkering gemeentefonds	50%	20.000.000	50%	5.000.000	Uitkering gemeentefonds is sterk afhankelijk van uitgaven Rijk, verplichte uitgaven bij deel van deze uitkering en economische ontwikkeling. Daar tegenover is een stabilisatiefonds ingesteld; dat beperkt de risico's.
Gemeentelijke heffingen	100%	150.000	50%	75.000	Effect bute taxatie panden
Totaal		58.426.000		24.717.100	
Totaal risico's		351.990.466		42.276.351	

Het overzicht van de beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt:

Weerstandscapaciteit (in €)	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve	27.422.000	28.998.000	25.570.000	25.419.000
Bestemmingsreserves	1.843.979	1.003.337	1.003.337	1.003.337
Onvoorzien uitgaven	220.000	220.000	220.000	220.000
Stille reserves	2.500.000			
Onbenutte belastingcapaciteit	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bezuinigingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale weerstandscapaciteit	31.985.979	30.221.337	26.793.337	26.642.337

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen is dan als volgt:

Weerstandsvermogen	2020	2021	2022	2023
Weerstandscapaciteit (a)	31.985.979	30.221.337	26.793.337	26.642.337
Risico's (b)	19.410.540	19.410.540	19.410.540	19.410.540
Weerstandsvermogen (a/b)	1,6	1,6	1,4	1,4

Het weerstandsvermogen voldoet aan de door de raad vastgestelde norm van minimaal 1,0.

4.1.2 Risico's

Exploitatie Willemsoord BV

Naar verwachting wordt in november 2019 de nieuwe erfgoedorganisatie opgericht waarin Willemsoord BV en de stichting Stelling Den Helder opgaan.

De gemeente is voor 100% aandeelhouder van Willemsoord BV. Eventuele verliezen komen voor rekening van de gemeente als aandeelhouder, indien Willemsoord BV deze niet zelf kan opvangen. Uitgaande van het meerjarenperspectief van Willemsoord BV is er de komende jaren sprake van licht positieve exploitatieresultaten. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat nog geen rekening gehouden is met in de (nabije) toekomst verwachte groot onderhoud aan kades, gebouwen en bruggen van Willemsoord en de huidige financieringsstructuur. De omvang hiervan wordt momenteel geïnventariseerd. De financieringsbehoefte wordt in aanloop naar de oprichting van de erfgoedorganisatie verder uitgewerkt. In de Kadernota 2020 is een reservering gemaakt van € 900.000 per jaar vanaf 2020 voor een subsidie aan de nieuwe stichting voor het inrichten van de bedrijfsvoering van de nieuwe erfgoedorganisatie, het opbouwen van een onderhoudsreserve en een eventuele compensatie van de huur van de Kampanje.

NV Port of Den Helder

De afgelopen periode heeft Port of Den Helder (hierna: PoDH) haar organisatie en opgave onder de loep genomen vanuit zowel strategisch, financieel als organisatorisch perspectief. Daaruit kwam naar voren gekomen dat de financiële continuïteit van PoDH kwetsbaar blijft gedurende de planperiode die het bedrijfsplan 2019-2023 bestrijkt. In 2019 bleek dat, ondanks de besluitvorming van de gemeenteraad in december 2018, er een financieringsbehoefte blijft bestaan van € 17,4 miljoen tot en met 2028. In detail is met PoDH onderzocht wat precies de financieringsvraag is en welke financieringsmogelijkheden er vanuit de gemeente zijn binnen het staatsteunrecht. Ook is een onafhankelijke bedrijfskundige audit uitgevoerd. Daarbij is gekeken is of het bedrijfsplan in combinatie met financiering vanuit de gemeente voldoende zekerheid biedt voor een financieel gezonde toekomst voor PoDH. Het college heeft op 16 september 2019 een voorstel aan de raad aangeboden voor de financiering.

Het risico blijft bestaan dat PoDH niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Dat risico doet zich voor als de marktprognoses die in het bedrijfsplan staat, niet uitkomen. Een voorbeeld is het achterblijven bij de de verkoopverwachting op Kooypunt en Kooyhaven. Een ander risico is dat de benodigde uitbreiding van ruimte in de civiele haven uitblijft waardoor PoDH zich niet goed kan positioneren in de markt voor onderhoud van windparken op zee. Met name het uitblijven van besluitvorming over Harssen 1 ziet PoDH als een groot risico.

Baggerbeheer BV

De ontstane financiële situatie Milieupark Oost is onwenselijk. De afbouw van de bedrijfsvoering is ingezet voor de locaties voormalige insteekhaven en de locatie Oost 1. Voor de locatie Oost 2 worden toekomstscenario's uitgewerkt.

Voor de beëindiging van de bedrijfsvoering is een aantal scenario's uitgewerkt en is een cumulatieve bedrijfsresultaat per scenario berekend. Deze resultaten zijn als gevolg van deze beëindiging sterk negatief. Het lijkt dat daarbij vanaf 2020 aanzienlijke bedragen ten laste van Baggerbeheer zullen komen.

De berekening van deze bedragen zijn onzeker door recente wetgeving over de toetsingscriteria op PFAS (Poly- en perfluoralkylstoffen) en de gewenste achterlatingsvariant op de locaties Oost 1 en Oost 2.

Schadeclaims en planschade

Vorderingen tot schadevergoeding

In deze paragraaf treft u een overzicht van de tegen de gemeente Den Helder ingediende schadeclaims en de risico's die er bestaan op planschades. Schadeclaims en planschades waarvan het verwachte effect op de begroting 2020 minder is dan € 75.000,- zijn buiten beschouwing gelaten. Het begrootte risico bij de arbeidsrechtelijke geschillen is hieronder bij elkaar opgeteld weergegeven. Ook is een potentiële schadepost voor de gemeente weergegeven: de gemeente wil die schade verhalen op een wederpartij maar als die geen verhaal biedt zal zij naar verwachting zelf de kosten moeten dragen.

Schadeclaims

- Aanbesteding onkruidbestrijding. Vordering naar aanleiding van aanbestedingsprocedure Veeg- en onkruidbeheer, aanhangig gemaakt door één van de inschrijvers, P.C. v.d. Wiel B.V. (hierna: wederpartij). Aanvankelijk vorderde de wederpartij € 350.000,-. De rechtbank heeft de wederpartij de hoofdprocedure in het gelijk gesteld en heeft de zaak doorverwezen naar de schadestaatprocedure om de precieze omvang van de schade te bepalen. De gemeente is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan bij het hof. Het hoger beroep diende in november 2017. De wederpartij heeft ondertussen haar claim gewijzigd naar een bedrag van ca. € 1,9 miljoen. De gemeente heeft deze vordering afgewezen in afwachting van het hoger beroep en de eventuele schadestaatprocedure. Op 31 januari 2018 heeft het hof arrest gewezen en het vonnis van de rechtbank bekrachtigd. Tegen deze uitspraak heeft de gemeente in april 2018 cassatie ingesteld. De cassatieprocedure is nog gaande. Het arrest van de Hoge Raad wordt verwacht in het najaar van 2019. Voorts heeft na het arrest van het hof zich een andere inschrijver - er werd destijds in een combinatie ingeschreven - bij de gemeente gemeld met het verzoek om ook jegens haar aansprakelijkheid te erkennen. De omvang van de claim van deze inschrijver is onbekend en derhalve P.M.

- Scholte (Rob Scholtemuseum). De heer Scholte en de gemeente Den Helder zijn verwikkeld in diverse juridische procedures bij de rechtbank Noord-Holland en het gerechtshof in Amsterdam. Deze procedures zijn ontstaan nadat de gemeente bruikleenovereenkomsten met betrekking tot het oude postkantoor in Den Helder medio 2017 heeft opgezegd. Scholte exploiteerde in dat pand het Rob Scholte Museum. Omdat Scholte weigerde het pand te verlaten, is in opdracht van de gemeente het museum in april 2018 door de deurwaarder ontruimd en daarna verkocht aan een marktpartij. Scholte heeft diverse malen gedreigd met hoge schadeclaims. In januari 2019 heeft de rechtbank Noord-Holland geoordeeld dat de gemeente onrechtmatig jegens Scholte heeft gehandeld door in het najaar van 2017 onderhandelingen met hem over de aankoop van het voormalig postkantoor te staken. Tegen deze uitspraak is de gemeente in hoger beroep gegaan bij het hof. Tot op heden heeft Scholte één concrete claim ingediend. Hij heeft de rechtbank in een bodemprocedure over voornoemde ontruiming gevraagd de gemeente te veroordelen tot het betalen van een voorschot ad 379.000 euro. Het vonnis van de rechtbank wordt na de zomer 2019 verwacht. Voor het overige is het schade-/ claim bedrag P.M.
- Schade aan zwembad 'Het Heersdiep'. Na oplevering van zwembad 'Het Heersdiep' zijn diverse gebreken geconstateerd. Het betreft onder meer de kwaliteit van de buffervaten, scheurvorming in bassins en perronvloeren. Het herstel hiervan is naar verwachting complex en kostbaar. De gemeente heeft de aannemerscombinatie die verantwoordelijk was voor de bouwkundige werkzaamheden in de zomer van 2018 aansprakelijk gesteld. Ook is er een pro forma procedure aanhangig gemaakt bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw. Deze procedure staat op de parkeerrol. Op dit moment vinden de gesprekken en onderzoeken plaats vooruitlopend op het definitief herstellen van de gebreken. Feitelijk zijn deze gesprekken gelardeerd met onderhandelingen om tot een onderlinge kostenverdeling te komen. Zou de aannemerscombinatie uiteindelijk geen verhaal bieden, dan loopt de gemeente een fors financieel risico. Medio 2019 is gestart met een onderzoek naar het herstel en de daarmee samenhangende kosten. Op dit moment is dit niet exact te schatten, maar het risico voor de gemeente wordt vooralsnog op ca. € 500.000,- begroot.
- Vordering naar aanleiding van onrechtmatig handelen gemeente jegens wederpartij. De wederpartij (hierna: de heer X) was beoogd leidinggevende in een horeca-inrichting. Het college heeft in 2011 geweigerd de heer X bij te schrijven op de horecaverunning van de toenmalige exploitant. Hiertegen heeft de heer X destijds bezwaar gemaakt. Na een bestuursrechtelijke procedure heeft het college in 2014 het bezwaar gegrond verklaard, waarna de heer X een schadeclaim heeft ingediend omdat de gemeente jegens hem onrechtmatig gehandeld zou hebben. De zaak is toen overgedragen aan de verzekeraar van de gemeente en de onrechtmatigheid is ook erkend. Nadien is er gepoogd te schikken. Dat is niet gelukt. In 2018 heeft de heer X de gemeente gedagvaard en heeft de rechtbank Noord-Holland in een verstekvonnis (wellicht ten overvloede) geoordeeld dat de gemeente onrechtmatig heeft gehandeld jegens de heer X. Daarna heeft de heer X een zgn. schadestaatprocedure opgestart. De gemeente is uiteindelijk op 16 januari 2019 bij verstek veroordeeld tot het betalen van een schadebedrag van afgerond € 450.000,-. De gemeente is in verzet gegaan tegen deze veroordeling, hetgeen betekent dat zij alsnog inhoudelijk verweer kan voeren. De uitspraak van de rechtbank wordt na de zomer 2019 verwacht. Het uiteindelijke schadebedrag is derhalve P.M. Voorshands wordt ervan uitgegaan dat de verzekeraar de schade zal vergoeden, maar een geschil met de verzekeraar is niet uitgesloten vanwege de verstekveroordelingen.
- Arbeidsrechtelijke geschillen. Er spelen 2 procedures rondom disciplinair strafontslag en 1 kwestie omtrent disfunctioneren. In totaal loopt de gemeente een financieel risico van meer dan € 200.000,-. Voornoemde bedragen zijn exclusief wettelijke rente.

Planschade

Ten gevolge van diverse bestemmingsplanprocedures en omgevingsvergunningen, bestaat er een (doorlopend) risico op planschade. Het is niet mogelijk om op voorhand uitspraken te doen over de hoogte van het mogelijke schadebedrag, maar het risico op planschade wordt momenteel op zeer gering ingeschat.

1. Besluiten op aanvragen omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder b,c of g van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, leveren de gemeente een risico van planschade op. Een inschatting hiervan leidt tot een risico van maximaal € 250.000,-. Hierbij wordt opgemerkt dat deze planschade doorgaans wordt verlegd naar de vergunninghouder / initiatiefnemer.
2. Tot slot kan voor planschade die het gevolg kan zijn van andere gewijzigde (bestemmings-)plannen een bedrag van € 100.000,- worden geraamd.

Grondexploitatie

Op basis van de risicoanalyse per complex hebben we de conclusie getrokken dat geen van de aanwezige risico's zodanig concreet en onvermijdbaar is dat we hiervoor nu een (aanvullende) voorziening moeten treffen. We lopen voor de grondexploitaties risico op onvoorziene financiële tegenvallers. Het risico is gerelateerd aan de nog te realiseren kosten en opbrengsten. Grootste risico's schuilen in de opbrengstenkant van de projecten. De opbrengsten zijn later in de tijd gefaseerd dan de investeringen.

Een groot deel van de investeringen doen we vooraf (verwervingen, bouwrijp maken en dergelijke) om het mogelijk te maken grond te verkopen en opbrengsten te realiseren. Vertraging in het project en hierdoor het later realiseren van de opbrengsten heeft dan ook een negatief effect op het resultaat van het project. Het ontwikkelrisico schatten we in op een bedrag van € 2.447.000. Voor Willem Alexanderhof geldt dat de nog te maken kosten en opbrengsten ieder jaar lager wordt waardoor het risico afneemt. In de paragraaf Grondbeleid lichten we de risico's verder toe.

Leningen en garantstellingen

We lopen risico met de instellingen waaraan we een lening hebben verstrekt of waarvoor we een garantie hebben afgegeven. We riskeren een financiële tegenvaller als zij niet aan de aflossing- en/of renteverplichtingen kunnen voldoen en we daarop

door de geldverstrekker worden aangesproken. Eind 2018 hebben we een totaalbedrag van € 63.200.000 aan geldleningen verstrekt. Daarnaast hebben we eind 2018 waarborgen verstrekt van in totaal € 73.100.000. Het totaal aan verstrekte leningen en risico's waaruit het risicobedrag wordt bepaald bedraagt € 136.300.000.

Daarnaast zijn garanties afgegeven aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het gaat om een bedrag van € 155.300.000. De systematiek van achtervang houdt in dat risico's met betrekking tot sociale woningbouw worden opgevangen door het WSW (de sector zelf). Pas in laatste instantie kan de gemeente worden aangesproken. Die wordt dan verplicht een renteloze lening te verstrekken. Het risico beperkt zich dan ook tot de mogelijke rentederving. Dit risico is zeer klein en daarom niet in een risicobedrag vertaald.

Op 1 maart 2019 is het Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement gemeente Den Helder in werking getreden. In dit beleidskader staan onder andere de kaders voor risico's, risico-inschatting, risicomanagement en de berekening en toelichting op de risico's.

Gemeentelijke heffingen

De waardering van grote incurante objecten blijft een risico voor de opbrengsten van de onroerende zaakbelasting (OZB). Deze maken een relatief groot deel uit van de totale waarde onroerende zaken in de gemeente. Met ingang van 2021 wordt de waarde van de objecten op basis van de vierkante meters in plaats van kubieke meters getaxeerd. Deze wetswijziging betekent dat Cocensus het hele WOZ bestand opnieuw moet inventariseren. Deze extra inventarisatie heeft Cocensus verrekend in de bijdrage. Daarnaast kunnen door wetswijzigingen, politieke besluitvorming en uitspraken van de belastingrechter opbrengsten van heffingen anders uitpakken. Door bijv. het amendement van het kamerlid Omtzigt zal de gemeentewet gewijzigd worden waardoor het mogelijk is dat gemeenten aan culturele instellingen en sportclubs het lagere OZB woningtarief kunnen toerekenen in plaats van het duurdere niet woning tarief. Voor Den Helder is door Cocensus op basis van een grove inventarisatie geschat dat dit rond de € 325.000 aan derving ozb oplevert.

Het maximale risico voor de verdere heffingen schatten we in op € 150.000 en de kans dat het risico zich voordoet op 50%. Het risicobedrag is € 75.000.

Schade Zwembad

Na oplevering van zwembad 'Het Heersdiep' zijn diverse gebreken geconstateerd. Het betreft onder meer de kwaliteit van de buffervaten, scheurvorming in bassins en perronvloeren. Het herstel hiervan is naar verwachting complex en kostbaar. De gemeente heeft de aannemerscombinatie die verantwoordelijk was voor de bouwkundige werkzaamheden in de zomer van 2018 aansprakelijk gesteld. Ook is er een pro forma procedure aanhangig gemaakt bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw. Deze procedure staat op de parkeerrol. Op dit moment vinden de gesprekken en onderzoeken plaats vooruitlopend op het definitief herstellen van de gebreken. Feitelijk zijn deze gesprekken gelardeerd met onderhandelingen om tot een onderlinge kostenverdeling te komen. Zou de aannemerscombinatie uiteindelijk geen verhaal bieden, dan loopt de gemeente een fors financieel risico. Medio 2019 is gestart met een onderzoek naar het herstel en de daarmee samenhangende kosten. Op dit moment is dit niet exact te schatten, maar het risico voor de gemeente wordt vooralsnog op ca. € 500.000,- begroot.

Achterstallig onderhoud kapitaalgoederen

Meten is weten.

Asfalt

Wij beheren in totaal een miljoen vierkante meters asfalt. Voor de asfaltwegen wordt om het jaar een inspectie uitgezet. Vanuit deze inspectie worden de keuzes gemaakt waar we aan de gang gaan, waarbij gekeken wordt naar factoren als veiligheid, ontsluitingsfunctie en acceptabele hinder.

Half-verharding

Wij beheren 2,5 miljoen vierkante meters half-verharding. Ook voor de elementenverharding wordt om het jaar een inspectieprogramma uitgezet. In samenhang met andere werken zoals rioleringsvervanging, vervanging in de ondergrondse infra, vervanging van het groen of verbetering verkeerssituaties voeren wij werkzaamheden uit. Verder spelen we in op de gebiedsgerichte aanpak. Door een samenhang van werkzaamheden lopen wij het achterstallig onderhoud in. Hiermee willen wij het achterstallig onderhoud in de kapitaalgoederen terugbrengen. Wij zijn ons er van bewust dat dit nogal wat jaren kan duren, voordat dit resultaat geeft.

Civiele kunstwerken

Wij beheren ruim 150 civiele kunstwerken. De civiele kunstwerken worden om de 5 jaar geïnspecteerd. Door areaaluitbreiding en een aantal kunstwerken met einde levensduur zal nagedacht worden waar we de hoogste prioriteit gaan leggen.

Straatmeubilair

Het straatmeubilair is onlangs geïnspecteerd. Daar waar mogelijk worden overbodige palen uit de openbare

ruimte gehaald. Dat zelfde doen we met overbodige verkeersborden. Verder wordt gewerkt aan uniformiteit van banken en fietsenrekken. Deze worden opgenomen in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) Hiermee besparen we op het straatmeubilair.

Openbaar groen

Op basis van de vastgestelde werkpakketten is een kostenberekening gemaakt voor het onderhoud aan de gemeentelijke groenvoorziening. Volgens deze berekening zijn voor het regulier onderhoud van openbaar groen (exclusief begraafplaats) onvoldoende financiële middelen beschikbaar. Met de door de raad extra beschikbaar gestelde gelden voor het onderhoud (Perspectief Openbare Ruimte) kunnen we dit onderhoud actief aanpakken.

Wij beheren in totaal 404 hectaren openbaar groen. Dit bestaat uit 94 hectaren heesters, 21 hectaren bos, 280 hectaren gras en 22.000 geregistreerde straat-, laan- en parkbomen.

Er wordt momenteel gewerkt aan het actualiseren van de beheerplannen. Hiermee zijn onze kapitaalgoederen geheel in beeld gebracht. Er is een planning op het inlopen op achterstallig onderhoud en daarna wordt het reguliere onderhoud volgens schema uitgevoerd. Een financiële paragraaf maakt onderdeel uit van het beheerplan.

Open-eindregeling BUIG en 3D's

De gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken op het gebied van de Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Participatie. De specifieke bedragen die de gemeente daarvoor ontvangt worden inmiddels in de Algemene uitkering nog slechts voor een klein deel afzonderlijk aangegeven. Daarnaast ontvangt de gemeente voor de bekostiging van de bijstand (Wet BUIG) specifieke middelen. Deze regelingen hebben het karakter van open-einde regelingen; de gemeente loopt dus het risico bij hogere kosten bij de uitvoering van deze wetten. Met name bij de Wet BUIG lijkt het risico dat de bijdrage van het Rijk kan afwijken van waarmee wij rekening houden. Gezien de omvang van de bedragen die met deze uitvoering zijn gemoeid, wordt meerjarig rekening gehouden met een risico van € 5.000.000 jaarlijks.

Algemene uitkering

Met de meicirculaire 2019 is het boekjaar 2018 ook afgerond. In de paragraaf Weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2018 hebben wij al rekening gehouden met een risicobedrag € 300.000. De verwachting is dat wij dit bedrag ook nodig zullen hebben. Daarnaast zijn er ontwikkelingen gaande waarvan wij nog niet kunnen inschatten om wat voor een bedrag het gaat, maar dit zal zeker een effect gaan hebben op de algemene uitkering. Het gaat hierbij om ontwikkelingen omtrent de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds en de onderuitputting vanuit het Rijk. De ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds is voor 2018 al fors nadelig bijgesteld. De verwachting is dat dit zal omslaan naar een uitname uit de algemene uitkering. Daarnaast was in 2018 al sprake van onderuitputting bij de uitgaven de Rijksoverheid. Deze onderuitputting heeft via de trap-op-trap-af systematiek een nadelig effect op het accres van de algemene uitkering. De verwachting is dat deze onderuitputting ook in 2019 zal gaan plaatsvinden.

4.1.3 Kentallen

Het BBV verplicht gemeenten om vanaf 2016 een zestal kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De kengetallen geven een beeld van de financiële situatie van de gemeente. De provincie gebruikt de uitkomsten vanuit de taak van financieel toezichthouder. Normen voor deze kengetallen zijn er niet omdat ze in hun onderlinge samenhang moeten worden bekeken en een uitvloeisel zijn van het door een gemeente gevoerde beleid.

Begroting 2020 Kengetallen:	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	MJR 2021	MJR 2022
structurele exploitatieruimte	1	-1	0	-1	-1
solvabiliteitsratio	26	19	24	23	22
netto schuldquote	57	72	64	62	59
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	24	39	40	42	45
grondexploitatie	6	4	4	2	2
belastingcapaciteit	99	99	*)	*)	*)

*) de belastingcapaciteit voor de begroting 2020 kan pas worden bepaald als de belastingtarieven voor 2020 zijn vastgesteld

Een korte betekenis van de berekende kengetallen:

1. Structurele exploitatieruimte.

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

3. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

4. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

4.2.1 Kapitaalgoederen

Voor de kapitaalgoederen is kwaliteitsniveau B vastgesteld. Hierop zijn enkele uitzonderingen, zoals bijv. het Stadshart die op niveau A vastgesteld is.

Op riolering na, wordt voor alle overige vakgebieden in het vierde kwartaal van 2019 de beheersplannen ter goedkeuring aan de raad voorgelegd. Dit betreffen de beheersplannen voor:

- Wegen
- Kunstwerken
- Groen
- Openbare verlichting
- Spelen
- Watergangen

4.2.2 Wegen

Basisgegevens

De gemeente Den Helder beheert in totaal meer dan 3.5 miljoen vierkante meter wegverharding. Het areaal komt als gevolg van inspecties steeds beter in beeld, daarom veranderen de vierkante meters nog steeds. De areaaluitbreiding zoals Willem Alexanderhof, Noorderhaaks en 't Laar zijn nog niet allemaal opgenomen in de overzichten. Deze projecten zijn in ontwikkeling en worden de komende jaren aan het areaal toegevoegd.

Verhardingstype	2014	2015	2017	2019
Asfaltverharding (m2)	869.000	879.800	994.800	1.030.000
Elementenverharding (m2)	2.230.900	2.141.000	2.496.500	2.535.000
Schelpenpaden (m2)	9.500	9.500	9.500	10.000

Kwaliteit	Asfalt			Elementen	
	2014	2016	2018	2015	2017
Voldoende	78%	64%	74%	64%	61%
matig	5%	12%	1%	4%	5%
slecht	17%	11%	7%	32%	31%
Onbepaald		12%	18%		3%

Kerncijfers kwaliteit

Na de toetsing van de geconstateerde schadebeelden op wegverhardingen aan de onderhouds- en waarschuwingsrichtlijn, is de onderhoudskwaliteit van de wegverhardingen in de gemeente Den Helder berekend.

De inspecties worden volgens schema uitgevoerd, het ene jaar betreft dit het asfalt, het opvolgende jaar de elementen. De afgelopen drie jaar zijn vooral wegvakken en paden onderhouden die anders zouden leiden tot kapitaalvernietiging of onveilige situaties.

Verbetering verbinding Torplaan – Robijn Reijntjesstraat

Het beleidskader

Het beheerplan Wegen geeft in hoofdlijnen antwoord op de vraag hoeveel wegverharding onderhoud nodig heeft en hoeveel dit onderhoud kost. De hoeveelheid benodigd onderhoud is bepaald op basis van de wegbeheersystematiek van de CROW.

Uitgangspunt is om zoveel mogelijk levensduur verlengende maatregelen aan de wegverhardingen uit te voeren die passen bij de geconstateerde schadebeelden. Daar waar sprake is van meerdere typen schadebeelden of gepland onderhoud bij andere beleidssectoren (bijvoorbeeld riolering), vindt afstemming plaats om enerzijds hinder voor de omgeving tot een minimum te beperken en anderzijds kapitaalvernietiging (economische schade) te voorkomen.

Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties:

Het is niet mogelijk om met de beschikbare financiële middelen al het noodzakelijke onderhoud uit te voeren volgens de wegbeheersystematiek van de CROW. Onder verwijzing naar het 'Beheerplan wegen' zijn daarom prioriteiten gesteld, waarbij we gekeken hebben naar factoren als veiligheid, ontsluitingsfunctie en acceptabele hinder. Vanuit de visie 'Perspectief openbare ruimte' zijn twee ontwikkelingen van belang voor het beheer en onderhoud aan wegen; gebiedsgerichte aanpak en differentiatie in kwaliteitsniveaus. De gebiedsgerichte aanpak houdt in dat het onderhoud aan geprioriteerde wegtypen meer wordt geclusterd in geografische gebieden. Deze werkwijze biedt meer kansen voor een (esthetische) kwaliteitsverbetering in het geclusterde gebied.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting:

De raad heeft in het kader van de nieuwe werkwijze 'Nieuw Perspectief Openbare Ruimte' extra financiële middelen beschikbaar gesteld om de komende jaren onderhoud op het gewenste niveau te brengen.

4.2.3 Civiele kunstwerken

Basisgegevens

In totaal beheert de gemeente 153 kunstwerken, waarvan 95 bruggen, 50 duikers en 8 tunnels/viaducten. Het areaal wordt de komende jaren uitgebreid (o.a. ontwikkeling Willem Alexanderhof).

Kerncijfers kwaliteit

De kwaliteit van de civiele kunstwerken moet voldoen aan diverse wet- en regelgeving, zoals de Wegenwet 1930 en het Bouwbesluit 2012. Veiligheid, functionaliteit en constructieve duurzaamheid zijn de uitgangspunten voor het bepalen van het onderhoud.

De geïnspecteerde objecten hebben gemiddeld gezien een redelijke tot goede staat van onderhoud.

Het beleidskader

Het beheerplan Civiele kunstwerken is het beleidskader dat aangeeft hoe de kwaliteit van de objecten is gemeten. De volgende inspectie vindt in 2019 plaats. De huidige staat van onderhoud komt overeen met kwaliteitsniveau B volgens de CROW-richtlijn.

Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties:

Het benodigde onderhoud is bepaald op gronden van veiligheid, duurzaamheid en functionaliteit. We kijken kritisch naar de noodzaak voor conserverend onderhoud. Inzet voor de komende jaren is vooral het gebruik van onderhoudsarme of -vrije materialen (composiet). Als er renovatiemogelijkheden zijn gaan we toch de brug in hout uitvoeren (zie foto)

Er is een beleidsplan geschreven en na de inspectie in 2019 volgt het beheerplan. Hierin worden keuzes voorgelegd wat we gaan doen met de bruggen die 'einde levensduur hebben'.

Brug 21 aan de van Foreestweg.

4.2.4 Openbaar groen

Basisgegevens

De gemeente Den Helder heeft in totaal 404 hectare openbaar groen. Dit bestaat uit 94 ha heesters, 21 ha bos, 280 ha gras en 22.000 geregistreerde straat-, laan-, en parkbomen.

Kerncijfers kwaliteit

De beplanting wordt beoordeeld op de technische kwaliteit van beschadiging, kale plekken, snoeibeeld en vitaliteit.

In 2018 zijn Binnen de Linie en Nieuw Den Helder de heesters geïnspecteerd, hieruit is een gemiddelde beeldkwaliteit op niveau B gekomen. In 2019 is een inspectie uitgevoerd van ca. 6.000 bomen. Op basis van deze inspectie wordt het onderhoudsregime nader uitgewerkt. De groep bestaat uit bomen met een verhoogd risico uit de vorige inspecties en de bomen uit de reguliere inspectiecyclus op basis van leeftijd, locatie en boomsoort. Vanwege een meer gestructureerde aansturing in de uitvoering is het gewenst om de inspectie zoveel mogelijk per wijk uit te voeren. In 2019 is begonnen met het accent op de wijk Nieuw Den Helder.

Het beleidskader

Het gemeentelijk beleidskader voor het onderhoud aan het openbaar groen bestaat uit twee beheerplannen en een leidraad:

- Beheerplan Stedelijk groen, wordt ter vaststelling aangeboden in het vierde kwartaal van 2019;
- Beheerplan Bomen, wordt ter vaststelling aangeboden in het vierde kwartaal van 2019;
- Leidraad bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen, is geactualiseerd in 2018.

Voor het groenbeheer gebruiken we de landelijke beeldkwaliteitsnormen van de CROW en het Handboek bomen van het Norminstituut bomen. Uitgangspunt is het duurzaam in stand houden van de gemeentelijke groenvoorziening. Bij het stedelijk beheer en onderhoud hebben we te maken met de natuurwetgeving en de wettelijke zorgplicht aan bomen.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Op basis van de vastgestelde werkpakketten is de kostenberekening gemaakt voor het onderhoud aan de gemeentelijke groenvoorziening. Volgens deze berekening zijn voor het regulier onderhoud van openbaar groen (exclusief begraafplaats) onvoldoende financiële middelen beschikbaar. Met de door de raad extra beschikbare gestelde gelden voor het op het gewenste niveau brengen van het onderhoud (Perspectief Openbare Ruimte) kunnen we dit onderhoud actief aanpakken.

4.2.5 Riolering

Basisgegevens

In onderstaande tabel zijn de kengetallen weergegeven voor de hoeveelheid riolering die binnen de gemeente aanwezig is. De areaaluitbreiding zoals Willem Alexanderhof, Noorderhaaks, OS&O terrein, Kooyhaven en 't Laar zijn nog niet allemaal opgenomen in de overzichten. Deze projecten zijn in ontwikkeling en worden de komende jaren aan het areaal toegevoegd.

Stelseltype	Leiding type	Lengte
Vrij verval riolering	Vuil water	221 km
Vrij verval riolering	Regen water	105 km
Vrij verval riolering	Diverse	21 km
Aansluitleidingen	Huisaansluitingen	298 km
Drainage		39,5 km
Gemalen		145 stuks

Kerncijfers kwaliteit

Het algemene beeld is dat het gemeentelijk rioolstelsel, waarvan veel riolen ouder dan 45 jaar, nog in redelijke staat zijn. De levensduur wordt waar mogelijk met (plaatselijke) renovaties verlengd. Riolen van gescheiden stelsels die in de periode 1970-1985 zijn aangelegd met betonnen buizen, zijn daarentegen van slechtere

kwaliteit dan verondersteld, op basis van een gemiddeld gehanteerde levensduur van 70 jaar. Dit heeft deels te maken met de aanlegwijze die destijds gehanteerd werd. Hierdoor ontstond extra gasvorming, welke tot aantasting van het riool heeft geleid. In voorgaande jaren is reeds gestart met de renovatie van aangetaste betonnen riolen uit de periode 1970-1985. Dit wordt gecontinueerd.

Het beleidskader

Het beleidskader wordt gevormd door het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het Bestuursakkoord Water (BAW).

Het huidige GRP is geactualiseerd voor een nieuwe planperiode: 2018 - 2022.

Het GRP bestaat uit een beleidsdeel en een beheerdeel. Het beleidsdeel beschrijft de visie, doelstellingen en de rol die bewoners, bedrijven en gemeente hierin hebben. Het beheerdeel beschrijft het planmatig onderhoud. De focus is gericht op klimaatadaptatie en samenwerking met de regiogemeenten, PWN en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Voor de periode 2018-2022 zijn de volgende vijf speerpunten geformuleerd:

1. Implementatie risico gestuurd beheer.
2. Planning onderhouds- en verbetermaatregelen.
3. Projecten in het samenwerkingsverband Noordkop, in het kader van het Bestuursakkoord Water.
4. Rioolgegevens actueel en volledig.
5. Verbeterde aandacht voor grondwaterproblemen van bewoners en bedrijven.

Nieuwe maatregelen ten behoeve van de zorgplicht hemelwater en grondwater worden zoveel mogelijk uitgevoerd in combinatie met overig geplande werkzaamheden en ontwikkelingen in de openbare ruimte (gebiedsgerichte aanpak).

Voor de periode 2018-2022 is het tarief verlaagd van € 157,- naar € 130,-.

4.2.6 Openbare verlichting

Basisgegevens

Het areaal van Den Helder bestaat uit 12.831 lichtmasten, 12.967 armaturen, ca 13.100 lampen, 357 km kabel en ca 230 eigen kasten.

Kerncijfers kwaliteit

Lichtmasten

Van de 12.831 masten bestaat het overgrote deel (ca. 90%) uit stalen masten. Van de lichtmasten heeft 13% (1668 masten) de technische levensduur van 40 jaar overschreden. De achterstand vertegenwoordigt een waarde van € 657.000. De totale vervangingswaarde bedraagt ca. € 5,8 miljoen

Armaturen

Van de 12.967 armaturen is ruim 23% (ca. 3.000) ouder dan de technische levensduur van 20 jaar aan vervanging toe. De achterstand vertegenwoordigt een waarde van € 995.000.

Lampen

Voor het vervangen van lampen wordt de economische levensduur aangehouden volgens de opgave van de fabrikant. Dit betekent in de praktijk dat lampen groepsgewijs worden vervangen voordat ze stuk zijn. Hierdoor worden continuïteit en kwaliteit gewaarborgd en veel meldingen voorkomen.

LED verlichting

Het energieakkoord stelt dat, ten opzichte van 2013, de gemeente Den Helder in 2020 een energiebesparing moet realiseren van 20% oplopend tot 50% in 2030. Een maatregel om de doelstelling te halen is de toepassing van LED verlichting.

In gemeente Den Helder zijn inmiddels 1250 (bijna 10%) LED armaturen geplaatst

Ondanks dat we goed op weg zijn met het vervangen van conventionele verlichting door LED verlichting, is er voor het behalen van de doelstellingen vanuit het energie akkoord in 2030 nog een stap te zetten.

Met de beschikbaar gestelde gelden voor achterstallig onderhoud zijn we een eind op de goede weg.

Eigen kabelnet

Van de 12.831 aansluitingen (lichtmasten) zijn er c.a. 10.600 aangesloten op het eigen netwerk (solonet). De overige aansluitingen zijn aangesloten op het combinat van Liander. Het eigen net is ca. 357 km lang en heeft ca. 150 voedingskasten en 80 koppel/ doorschakel kasten. De komende jaren wordt extra aandacht gegeven aan inspecties.

TF signaal en energieakkoord

Het toonfrequent signaal (TF), die Liander over de kabel meestuurt, waarmee nu de openbare verlichting in en uit wordt geschakeld verdwijnt op 1 februari 2020. Om te voorkomen dat heel gemeente Den Helder dan dag en nacht verlicht blijft is gezocht naar een alternatief. Die is gevonden in de aanschaf van het TSEC 2000

systeem van Telesignaal. Dit systeem geeft niet alleen de mogelijkheden om in en uit te schakelen, maar kan ook realtime energiedata uit de meter lezen, analyseren, bewaken en melden. Het TSEC 2000 geeft ons ook de mogelijkheid om zelf onze in- uitschakel tijden te bepalen waardoor we bijdragen aan de doelstellingen van uit het energieakkoord, slim energiemanagement. In Turap-1 2-10 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld van € 155.000 voor de vervanging van het TF-signaal.

Het beleidskader

In het beheerplan openbare verlichting staan de kaders voor de instandhouding en beheer van een verantwoorde openbare verlichtingsinstallatie.

4.2.7 Spelen

Basisgegevens

De gemeente Den Helder heeft 479 speeltoestellen in de openbare ruimte staan, verspreid over 141 sport- en speelplekken.

Het beleidskader

In het beheerplan Spelen staat op welke wijze het beheer en onderhoud aan de speeltoestellen en de speelplekken wordt uitgevoerd, zodat kinderen met goede en veilige speelvoorzieningen kunnen spelen. Jaarlijks inspecteren we alle speeltoestellen in de openbare ruimte

Uit het beleidskader voortvloeiende consequenties

Als inspectieresultaten, dan wel meldingen, daarvoor aanleiding geven, voeren we de nodige herstelwerkzaamheden uit. Is de slijtage en/of schade niet meer te herstellen, dan verwijderen we het speeltoestel, zodat het geen gevaar voor kinderen oplevert. Dit speeltoestel wordt niet in alle gevallen vervangen. Per speeltoestel houden we een logboek bij. Hierin staan de technische gegevens, inspectieresultaten en uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Het benodigde budget voor het dagelijks en groot onderhoud van de speelvoorzieningen, inclusief de hierbij behorende val dempende ondergronden is voldoende.

Binnen de beschikbare middelen van Nieuw Perspectief is € 84.000 structureel beschikbaar om de 27 speeloases (kwalitatief gezien) in stand te houden. Hiermee wordt voorkomen dat afgekeurde speeltoestellen worden verwijderd en niet meer worden vervangen.

4.2.8 Watergangen

Basisgegevens

De volgende onderdelen zijn in onderhoud en beheer:

Onderdelen	Hoeveelheden
Oeverbescherming	ca 50 km
Waterbodems	ca 50 km
Natuurlijke oevers	ca 180 km
Stuwen	19 stuks
Vis - en kanosteigers	52 stuks
Kleine aanlegsteigers	250 stuks

Kerncijfers kwaliteit

De gemiddelde kwaliteit van de oeverbeschermingen is matig. In 2018 is een aanvang gemaakt met de vervanging van de walbeschoeiingen. De vissteigers en kanosteigers zijn door de recente aanleg en onderhoud van goede kwaliteit. In 2019 is een begin gemaakt met het baggeren van de watergangen.

De vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De beschikbare middelen opgenomen in de begroting en de voorziening voor waterwegen, zijn voldoende om de achterstand voor waterwegen in te lopen.

4.2.9 Gemeentelijke gebouwen

De Gemeentelijke portefeuille bestaat uit 75 complexen (bedrijfsruimte, appartementencomplex, verenigingsgebouwen en andere). Deze complexen hebben samen een content van ca. 200 objecten en kan als volgt worden ingedeeld.

Gemeentelijk vastgoed	Aantal
Huisvesting eigen organisatie	4
Strategisch gelegen	20
Maatschappelijk belang	63
Commercieel vastgoed	112
Totaal	199

Huisvesting eigen organisatie In 2017 is de nota 'afstoten gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Op basis van deze nota wordt uitvoering gegeven aan de opgave met betrekking tot het afstoten van gemeentelijk vastgoed.

Onderhoudssystematiek

Elk jaar worden de meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) voor de gemeentelijke objecten geactualiseerd. Op basis van deze vernieuwde MOP's worden de budgetten en voorzieningen indien nodig bijgesteld. Hiervoor worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Er is budgettair onderscheid tussen planmatig-, contract- en dagelijks onderhoud;
- Er wordt gestreefd naar één onderhoudsvoorziening voor de gemeentelijke gebouwen (exclusief verbonden partijen en schoolgebouwen).
- De jaarlijks benodigde dotatie in de voorziening wordt afgeleid uit de gemiddelde onderhoudslasten voor planmatig onderhoud voor de komende tien jaren.
- Jaarlijks vindt er een actualisatie van de stand van de voorziening plaats, waarbij getoetst wordt of aanvullende middelen benodigd zijn. De uitwerking hiervan wordt opgenomen in de jaarrekening.

De actualisatie van de voorziening wordt budgettair neutraal doorgevoerd voor de gehanteerde horizon van tien jaren. Door inzet van de bestaande onderhoudsvoorziening vindt demping en egalisatie van de financiële effecten plaats.

Bunkers en forten

Voor het onderhoud van de forten en bunkers hebben we geen eigen onderhoudsplanning, omdat we het onderhoud en beheer hiervan uitbesteden aan de stichting Stelling Den Helder. De Stelling krijgt hiervoor jaarlijks een vergoeding van ca. € 30.000.

In 2019 is een start gemaakt met het opzetten van een nieuwe erfgoedorganisatie waarin ook de forten en bunkers, en het beheer en onderhoud hiervan, in ondergebracht gaat worden.

Duurzaamheid vastgoedportefeuille

Het verduurzamen van de vastgoedportefeuille wordt uitgevoerd conform het uitvoeringsplan zoals dat door de gemeenteraad is vastgesteld in 2017. Doel is om aansluitend aan andere beleidsdocumenten zoals het klimaatakkoord, maar ook de lokale nota "Hoofdpijnen van aanpak voor een duurzaam en klimaatbestendig Den Helder" het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen. In de huidige MOP's is het duurzaamheidsaspect geïntegreerd, waardoor bij planmatig onderhoud meteen duurzaamheidsmaatregelen getroffen worden. Doel is om in 2019/2020 de duurzaamheidsdoelstellingen met betrekking tot het gemeentelijk vastgoed verder te concretiseren en integreren, waarbij de voortgang jaarlijks gemonitord en gerapporteerd kan worden middels het vastgoedbeheersysteem.

Onderwijshuisvesting

De basis (vervangende) nieuwbouw van schoolgebouwen is bepaald in de Huisvestingsverordening en het Integraal Huisvestingsplan 2015– 2030. De raad heeft dit Integraal Huisvestingsplan 2015-2030 op 12 oktober 2015 vastgesteld. Met ingang van 2015 is de wetgeving gewijzigd en ontvangen schoolbesturen de vergoeding voor het buitenonderhoud rechtstreeks van het Rijk. De verantwoordelijkheid voor bekostiging van nieuwbouw van schoolgebouwen ligt bij de gemeente. (Vervangende) nieuwbouw gebeurt conform het in het Integraal Huisvestingsplan vastgestelde investeringsoverzicht.

Met ingang van 2020 vervalt de egaliseringsreserve onderwijshuisvesting. Dat houdt in dat er afscheid wordt genomen van het financiële gesloten systeem. Door de wijziging van de wetgeving in 2015 is de noodzaak om een egaliseringsreserve in stand te houden niet meer opportuun. De opgebouwde reserve wordt eind 2019 overgeheveld naar de algemene reserve.

4.3 Financiering

4.3.1 Algemeen

In deze paragraaf doen we verslag van de wijze waarop de treasurytaken worden uitgevoerd. Daarbij gaan we in op recente ontwikkelingen, risicobeheer en financiering.

Treasury: alle activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Op 1 januari 2001 is de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) in werking getreden. Het doel van deze wet is het beheersen van financieringsrisico's. Dat uit zich in een aantal randvoorwaarden voor het treasurybeleid:

- Het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De raad heeft de uitgangspunten hiervoor vastgelegd in de nota Gemeentelijke garanties en geldleningen (RB.140136).
- Uitzettingen moeten een prudent karakter hebben.
- De gemeente moet voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Grondslag voor de financieringsparagraaf is het Treasurystatuut 2014. De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie en de daarbij behorende bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn hierin vastgelegd. Ons Treasurystatuut heeft als doelstellingen:

- Het verzekeren van een duurzame toegang tot Europese financiële markten tegen acceptabele condities.
- Het beschermen van het gemeentelijk vermogen- en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's.

- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
- Het realiseren van een flexibel en controleerbaar cashmanagement in de gemeentelijke organisatie.
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet FIDO, de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden, de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de Wet verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden en de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut 2014.

4.3.2 Economisch vooruitzicht

De groei van de wereldeconomie loopt in de komende jaren naar verwachting wat terug. De Chinese economie groeit in 2019 en 2020 met ca. 6%. In 2018 nam het Chinese bbp nog met 6,6% toe. In de Verenigde Staten groeit de economie dit jaar met 2,5%, iets minder dan in 2018. In 2020 loopt de groei verder terug naar ca. 1,0%. De conjuncturele teruggang hangt vooral samen met de binnenlandse vraag. Het positieve effect van de belastingverlaging op de binnenlandse vraag neemt af. De banengroei vlakkt af, mede door een lagere investeringsgroei. De inflatie blijft dit jaar gelijk op 2,0%. In 2020 loopt de geldontwaarding wat op naar 2,2%.

De economische groei in de eurozone vlakkt de komende jaren af. In 2019 wordt een groei van bedrijvigheid van 1,1% voorzien tegen 1,8% in 2018. In 2020 wordt een economische groei van eveneens 1,1% voorzien. De afname van de groei is vooral het gevolg van een minder gunstige ontwikkeling van de buitenlandse vraag. De consumptiegroei neemt slechts licht af. De lonen stijgen, maar de banengroei neemt af. De inflatie daalt van 1,7% dit jaar naar 1,5% in 2019. In 2020 gaan we uit van een geldontwaarding van 1,7%. De groei van de Nederlandse economie loopt terug van 2,7% in 2018 naar 1,8% in 2019 en 1,6% in 2020. De inflatie loopt onder invloed van indirecte belastingverhogingen (BTW, energiebelasting) op van 1,6% naar 2,5% in 2019. In 2020 komt de inflatie naar verwachting uit op 1,8 %.

4.3.3 Rentevisie

Een belangrijke factor bij het uitvoeren van het treasurybeleid is het verwachte en werkelijke verloop van de rentestand. Deze is afhankelijk van de economische ontwikkelingen in de Europese Unie en in de rest van de wereld.

Het monetaire beleid van de ECB blijft zeer ruim. De officiële tarieven blijven naar verwachting onveranderd in de komende 12 maanden. De lange rentetarieven lopen een fractie op en blijven daardoor op een zeer laag niveau.

4.3.4 Ontwikkelingen op het gebied van gemeentefinanciën

4.3.4.1 Schatkistbankieren

Per 13 december 2013 is de Wet financiering decentrale overheden inzake schatkistbankieren gewijzigd en is de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden van kracht geworden. Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden hun overtollige (liquide) middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit betekent dat vanaf 15 december 2013 overtollige gelden niet langer bij bijvoorbeeld banken mogen worden weggezet. Wel mogen decentrale overheden overtollige middelen aan elkaar uitlenen, zolang er geen sprake is van een toezichtrelatie, om zodoende een beter rendement te halen dan bij de schatkist. De schatkist biedt geen leen- of roodstand- faciliteiten aan. Deelname van decentrale overheden aan het schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU (Europese Monetaire Unie) schuld van de collectieve sector, waardoor de externe financieringsbehoefte van het rijk minder wordt. Dit vertaalt zich in een lagere staatsschuld. Voor gemeenten geldt een doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal. Dit houdt voor Den Helder in dat gemiddeld een bedrag van ca. € 1,5 miljoen in de gemeentekas mag blijven voordat tot schatkistbankieren moet worden overgegaan.

4.3.4.2 Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof)

De Wet Hof is met ingang van 11 december 2013 van kracht. Deze wet is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van decentrale overheden om binnen het EMU-aandeel van 3% te blijven. Gemeenten moeten een gelijkwaardig aandeel leveren in het terugdringen van het EMU-tekort. Brussel en de landelijke overheid maken gebruik van een ander boekhoudsysteem (kasstelsel) dan de decentrale overheidssector (baten-lastenstelsel). Hoewel in beide boekhoudsystemen de uitgaven en ontvangsten in evenwicht zijn, overschrijdt de decentrale overheidssector de norm bij toepassing van het boekhoudsysteem van het rijk. Dit kunnen decentrale overheden oplossen door het terugdringen van investeringen of het verhogen van de belastingen. Bij overschrijding van de norm kan het rijk een sanctie opleggen. Deze moet wel eerst worden voorgelegd aan de Tweede Kamer. Voor Den Helder kan het betekenen dat we op termijn geremd worden in onze ambities. Om hierop te anticiperen, kunnen we dan naar methoden kijken waarbij de investering niet in één keer betaald wordt, maar gespreid over de gebruiksduur van het te gebruiken goed. Denk aan PPS (publiek-private samenwerking)-constructies en leasen.

4.3.5 Treasury

Lenen kost geld. Het is dus van belang om een goed inzicht te hebben in het verloop van de uitgaven en inkomsten en welke inkomsten en uitgaven worden op welk moment verwacht. Hiermee kunnen we sturen op de voor de komende jaren benodigde liquiditeiten. De in de begroting 2020 opgenomen meerjarige investeringsplanning is een belangrijk onderdeel van de liquiditeitsprognose. Onder andere op grond hiervan bekijken we of er voldoende eigen financieringsmiddelen zijn of dat we externe financiering moeten aantrekken. De afgelopen jaren is er sprake geweest van een liquiditeitsoverschot en is het niet nodig geweest om vaste financieringsmiddelen aan te trekken.

4.3.6 Financiële risico's

4.3.6.1 Kasgeldlimiet

De begrenzing van de renterisico's op de kortlopende middelen vindt plaats door het bepalen van een kasgeldlimiet. Deze limiet is vastgesteld als een maximum percentage van het begrotingstotaal, dat met kortlopende middelen mag worden gefinancierd. De minister van Financiën heeft het percentage vastgesteld op 8,5. De afgelopen jaren is er sprake geweest van een liquiditeitsoverschot en is het niet nodig geweest om korte financieringsmiddelen aan te trekken.

In onderstaande tabel zetten we voor 2020 de kasgeldlimiet af tegen de verwachte ontwikkeling van de netto vlottende schuld.

Kasgeldlimiet	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
1. Begrotingstotaal	198.876	198.876	198.876	198.876
2. Vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
3. Kasgeldlimiet (1 x 2)	16.904	16.904	16.904	16.904
4. Financieringsmiddelen (gemiddeld per kwartaal)	10.681	20.581	28.347	23.981
5. Ruimte kasgeldlimiet (3 + 4)	27.585	37.485	45.251	40.885

4.3.6.2 Renterisiconorm

De begrenzing van de renterisico's op de gemeentelijke langlopende geldleningenportefeuille (zowel opgenomen als uitgezet) vindt plaats door het vaststellen van een renterisiconorm. Dit is het maximum percentage van het begrotingstotaal, waarvan de rente door herfinanciering of renteherziening mag worden gewijzigd. De minister van Financiën heeft het percentage vastgesteld op 20. Dit komt overeen met een gemiddelde rentevast-periode van vijf jaar. Stijgt de marktrente in een jaar sterk, dan werkt dat door in maximaal 20% van het begrotingstotaal.

In onderstaande tabel zetten we de norm af tegen de feitelijke situatie. Duidelijk blijkt dat de gemeente ruimschoots aan de risiconorm voldoet.

Renterisiconorm	2020	2021	2022	2023
1. Begrotingstotaal	198.876	198.876	198.876	198.876
2. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1 x 2)	39.775	39.775	39.775	39.775
4. Renteherziening	0	0	0	0
5. Aflossingen	14.818	4.874	4.933	4.993
6. Renterisico (4 + 5)	14.818	4.874	4.933	4.993
7. Ruimte (+)/Overschrijding (-) (3 - 6)	24.957	34.901	34.842	34.782

4.3.6.3 Krediet-/debiteurenrisico

Bij de krediet-/debiteurenrisico's bestaat de kans op een waardedaling van een uitstaande vordering als gevolg van het niet (tijdig) nakomen van de verplichtingen door een debiteur. Debiteurenbeheer is gerelateerd aan reguliere bedrijfsactiviteiten van de gemeente. Door een goed invorderingsbeleid is het kredietrisico als laag te kwalificeren.

Daarnaast staan we garant voor het betalen van de rente en aflossingen van geldleningen van verschillende partijen. Hierbij maken we onderscheid in directe garantstelling of als achtervangpositie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw WSW). Bij de achtervangpositie van het WSW staat de gemeente voor 50% garant. Stichting Woontij, Vestia Groep, Stichting Woonzorg Nederland en de Woningstichting Den Helder zijn aangesloten bij het WSW .

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gewaarborgde geldleningen per 31 december 2018.

Tabel 37: gewaarborgde geldleningen

Instelling (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Gewaarborgd %	Schuld 1-1	Schuld 31-12
Woningstichting Den Helder	7.170	100,00%	4.630	4.463
NV Huisvuilcentrale Noord-Holland	463.572	3,84%	22.983	23.351
ROC Kop van Noord-Holland	5.445	100,00%	2.541	2.360
Gemini ziekenhuis	6.000	100,00%	6.000	6.000
St. Dierentehuis Den Helder	113	100,00%	14	9
Willemsoord BV	21.000	100,00%	15.000	15.000
Veiligheidsregio Noord-Holland Nrd	53.503	8,94%	4.382	397
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	338	13,42%	0	0
N.V. Port of Den Helder	26.300	100,00%	21.600	21.075
Stichting Blijf van mijn Lijf	500	100,00%	406	406
Subtotaal garanties zonder achtervang	583.941		77.556	73.061
St. Woontij	57.774	50,00%	27.626	23.579
Woningstichting Den Helder	137.500	50,00%	127.500	127.500
St. Woonzorg Nederland	6.349	50,00%	2.669	2.540
Vestia Groep	4.674	50,00%	1.752	1.645
Subtotaal garanties met achtervang WSW	206.297		159.547	155.264
Totaal	790.238		237.103	228.325

* Voor zowel Willemsoord BV als voor Port of Den Helder NV geldt dat zij beide nog een rekening-courant verhouding hebben, welke nog niet is meegenomen in bovenstaand overzicht. Ze maken wel onderdeel uit van de maximale garantstelling zoals opgenomen op de volgende bladzijde.

In bovenstaande tabel worden de bedragen genoemd per 31 december 2018 waarvoor de gemeente garant staat.

Er zijn instellingen waarbij een maximum is afgesproken voor wat betreft de garantstellingen, deze zijn als volgt:

- Woningstichting Den Helder waarbij een maximale garantstelling van € 250 miljoen geldt;
- Stichting Woontij waarbij een maximale garantstelling van € 10 miljoen en een looptijd tot en met 31 maart 2019 geldt. Deze voorwaarde is per april 2016 ingegaan;
- Willemsoord BV waarbij een maximale garantstelling van € 21 miljoen geldt;
- Port of Den Helder BV waarbij een maximale garantstelling van € 26,3 miljoen geldt.

Dit houdt in dat bovenstaande instellingen tot het door de gemeente vastgestelde maximum geldleningen kunnen aantrekken zonder tussenkomst van de gemeente. Uit de cijfers afkomstig van deze tabel blijkt dat bovengenoemde instellingen nog ruimte hebben ten aanzien van het gestelde maximum.

4.3.6.4 Opgenomen langlopende geldleningen

In 2020 wordt er geen lening afgelost. De gemeente heeft de volgende omvang van de leningportefeuille:

Leningen OG	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
(opgenomen gelden)					
Algemene financiering	52,7	50,7	48,5	46,4	44,1
ten behoeve van scholen	0	0	0	0	0
ten behoeve van Woningstichting	56,9	44,3	41,7	38,8	35,8
Totaal	109,6	95,0	90,2	85,2	79,9

4.3.6.5 Verstrekte langlopende geldleningen

Per 1 januari 2020 hebben we € 60,4 miljoen aan verstrekte langlopende geldleningen uitstaan. Voor ongeveer € 57 miljoen betreft het geldleningen verstrekt aan de Woningstichting Den Helder, € 2,5 miljoen aan Schouwburg De Kampanje en € 0,8 miljoen aan Willemsoord. In 2020 vinden er geen aflossingen van geldleningen plaats.

Leningen UG	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024
(Uitstaande gelden)					
Overige instellingen	3,5	3,5	3,2	3,1	2,9
Woningstichting	56,9	44,2	41,5	38,7	35,8
Totaal	60,4	47,7	44,7	41,8	38,7

4.3.6.7 Begrotingsgegevens Europese Monetaire Unie (EMU)

Het EMU-saldo is het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de overheid. Een negatief saldo geeft aan dat de overheid een tekort heeft: de uitgaven zijn groter dan de inkomsten. Het EMU-saldo van de lokale

overheden telt mee voor het saldo van de totale Nederlandse overheid en draagt daarmee dus bij aan het EMU-tekort of overschot van de landelijke overheid.

In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen.

Op basis van de Wet FIDO behoort ingrijpen door de centrale overheid tot de mogelijkheden bij een dreigende overschrijding van het 3% EMU-tekort voor zover dit wordt veroorzaakt door een ongewenste ontwikkeling van het saldo van de lokale overheid. Afspraak is dat het EMU-saldo in de begroting van de lokale overheden wordt opgenomen, zodat er inzicht is in de ontwikkeling daarvan.

Het EMU-saldo heeft alleen betrekking op de overheidssector. Bedrijfsmatige activiteiten zoals haven, parkeren en markten worden buiten beschouwing gelaten.

Voor de begroting 2020 is er een EMU-saldo over 2020 berekend van € 1,4 miljoen voordelig. Ten opzichte van de begroting 2019 wijkt dit. Deze afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere investeringen in 2020. En door een hogere baten vanuit de grondexploitaties in de begroting 2020. Daarnaast is het exploitatiesaldo voor 2020 met correctie van de reservemutatie gunstiger dan in 2019. In de berekening van het EMU-saldo is rekening gehouden met de technische uitgangspunten, de kadernota en de uitkomsten van de mei-circulaire (gemeentefonds). De uitkomsten van de overige jaren worden benoemd bij hoofdstuk 3 Financiële begroting en dan onderdeel balansen.

Omschrijving	2019	2020	2021
	x € 1000,- Volgens primitieve begroting 2019	x € 1000,- Volgens begroting 2020	x € 1000,- Volgens meerjarenbegroting 2020
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.431	2.317	-299
+/- Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.593	6.484	6.530
+/- Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.186	747	510
-/- Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	15.123	10.588	10.153
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij investeringen in (im)materiële vaste activa			
-/- Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
Baten bouwgrondexploitatie:			
+/- Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	2.077	3.166	4.591
-/- Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	1.003	706	572
Verkoop van effecten:			
-/- Wat is bij de verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo	-12.700	1.421	606

4.3.6.8 Berekening rente-omslag

Met ingang van de begroting 2020 zullen wij de berekening van de rente-omslag opnemen onder de financieringsparagraaf.

		Jaar 2020
Renteschema:		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 3.522.489
b.	De externe rentebaten (idem)	€ -263.389
	Saldo rentelasten en rentebaten	€ 3.259.100
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	€ -664.990
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ -
c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€ -1.523.884
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ -2.188.874
d1.	Rente over eigen vermogen	€ -
d2.	Rente over voorzieningen	€ -
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 1.070.226
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	€ -1.280.220
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	€ -209.994
	Boekwaarde activa 1-1	€ 128.176.999
	Rente-omslag	0,83

Bij de berekening van de rente-omslag kijken wij naar onze (verwachte) rentelasten en de reeds bekende rentebaten. Bij de berekening moeten wij de specifieke rentebaten zoals van de grondexploitatie en onze doorleningen in mindering brengen op de rentelasten. Wat resteert aan rentelasten moeten wij verdelen over de boekwaarde van onze geactiveerde investeringen per 1 januari 2020. Bij deze investeringen moeten wij investeringen met een specifiek rentepercentage uitzonderen.

Uit de bovenstaande berekening volgt een berekend percentage van 0,83%, wij hebben dit voor de begroting afgerond op 1,00%. In de vorige begroting kwamen wij op 1,50% uit. Deze daling wordt veroorzaakt doordat in 2018 bij een geldlening het rentepercentage is herzien, waarbij deze fors daalde. Dit heeft een gunstig effect op onze rentelasten. Daarnaast is de boekwaarde per 1 januari 2020 hoger dan waarmee in de begroting 2019 meerekende. Dit zorgt er voor dat het percentage daalt.

De omslagrente wordt gebruikt om de toe te rekenen rente aan de verschillende investeringen en dus kostendragers te bepalen. Deze rente maakt dan onderdeel uit van de lasten op de specifieke kostendragers. De tegenhanger is de kostenplaats financiering, hierop worden de baten vanuit de toe te rekenen rente verantwoord. Door de daling van de omslagrente daalt ook de rentelasten op de verschillende kostendragers en dus ook de baten op de kostenplaats financiering.

4.4 Bedrijfsvoering

4.4.1. Inleiding

In deze paragraaf staan de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen in de bedrijfsvoering: informatiebeveiliging, personeelsbeleid en organisatie(ontwikkeling) en planning & control en financiën. De paragraaf sluit af met de onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid.

4.4.2. Informatieveiligheid

Adequate informatiebeveiliging is een essentiële randvoorwaarde voor het werken met overheidsinformatie. De doelenboom voor dit onderdeel is:

1. De bescherming van de privacy van personen en de omgang met vertrouwelijke informatie is op een aanvaardbaar niveau geborgd.
 - 1.1 De Algemene Verordening Gegevensbescherming is op een aanvaardbaar niveau geborgd in de werkprocessen en in ons handelen.
 - 1.2 De Baseline informatiebeveiliging is op de verplichte onderdelen ingevoerd.
 - 1.3 De medewerkers zijn zich er van bewust hoe ze verstandig omgaan met overheidsinformatie en privacy.
 - 1.4 Geslaagd voor verplichte audits en inspecties.

De bovenstaande doelen werken we hierna uit.

Beleidsdoel 1. De bescherming van de privacy van personen en de omgang met vertrouwelijke informatie is op een aanvaardbaar niveau geborgd.

1.1 Operationeel doel: De Algemene Verordening Gegevensbescherming is ingeregeld in werkprocessen en in ons handelen.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG/2018) is één wetgeving voor de gehele Europese Unie die zich richt op een verbetering van de privacyrechten van natuurlijke personen en meer verantwoordelijkheden toewijst aan organisaties die persoonsgegevens beheren.

Activiteiten: We voeren de nog ontbrekende maatregelen van de AVG gefaseerd in en voeren ons eigen privacybeleid uit. Het betekent onder meer dat we het verwerkingsregister persoonsgegevens actueel houden. We waarborgen privacy bij nieuwe initiatieven zoals werken in de cloud, open data, datagestuurde werken en smartcities.

1.2 Operationeel doel: De Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) is op een aanvaardbaar niveau ingevoerd.

Conform de VNG-resolutie "Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente" (VNG/IBD 2013) hebben wij ons, net als vrijwel iedere andere gemeente, gecommitteerd aan de uitvoering van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten. Dit is het normenkader dat de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gemeentelijke informatie(systemen) regelt. De BIG omvat een pakket maatregelen om een basisbeveiligingsniveau te handhaven. Daarbij geldt het uitgangspunt "pas toe of leg uit" waardoor we alleen met goede redenen kunnen afwijken van de BIG.

Activiteiten: We handhaven het tot nu toe gerealiseerde beveiligingsniveau conform de BIG en bereiden ons voor op het nieuwe normenkader Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO/2020). We richten ons op de organieke inbedding van de speerpunten van het nieuwe normenkader waaronder risicobeheersing, managementverantwoordelijkheid en gegevensclassificatie. De lijn van de VNG, landelijke toezichthouders en instituties is voor ons leidend, waaronder de Informatie Beveiligingsdienst (IBD), de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG), de beroepsvereniging van IT auditors NOREA, het forum open standaarden, en het Nationaal Centrum voor Cyber Security (NCCS).

1.3 Operationeel doel: De medewerkers zijn zich er van bewust hoe ze verstandig omgaan met informatiebeveiliging en privacy.

Activiteiten: We gaan door met onze interne bewustwordingscampagne.

1.4 Operationeel doel: Geslaagd voor verplichte audits en inspecties.

Eenduidige Normatieve Single Information Audit (ENSIA) is een systematiek met het doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het verticale toezicht over wettelijk verplichte taken te bundelen en de horizontale verantwoording door het college aan de raad te versterken. Het gaat om de Basisregistratie Personen (BRP), reisdocumenten (paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten), DigiD (digitale identificatie), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Suwinet (infrastructuur voor uitwisseling gegevens tussen instanties binnen het sociaal domein).

Activiteiten: We voeren de periodieke controles uit conform de ENSIA-systematiek, bestaande uit de onderdelen:

- Uitvoeren van een zelfevaluatie informatiebeveiliging in de online ENSIA monitor;
- Een audit door een onafhankelijke IT-auditor over Suwinet en DigiD inclusief de bijbehorende leveranciersverklaringen, een in control statement en een bestuurlijke verklaring;

Naast het doorlopen van de ENSIA systematiek synchroniseren we de verantwoordingscyclus over informatiebeveiliging met de Planning & Control cyclus en de verbijzonderde interne controle. We streven er naar dat operationele beveiligingscontroles planmatig door onafhankelijke en hiervoor gekwalificeerde medewerkers worden uitgevoerd, en dat de rapportage aan het concern zoveel mogelijk is gebundeld.

4.4.3. Personeelsbeleid (HRM-beleid) en Organisatie (ontwikkeling)

In het jaar 2019 zijn we gestart met het verder vorm en invulling geven aan de organisatiewijziging. Door middel van deze wijziging streven wij ernaar om onze organisatie meer toekomstbestendig, daadkrachtig en flexibel in te richten waardoor we beter kunnen inspelen op de ontwikkelingen om ons heen. Onze medewerkers spelen hierin een belangrijke rol; zij zorgen er immers voor dat er inhoud gegeven wordt aan de opgaven waar wij als organisatie voor staan. Vertrouwen, lef en trots zijn daarin onze kernwaarden.

In het jaar 2020 richten we ons op de verdere ontwikkeling van de ingezette structuurwijziging maar óók op de (persoonlijke) ontwikkeling van de medewerkers opdat zij een kwalitatief goede bijdrage kunnen leveren aan onze organisatiedoelen. Daarnaast staat het leveren van excellente dienstverlening, zowel in- als extern centraal.

Ook (organisatie)vraagstukken als 'hoe organiseren wij het werk met elkaar' zijn in het jaar 2020 onderwerp van gesprek. Tenslotte blijven we aandacht geven aan goed werkgeverschap in de meest brede zin van het woord.

4.4.4. Planning & Control en Financiën

De planning en control-functie ziet niet alleen op de financiële bedrijfsvoering maar op de bedrijfsvoering in brede zin. Zowel intern als extern: realiseren we onze activiteiten tijdig en juist; wordt voorgenomen beleid samengesteld; blijven we met onze bestedingen binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders en bereiken we ook doelstellingen bijvoorbeeld op het gebied van personeelsontwikkelingen en kaders op het gebied van ICT, bijvoorbeeld privacy en beveiliging. Het voornemen is om dit beter een integraler te monitoren. Afwijkingen kunnen voor zover van toepassing in de tussentijdse rapportages worden vermeld.

4.4.5. Onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid

Onderzoeken naar doelmatigheid als specifieke activiteit hebben de afgelopen jaren niet plaatsgevonden. Wel wordt de doelmatigheid als onderdeel van andere activiteiten meegenomen. Zo heeft in 2019 de implementatie van een bezuinigingstraject plaatsgevonden waarbij de overheadkosten van de gemeente een belangrijk onderdeel waren.

Voor 2020 is het voornemen om op de uitvoering een aantal activiteiten van de gemeente nader aandacht te besteden, waarbij de doelmatigheid een nadrukkelijk onderdeel vormen. Waar zinvol zal de raad worden geïnformeerd over de uitkomsten.

4.5 Verbonden partijen

4.5 Verbonden partijen

De gemeente kan op verschillende manieren haar taken uitvoeren: zelf doen, in een samenwerking met anderen of uitbesteden. De kaders hiervoor zijn staan in het beleidskader Verbonden partijen (vastgesteld 4 juni 2018). Het beleidskader gaat in op de vormen van samenwerking waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft: dit zijn de zogeheten verbonden partijen.

Het uitgangspunt van de gemeente is dat als de keuze valt op samenwerking, dit binnen het publiekrecht wordt georganiseerd: een gemeenschappelijke regeling. In uitzonderlijke gevallen biedt de Gemeentewet de mogelijkheid om de samenwerking te organiseren binnen het privaatrecht: vennootschappen, verenigingen, stichtingen.

A. Deelname in gemeenschappelijke regelingen

Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland

Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland (GrGa)	Schagen	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang			
Integrale uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en de Participatievoorziening beschut werk (artikel 10b Participatiewet) en de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen.			
Deelnemende partijen		Gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Schagen	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1000	
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners dat de gemeente heeft. De GrGa heeft een 100% deelneming in Noorderkwartier N.V. te Schagen. Portefeuillehouder: P.J.R. Kos, P. de Vrij (plv)	Aandelenkapitaal		€ 0
	Leningen/garantstellingen		€ 0
	Impuls		€ 0
	Exploitatie		€ 8.057
Stemverhouding: Iedere gemeente heeft een even zware stem			

(Markt) ontwikkelingen

Sinds 2015 is de instroom van de Wsw gestopt, de uitstroom van deze voorzieningen is bua natuurlijk verloop. Daartegenover staat de instroom van Beschut Werk.. Jaarlijks wordt het aantal te realiseren Beschut Werk plekken door het Rijk vastgesteld. Tot nu heeft Den Helder deze taakstelling nog niet gerealiseerd. Schagen en Hollands Kroon realiseren hun taakstelling wel. De doelgroep Beschut Werk is echter over het algemeen 'zwaarder' dan de doelgroep Wsw. Dit heeft onder meer tot gevolg dat meer begeleiding noodzakelijk is en dat eenvoudiger werkzaamheden gezocht dienen te worden.

Financiële positie (x € 1.000)

	31-12-2019	31-12-2019	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 50	€ 50	
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	
Resultaat	€ 0		

Risico's**Veiligheidsregio Noord-Holland Noord**

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang			
Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.			
Deelnemende partijen		Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x €1.000	
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, die dit lid vertegenwoordigt. Portefeuillehouder: K. Schuiling		Aandelenkapitaal	n.v.t.
		Leningen/garantstellingen	€ 4.406
		Impuls	n.v.t.
		Exploitatie	€ 3.830
Stemverhouding: %		Conform verdeelsleutel (9%)	

(Markt) ontwikkelingen

De veiligheidsregio is zich op verschillende gebieden aan het ontwikkelen, met name via de landelijke meldkamer organisatie en via het Noord-West3 verband neemt de regionale binding tussen verschillende veiligheidsregio's toe. Daarnaast wil de veiligheidsregio zich voorbereiden op nieuwe crisistypen, zoals cyberincidenten, incidenten op de steeds drukker wordende Noordzee en extreem geweld. Dit kan leiden tot groei van activiteiten binnen de veiligheidsregio.

Financiële positie (x € 1000)

	31-12-2018	31-12-2019	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 3.606	nrb	
Vreemd vermogen	€ 55.995	nrb	
Resultaat	nihil		

Risico's

Taakverschuiving/uitbreiden van taken van de veiligheidsregio kan leiden tot meer financiële bijdragen en risico's. Ook het niet halen van prestatie-indicatoren kan mogelijk leiden tot meer financiën door investeringen. Er bestaan op dit moment een aantal financiële risico's. Ten eerste voor het programma ambulancezorg, als blijkt dat in het komende begrotingsjaar de zorgverzekeraars de cao-verhoging niet (volledig) compenseren. Ten tweede voor het programma meldkamer. De regionale meldkamers zijn omgevormd tot één landelijke meldkamer. Deze samenvoeging was vertraagd door de opgelopen vertraging bij de vervanging van het C2000 systeem. Onbekend is nog welke (financiële) risico's dit met zich meebrengt.

Regionaal Archief Alkmaar

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)		Alkmaar	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang				
RHCA voert de wettelijk verplichte taak uit tot het beheer van het gemeentearchief. Het in het samenwerkingsverband vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.				
Deelnemende partijen			De gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Langedijk, Schagen, Texel en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.	
Bestuurlijk belang			Financieel belang x € 1000	
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, die dit lid vertegenwoordigt. Portefeuillehouder: R.Duijnker vervanger T.Biersteker			Aandelenkapitaal	€ 0
			Leningen/garantstellingen	€ 0
			Impuls	€ geen extra bijdrage
			Exploitatie	€ 2.692
Stemverhouding: 12,5% (6 van de 48 stemmen)				
(Markt) ontwikkelingen				
Met name digitale ontwikkelingen o.g.v. E-depot				
Financiële positie (x € 1000)				
	01-01-2020	31-12-2020	Ontwikkelingen	
Eigen vermogen	€ 286.727	€ 224.162		
Vreemd vermogen	€ 131.655	€ 118.393		
Resultaat	€ 0			
Risico's :				
De volgende risico's zijn te onderscheiden die effect kunnen hebben op de financiële huishouding van het Regionaal Historisch Centrum:				
1. Wegvallen eigen inkomsten depotgebruik derden (€ 18.750)				
2. Risico's bij ontwikkeling e-depotvoorziening (€ 25.000)				
Het Regionaal Archief beschikt over voldoende weerstandsvermogen om de huidige risico's te dekken.				

GGD

Hollands Noorden

Samen werken aan gezond leven

GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang			
Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.			
Deelnemende partijen		Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1000	

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, die dit lid vertegenwoordigt. Portefeuillehouder: T. Biersteker, P. Kos (plv)	Aandelenkapitaal	-	
	Leningen/garantstellingen	-	
	Impuls	-	
	Exploitatie		
Stemverhouding: %			
(Markt) ontwikkelingen			
Financiële positie (x € 1.000)			
	31-12-2018	31-12-2017	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 241	€ -133	
Vreemd vermogen	€ 12.542	€ 10.490	
Resultaat	€ 328		
Risico's			

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Noord-Holland Noord

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD)	Hoorn	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang			
De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningsverlening, toezicht en handhaving (landelijke milieu- en Wabotaken).			
Deelnemende partijen		Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1000	
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de gemeenten is gebaseerd op de combinatie van inwoneraantal en in te brengen budget. Het aantal stemmen voor de Provincie is gebaseerd op het in te brengen budget. Portefeuillehouder: M. Wouters	Aandelenkapitaal	NVT	
	Leningen/garantstellingen	NVT	
	Impuls	NVT	
	Exploitatie	NNB	
Stemverhouding: %		5.91	
(Markt) ontwikkelingen			
Financiële positie (x € 1000)			
	01-01-2020	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 788	€ 314	
Vreemd vermogen	€ 4.200	€ 4.200	
Resultaat	0		
Risico's			

Cocensus

cocensus

Cocensus	Hoofddorp	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang			
Het namens de elf deelnemende gemeenten (in 2020 mogelijk 14 gemeenten) zo efficiënt mogelijk heffen, invorderen en kwijtschelden van gemeentelijke belastingen, lokale heffingen en rechten. Het uitvoeren van de Wet WOZ, BAG, afhandelen van bezwaar en beroep, taxatie van vastgoed en het beheer van vastgoedinformatie.			
Deelnemende partijen		Gemeenten Alkmaar, Bergen, Beverwijk, Den Helder, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerhugowaard, Hillegom, Langedijk, Oostzaan, Wormerland, Uitgeest, Castricum, Heiloo.	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1000	
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente die dit lid vertegenwoordigt. Portefeuillehouder: J.K. Visser	Aandelenkapitaal		Bijdrage Den Helder 2020 € 929.000 = gelijk aan een belang van 6,2%
	Leningen/garantstellingen		
	Impuls		
	Exploitatie		15.074.000 (incl. uitbreiding met UCH gemeenten)
Stemverhouding: 7.1% (2 van de 28 stemmen)			
(Markt) ontwikkelingen			
.			
1. Voorgenomen plannen tot wettelijke wijziging van het lokale belastingbeleid met mogelijke verschuiving van belastingdruk naar gemeenten en wijzigingen van verschillende heffingen.			
2. Invoering van landelijke voorzieningen/basisregistraties zoals de LVWOZ en LVBAG die leiden tot een toename van de werkzaamheden van de gemeenschappelijke regeling.			
3. Wijziging van de taxatie-methodiek (op basis van vierkante meters in plaats van kubieke meters) hetgeen zal leiden tot een volledige herinventarisatie van alle WOZ-objecten.			
4. Uitbreiding van de GR in 2020 met de gemeenten Uitgeest, Castricum en Heiloo waardoor de bijdrage van Den Helder met 1 % daalt.			
5. In 2020 worden voorbereidingen getroffen om per 2021 nieuwe huisvesting te betrekken. Dit is noodzakelijk omdat het huurcontract van de hoofdvestiging in Hoofddorp is opgezegd.			
Financiële positie (x € 1000)			
	31-12-2019	31-12-2020	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	205.000	205.000	
Vreemd vermogen	2.560.000	2.033.000	In 2019 en 2020 wordt vv aangetrokken i.v.m. de aankoop van een een nieuwe vestiging
Resultaat	0		De GR werkt met een sluitende begroting
De verbonden partij heeft een beperkt eigen vermogen om risico's op te vangen; feitelijk staan de deelnemende partijen garant. Teneinde de risico's te beheersen wordt 2x per jaar een uitgebreide risico-inventarisatie aan het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling voorgelegd.			

B. Deelname in vennootschappen

Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij Willemsoord BV

Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij Willemsoord BV	Den Helder	Besloten vennootschap	
Openbaar belang			
De doelstelling van Willemsoord BV is "het (her)ontwikkelen van gronden, gebouwen en/of andere registergoederen te Den Helder, waaronder de Oude Rijkswerf Willemsoord". De kernactiviteiten van Willemsoord BV bestaan uit: • Het in stand houden en beheren, exploiteren van cultuur historisch erfgoed met als doel zelfstandig via bijdragen, verhuur en evenementen in de exploitatie te kunnen voorzien; • Het verhuren van gebouwen en terreinen met als resultaat een positief saldo ten gunste van de BV; • Het ondersteunen van huurders op Willemsoord in het aantrekken van bezoekers door middel van marketingactiviteiten en evenementen.			
Deelnemende partijen		De gemeente Den Helder	
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college. Portefeuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser Portefeuillehouder opdrachtgeversrol: H. Keur		Aandelenkapitaal	€ 20.000
		Leningen/garantstellingen	€ 16.050.000
		Impuls	nvt
		Exploitatie	€ 366.000
Stemverhouding: 100%			
(Markt) ontwikkelingen			
<i>Oprichting erfgoedorganisatie</i> In mei 2019 is begonnen met de voorbereidingen voor een nieuwe erfgoedorganisatie waarin Willemsoord BV en de Stichting Stelling Den Helder zullen opgaan. De nieuwe stichting zal zich gaan inzetten voor het beheer en vermarkten van het unieke militaire en nautische erfgoed in Den Helder. In november zal het voorstel voor de nieuwe erfgoedorganisatie aan de gemeenteraad worden voorgelegd. <i>Stadhuis naar Willemsoord</i> In februari 2019 nam de raad een besluit op het voorstel van het college om in Willemsoord 66 en 72 de permanente locatie van het stadhuis te gaan realiseren. Tijdens de aandeelhoudersvergadering van januari 2019 hebben directie en Raad van Commissarissen van Willemsoord BV zich positief uitgesproken over deze ontwikkeling.			
Financiële positie			
	31-12-2017	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 6.512.000	€ 6.516.000	
Vreemd vermogen	€ 17.649.000	€ 18.453.000	
Resultaat	2017: € 67.000	2018: € 2.973	
Risico's			
Risico's in de bedrijfsvoering van Willemsoord zijn: - Risico op (droge) saneringskosten bij verkoop van niet-monumentale gebouwen. Beheersmaatregel is in overleg met koper kosten ondervangen en zien te voorkomen door aanpassing functie van gebouwen. - Een risico blijven de kosten voor energie, die soms zwaar wegen op exploitatie van de huurders. Beheersmaatregelen zijn onder meer: energieplan met diverse partijen, aanbrengen van slimme meters, nieuwe contracten met energieleveranciers. - Onderhoud bijzondere objecten. Beheersmaatregel is hiervoor de komende jaren geld reserveren.			
Bij de oprichting van de nieuwe erfgoedorganisatie wordt de financieringsbehoefte voor de onderhoudsopgave goed in beeld gebracht. In de Kadernota 2020 is een reservering gemaakt van € 900.000 per jaar vanaf 2020 voor een subsidie aan de stichting voor het opbouwen van een onderhoudsreserve. Een risico voor de nieuwe stichting (niet voor Willemsoord) is dat dit op een gegeven moment toch onvoldoende zou zijn.			

NV Port of Den Helder	Den Helder	Naamloze vennootschap	
Openbaar belang			
De vennootschap heeft ten doel het (doen) uitoefenen van het havenbedrijf en exploiteren van haven- en industrieterreinen.			
Onderdeel van het doel van de vennootschap is:			
• de ontwikkeling, de aanleg, het beheer en de exploitatie van haven en industriegebieden, in de ruimste zin van het woord; • de bevordering van een effectieve, veilige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer en het zorg dragen voor nautische en maritieme orde en veiligheid in de door de vennootschap beheerde havens, alsmede het optreden als bevoegde havenautoriteit in het havengebied van Den Helder; • het bevorderen van de economische ontwikkeling, het imago daaronder begrepen, binnen de door de vennootschap beheerde havens en industrieterreinen; • het bevorderen van een veilige bedrijfsvoering, het stimuleren van een zo laag mogelijke milieubelasting en het betrachten van zorg voor een veilige woonomgeving; • het opzetten, coördineren en uitvoeren van parkmanagement en het stimuleren en initiëren van samenwerking tussen bedrijven binnen de haven en industrieterreinen; • het bevorderen en tot stand brengen van civiel medegebruik van de onder het beheer van het ministerie van Defensie staande havens en terreinen in Den Helder; • het bevorderen van haven gebonden werkgelegenheid in de gemeente Den Helder en omliggende regio; • het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van, alsmede het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke rechtsvorm dan ook; • het verstrekken en aangaan van geldleningen, het beheren van en het beschikken over registergoederen en het stellen van zekerheden, ook voor schulden van anderen.			
De vennootschap tracht haar doel onder meer te bereiken door:			
• het verwerven, vervreemden, bezwaren, stichten of doen stichten, ontwikkelen, exploiteren, beheren en administreren van registergoederen; • het aangaan van joint ventures en het overigens deelnemen in het voeren van bestuur over andere ondernemingen en vennootschappen; • het verlenen van diensten op administratief, (haven)technisch, financieel economisch of bestuurlijk gebied; • het verwerven en/of exploiteren van vergunningen voor zover dienstbaar aan het in lid 2 (vgl. vorige bullet) bepaalde; • en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.			
Inhoudelijke bijdrage aan de doelstellingen van de gemeente in 2020:			
NV Port of Den Helder (hierna: PoDH) richt zich in samenwerking met het bedrijfsleven op de ontwikkelingen op de markt van de offshore windenergie. Met het oog op de toekomst heeft PoDH een bedrijfsplan gemaakt. Er wordt sterk ingezet op de energietransitie op de Noordzee van olie- en gas naar wind op zee. PoDH en Den Helder Airport CV hebben daarin een belangrijke rol. In de kadernota 2020 staan in het programma Vitale gemeente twee doelstellingen waaraan PoDH een bijdrage levert: Meer mensen werken in Den Helder en Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.			
Deelnemende partijen		gemeente Den Helder	
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college. Portefuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser Portefuillehouder opdrachtgeversrol: Kees Visser	Aandelenkapitaal	€ 81.000	
	Leningen/garantstellingen	€ 21.075.000	
	Impuls	nvt	
	Exploitatie	nvt	
Stemverhouding: 100%			
(Markt) ontwikkelingen			
- Port of Den Helder heeft het bedrijfsplan 2019-2023 geactualiseerd met de in de AVA van december 2018 gemaakte keuzes en besluiten.			
Financiële positie			
	31-12-2017	31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 15.865.000	€ 19.040.000	
Vreemd vermogen	€ 516.569.000	€ 15.036.000	
Resultaat	2017: € -326.000 2018: € 3.175.000		

Risico's.

- Risico: Onvoldoende verdien capaciteit bij PoDH en verder oplopende liquiditeitsproblemen.

Beheersmaatregelen: Met het raadsvoorstel van 16 september 2019 wordt binnen de regels van het staatssteunrecht aan de raad een voorstel voor voor financiële ondersteuning gedaan waarmee beoogd wordt PoDH financieel gezond te maken voor de komende 10 jaar.

- Risico: Ontwikkeling Harssens stagneert. Beheersmaatregel: De ontwikkeling van Harssens is onderwerp van gesprek in de overleggen met de marine, provincie en Rijksvastgoedbedrijf.

- Risico: Marktprognose of bedrijfsplan komt niet uit. Beheersmaatregel: De acquisitie voor Kooypunt en Kooyhaven is in de eerste plaats aan PoDH. De gemeente kan in zijn algemeenheid bijdragen door te zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en een positief imago van Den Helder.

Zeestad CV

Zeestad CV	Den Helder	Commanditaire vennootschap	
Openbaar belang			
• Het verkrijgen, vervreemden, in (onder)erfpacht uitgeven, administreren, exploiteren, huren en verhuren van registergoederen. • Het zelf ontwikkelen en/of realiseren van registergoederen. • Het geheel of gedeeltelijk doen ontwikkelen en/of realiseren en/of verkopen van registergoederen en/of doen aannemen en uitvoeren van bouwwerken. • Het sluiten van overeenkomsten met gemeenten en/of andere overheidsinstellingen en/of derden in het kader van het ontwikkelen en/of realiseren van registergoedere. • Het optreden als tussenpersoon bij de aan en verkoop en bij de huur en verhuur van registergoederen. • Het ter leen verstrekken en het ter leen opnemen van gelden, al dan niet onder hypotheckair verband. • Het op enigerlei wijze verstrekken van zekerheden of zich verbinden voor schulden en andere verplichtingen van de vennootschap of andere vennootschappen of ondernemingen die met haar in een groep zijn verbonden of van derden. • Het deelnemen in en het voeren van beheer over andere ondernemingen van welke aard ook. • En al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin, alles in de Plangebieden verband houdend met de Plangebieden. In concreto richt de CV zich op het creëren van een levendig stadshart met een compacte en aantrekkelijke mix van stedelijke functies en activiteiten. Herstel en ontwikkeling van de Stelling Den Helder. <i>Inhoudelijke bijdrage aan de doelstellingen van de gemeente:</i> • De versterking van Den Helder door stedelijke vernieuwing in het stadshart en de ontwikkeling van het monumentale Willemsoord wordt door Zeestad voor 5 jaar voortgezet. • Lopende projecten zijn: Koningstraat-Spoorstraat, Halter Bellevue, Molenplein, het stadspark, Horecawartier (De kleine werf). • Nieuwe projecten zijn: Winkelhart (ontwikkeling V&D-pand en Kroonpassage), Brug Zuidstraat-Willemsoord, herinrichting Keizerstraat, openbare ruimte Willemsoord (oa. entreegebied).			
Deelnemende partijen		Gemeente Den Helder (commanditair vennoot), Provincie Noord-Holland (commanditair vennoot), Zeestad BV (beherend vennoot)	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1.000	
De gemeente Den Helder is 49% aandeelhouder van beherend vennoot Zeestad BV. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college.		Aandelenkapitaal	€ 0
		Leningen/garantstellingen	€ 0
Portefeuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser Portefeuillehouder opdrachtgeversrol: Michiel Wouters			

	Impuls	€ 0
	Exploitatie	€ 0
Stemverhouding: 49%		
(Markt) ontwikkelingen		
De exploitatie van Zeestad is verlengd tot en met 31-12-2023. Naast de lopende projecten zijn nieuwe projecten toegevoegd.		
Financiële positie x € 1.000		
	31-12-2017	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 1.465	€ 1.503
Resultaat	€ 0	
Risico's		

Zeestad Beheer BV

Zeestad BV	Den Helder	Besloten vennootschap
Openbaar belang		
De rol van de gemeente als participerende partij komt als volgt tot uiting: • Het optreden als beherend vennoot van een commanditaire vennootschap; • Het oprichten van, het deelnemen in-, het financieren van-, het samenwerken met-, het voeren van directie over - en het verlenen van adviezen en andere diensten aan vennootschappen of ondernemingen; • Het verkrijgen, vervreemden, in (onder)erfpacht uitgeven, administreren, exploiteren, huren en verhuren van registergoederen; • Het zelf ontwikkelen en/of realiseren van registergoederen; • Het geheel of gedeeltelijk doen ontwikkelen en/of realiseren en/of verkopen van registergoederen en/of doen aannemen en uitvoeren van bouwwerken; • Het sluiten van overeenkomsten met gemeenten en/of andere overheidsinstellingen en/of derden in het kader van het ontwikkelen en/ of realiseren van registergoederen; • Het optreden als tussenpersoon bij de aan en verkoop en bij de huur en verhuur van registergoederen; • Het ter leen verstrekken en het ter leen opnemen van gelden, al dan niet onder hypotheckair verband; • Het op enigerlei wijze verstrekken van zekerheden of zich verbinden voor schulden en andere verplichtingen van de vennootschap of andere vennootschappen of ondernemingen die met haar in een groep zijn verbonden of van derden; • Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van industriële en intellectuele eigendomsrechten; • Alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord. <i>Inhoudelijke bijdrage aan de doelstellingen van de gemeente in 2018:</i> De inhoudelijk bijdragen zijn genoemd bij Zeestad CV.		

Deelnemende partijen	De gemeente Den Helder, Provincie Noord-Holland		
Bestuurlijk belang	Financieel belang x € 1000		
Gemeente Den Helder is 49% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college. Portefeuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser Portefeuillehouder opdrachtgeversrol: Michiel Wouters	Aandelenkapitaal	€ 18.000	
	Leningen/garantstellingen		
	Impuls		
	Exploitatie		
Stemverhouding: 49%			
(Markt) ontwikkelingen			
Financiële positie x € 1000			
	31-12-2017	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 18.000	€ 18.000	
Vreemd vermogen			
Resultaat			
Risico's			

Baggerbeheer Den Helder BV

Baggerbeheer BV	Den Helder	Besloten vennootschap	
Openbaar belang			
De gemeente Den Helder is enig aandeelhouder van Baggerbeheer Den Helder B.V. (Baggerbeheer).			
Sinds 1994 bestaat Baggerbeheer. Doel is de exploitatie van depots ten behoeve van de opslag en verwerking van baggerspecie, grond, en groenafval. Het betreft de depots Oost 1, Oost 2 en de voormalig Insteekhaven. De gemeente Den Helder is enig aandeelhouder. Baggerbeheer heeft een 50% risico dragend aandeel in v.o.f. 't Oost. De bedrijfsnaam van v.o.f. 't Oost is Milieupark Oost.			
Inhoudelijke bijdrage aan de doelstellingen van de gemeente in 2018: Doel 1 van de Strategische visie 2020 (bijdrage aan de bevaarbaarheid van de waterwegen)			
Deelnemende partijen		De gemeente Den Helder Vries & van de Wiel	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1000	
Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college. Portefeuillehouder: M. Wouters		Aandelenkapitaal	18
		Leningen/garantstellingen	
		Impuls	
		Exploitatie	
Stemverhouding: 100%			
(Markt) ontwikkelingen			
De financiële vooruitzichten dwong Milieupark Oost en daarmee Baggerbeheer, tot nader onderzoek naar te nemen maatregelen voor zowel de korte als de lange termijn.			
De gemeente Den Helder heeft als aandeelhouder op 1 september 2015 de intentie uitgesproken dat Baggerbeheer zicht wenst terug te trekken uit Milieupark Oost.			
Milieupark Oost exploiteert drie depots: voormalige Insteekhaven, Oost 1 en Oost 2			
Het college van B&W van Den Helder heeft, naast de uitwerking van de varianten 'beëindiging op termijn' en 'hybride beëindigen', in 2017 besloten om ook de variant 'aanwijzing en inrichting GBT-locatie' (achterlatingsvariant) te onderzoeken voor de depots Oost 1 en Oost 2.			
Planning ontmanteling depots:			
- medio 2020: overdracht eeuwigdurend beheer voormalige Insteekhaven aan de provincie - eind 2019: oplevering depot Oost 1 - medio 2022: oplevering depot Oost 2			

Financiële positie x € 1000			
	31-12-2017	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	865.590 -/-	663.199 -/-	
Vreemd vermogen	879.017	721.527	
Resultaat			
Door verminderde aanvoer van verontreinigde grond en baggerspecie zijn de vaste organisatiekosten structureel niet meer gedekt en zal bijstorting in 2020 door de aandeelhouders noodzakelijk zijn. De ingezette bezuinigingen geven onvoldoende soelaas. De beëindiging van de bedrijfsvoering van Milieupark Oost zal leiden tot een bijstorting door de aandeelhouders, voor de onderdelen: • Overdracht beheer voormalige insteekhaven aan de provincie Noord-Holland: toepassen bovenafdeling • ontmanteling locatie Oost 1: afvoer (niet)reinigbare grond • gedeeltelijke ontmanteling locatie Oost 2: afvoer (niet)reinigbare grond. De kostenberekening beëindiging bedrijfsvoering Baggerbeheer Den Helder BV biedt onzekerheden door de wetgeving over de toesingscriteria op PFAS en de gewenste achterlatingsvariant op de locaties Oost 1 en Oost 2.			

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)

NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)		Alkmaar	Naamloze vennootschap	
Openbaar belang				
De NV HVC heeft als doel zijn meerwaarde en maatwerk leveren aan haar aandeelhoudende gemeenten en waterschappen op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afvalbeheer en het opwekken en leveren van duurzame energie. HVC ondersteund haar aandeelhouders in hun ambitie voor het realiseren van de landelijke doelstelling van 75% gescheiden inzameling en hergebruik van huishoudelijk afval in 2020. HVC draagt bij aan het realiseren van de ambitie voor gemeenten en waterschappen van 14% duurzame energie in 2020 door te investeren in energieprojecten gericht op de productie (en afzet) van duurzame warmte, elektriciteit en gas. Als aandeelhoudende gemeente heeft Den Helder met HVC een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor de inzameling van huishoudelijk afval.				
Deelnemende partijen			46 gemeenten in Noord- en Zuid-Holland, Flevoland en Friesland en 6 waterschappen in Noord- en Zuid-Holland.	
Bestuurlijk belang			Financieel belang	
De gemeente Den Helder bezit met 112 aandelen 3,8% van het aantal aandelen A van HVC. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college. Portefeuillehouder: M.C. Wouters			Aandelenkapitaal	€ 245.430
			Leningen/garantstellingen	€ 23.000.000
			Impuls	€ 0
			Exploitatie	€ 0
Stemverhouding: 3,8%				
(Markt) ontwikkelingen				
HVC is actief op het gebied van afvalinzameling, verwerken van afval- en grondstoffen en productie en levering van duurzame energie. HVC verzorgt de afvalinzameling voor gemeenten waarmee langjarige dienstverleningsovereenkomsten zijn afgesloten. Een op dit moment licht afnemend aanbod aan brandbaar restafval afkomstig van de aandeelhouders, wordt gecompenseerd met extra afval vanuit de markt (o.a. Nederlands bedrijfsafval en import vanuit Engeland). Er is sprake van een toenemende afzet van warmte en duurzame elektriciteit. De opbrengsten van met name de niet-groene energie en opbrengsten van secundaire grondstoffen zijn van invloed op de inkomsten van HVC.				
Financiële positie x € 1000				
	31-12-2019	31-12-2020	Ontwikkelingen	
Eigen vermogen	€ 102.000	€ 119.000		
Vreemd vermogen	€ 648.000	€ 624.000		
Resultaat		€ 18.000		

De gemeente Den Helder is houder van 112 van de 2.914 uitstaande aandelen A van de NV (3,8%). De aandeelhouders staan garant voor een bedrag van maximaal € 670 miljoen aan aangegane leningen. Op 31 december 2018 bedroeg de garantstelling voor de gemeentelijke aandeelhouders (aandeelhouders A) € 623 miljoen (aandeel Den Helder ca. € 23 miljoen). Het risico, dat de aandeelhouders van HVC door banken worden aangesproken onder de garantie, achten wij minimaal, gelet op enerzijds de waarde van de activa versus de omvang van de leningen, die voor financiering van deze activa zijn aangetrokken, en anderzijds de ook op langere termijn nog essentiële rol van deze activa binnen het (Europese) afvalstoffenbeleid en de energieopwekking en -distributie. Voorts schrijft HVC de afgelopen jaren zwarte cijfers.

In december 2015 is in de AvA besloten voorlopig af te zien van dividend, zodat het eigen vermogen verder kan worden versterkt. Het is de verwachting dat vanaf 2024 de aandeelhouders niet meer financieel garant hoeven te staan voor het vreemde vermogen (keuze). Tot die tijd ontvangt de gemeente Den Helder voor de garantstelling circa € 220.000 per jaar.

Luchthaven Den Helder BV

Luchthaven Den Helder BV	Den Helder	Besloten vennootschap	
Openbaar belang			
- Het exploiteren van de luchthaven Den Helder door diensten te verlenen aan de offshore helikopter vervoersmarkt en de algemene luchtvervoersmarkt. - Het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met en het voeren van de directie over andere ondernemingen met een soortgelijk of aanverwant doel alsmede het (doen) financieren ook door middel van het stellen van zekerheden van andere ondernemingen, met name die waarmee de vennootschap in een groep is verbonden. Luchthaven Den Helder BV is 50% beherend vennoot van Den Helder Airport CV. De andere (stille) vennoot is CHC Helikopters. In de CV vinden de bedrijfsactiviteiten plaats.			
Inhoudelijke bijdrage aan de doelstellingen van de gemeente in 2020: De luchthaven richt zich in samenwerking met het bedrijfsleven en helikopter luchthavens in de zuidelijke Noordzee op de ontwikkelingen op de markt van de off shore windenergie. De luchthaven neemt actief deel in de North Sea Energy Gateway (NSEG). Dit is het merk en de propositie die zich richt op de offshore energiemarkt en actief is vanuit de regio Noord-Holland Noord. Met het oog op de toekomst wordt sterk ingezet op de energietransitie op de Noordzee van fossiel naar duurzaam. Port of Den Helder en Den Helder Airport hebben daarin een belangrijke rol. In de Kadernota 2020 staan in het programma Vitale gemeente twee doelstellingen waar de luchthaven een bijdrage aan levert: Meer mensen werken in Den Helder en Meer bedrijven vestigen zich in Den Helder.			
Deelnemende partijen		De gemeente Den Helder	
Bestuurlijk belang		Financieel belang	
Gemeente Den Helder is 100% aandeelhouder. Het aandeelhouderschap wordt uitgeoefend door het college. De gemeente heeft de bevoegdheid voor de benoeming van leden Raad van Commissarissen en directie van de BV. Portefuillehouder aandeelhoudersrol: Kees Visser Portefuillehouder opdrachtgeversrol: Kees Visser	Aandelenkapitaal	€ 45.000	
	Leningen/garantstellingen	€ 0	
	Impuls	nvt	
	Exploitatie	nvt	
Stemverhouding: 100%			
(Markt) ontwikkelingen			
Aantrekkende economie biedt kansen voor groei. Nieuwe markten worden aangeboord, zoals vraag naar ruimte op de luchthaven voor drone-activiteiten. Groei bij de Koninklijke Marine brengt mogelijk ook griet voo rde luchthaven met zich mee.			
Financiële positie			
	31-12-2017	31-12-2018	
Eigen vermogen	€ 6.983.000	€ 7.193.000	
Vreemd vermogen	€ 0	€ 509.000	
Resultaat	2017: € 239.000	2018 € 211.000	

Risico's

- Risico een hogere bijdrage te moeten gaan betalen bij onderhandelingen in 2020 over gebruikersovereenkomst met defensie als er weer meer vliegbewegingen zijn.

- Als het niet lukt de juridische structuur aan te passen, dan blijft de gemeente als aandeelhouder van Luchthaven BV de grootse risicodragers omdat CHC Helicopters slechts tot een bepaald maximum bijdraagt in eventuele verliezen.

Bank Nederlandse Gemeenten NV

Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG Bank)	Den Haag	Naamloze vennootschap	
Openbaar belang			
Het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlandse publiek en semipublieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaarden voor het realiseren van deze doelstellingen zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is inherent aan de kernactiviteiten van BNG Bank.			
Deelnemende partijen		Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1000	
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal aandelen dat de gemeente bezit. De gemeente Den Helder bezit 0.39% van de aandelen, dat zijn 211.731 aandelen met een nominale waarde van 2,50 per stuk. Portefeuillehouder: K. Visser Stemverhouding: 0.39%		Aandelenkapitaal	€ 529.328
		Leningen/garantstellingen	€ 0
		Impuls	€ 0
		Exploitatie	€ 0
(Markt) ontwikkelingen			
Een grotere vraag vanuit woningcorporaties om investeringen in nieuwe woningen mogelijk te maken wordt verwacht, evenals een toename van nieuwe kredietverlening voor duurzaamheidsinvesteringen, zoals die in hernieuwbare energie. De BNG Bank streeft naar een aandeel in solvabiliteitsvrije langlopende kredietverlening aan decentrale overheden, woningcorporaties en zorginstellingen van minimaal 55%. Het renteresultaat zal naar verwachting uitkomen binnen een bandbreedte van EUR 410 tot 450 miljoen. Een betrouwbare uitspraak over de ongerealiseerde resultaten binnen het resultaat financiële transacties is niet te geven als gevolg van de aanhoudende onrust op de financiële markten en de minder gunstige economische vooruitzichten.			
Financiële positie x € 1000			
	01-01-2018	01-01-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 4.687	€ 4.991	Geen begrotingsgegevens 2020 bekend
Vreemd vermogen	€ 135.041	€ 132.518	Cijfers 2018
Resultaat	€ 337.000		Cijfers 2018
Risico's			
De BNG Bank heeft een credit rating van Aaa bij Moody's, AAA bij Standard & Poor's and AAA bij Fitch. BNG Bank staat in de top 5 van veiligste banken ter wereld. De uitstekende kredietwaardigheid verschaft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt. Verder leent de gemeente geld van de BNG Bank, niet andersom.			

NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop van Noord-Holland

NV Houdstermaatschappij GKNH

NV Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop van Noord-Holland	Amsterdam	Naamloze vennootschap	
---	-----------	-----------------------	--

Openbaar belang			
De GKNH beheerde namens de gemeente Den Helder en diverse andere gemeenten een belang in Alliander N.V. Inmiddels zijn deze aandelen overgedragen aan de individuele gemeenten waardoor de GKNH slechts nog (enige) liquide middelen beheert. Momenteel wordt er door GKNH discussie gevoerd met de belastingdienst over een mogelijke belastingplicht voor de vennootschapsbelasting over de verstreken jaren. De verwachting is dat de mogelijke financiële gevolgen hiervan door GKNH kunnen worden opgevangen. Nadat deze discussie is afgerond zal GKNH worden ontbonden.			
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1.000	
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal aandelen dat de gemeente bezit. De gemeente Den Helder bezit 12% van de aandelen. Bevoegdheid om in samenspraak met de gemeenten in de Kop van Noord-Holland een voordracht te doen tot benoeming van een lid van de Raad van Commissarissen. Portefeuillehouder: K. Visser en H. Keur (plv.)	Aandelenkapitaal	Nilhil	
	Leningen/garantstellingen	-	
	Impuls	-	
	Exploitatie	-	
Stemverhouding: 12%			
(Markt) ontwikkelingen			
Op 18 december 2017 zijn de aandelen in Alliander rechtstreeks overgegaan naar de individuele gemeenten. Zodra de discussie met de belastingdienst over de (verschuldigdheid van) vennootschapsbelasting is afgerond, zal de houdstermaatschappij worden ontbonden. Tot die tijd hebben wij een belang in zowel Gaskop Noord-Holland als in Alliander. De deelneming Alliander zal in de begroting 2019 onder de paragraaf Verbonden Partijen voor het eerst worden opgenomen.			
Financiële positie x € 1000			
	31-12-2017	31-12-2016	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 1.973	€ 30.280	
Vreemd vermogen	€ 34	€ 2.570	
Resultaat	€ -77		
Risico's			

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV	Alkmaar	Naamloze vennootschap	
Openbaar belang			
(Zoals beschreven in de statuten van de NV) - het versterken van de strategische samenwerking van en onderlinge afstemming tussen ondernemers, onderwijsinstellingen, kennisinstellingen, lokale en provinciale overheden en regionale samenwerkingsverbanden in de noordelijke regio van Noord-Holland; - het verder ontwikkelen van een positief vestigings- en ondernemersklimaat in de noordelijke regio van Noord-Holland; en - het collectief en effectief representeren van de noordelijke regio van Noord-Holland in haar belangen, ambities en doelstellingen en bij mogelijke samenwerkingsmogelijkheden met andere regio's in Nederland of daarbuiten, en al hetgeen met het voorgaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.			
Deelnemende partijen		Provincie Noord-Holland, Gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Koggenland, Hollands Kroon, Hoorn, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en Uitgeest.	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1.000	

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal aandelen dat de gemeente bezit. Aandelenverdeling: 49 % provincie Noord-Holland 17 % gemeenten in de regio Kop van Noord-Holland 17 % gemeenten in de regio Alkmaar 17 % gemeenten in de regio West-Friesland. Portefeuillehouder: H. Keur	Aandelenkapitaal		€ 54
	Leningen/garantstellingen		€ 750
	Impuls		
	Exploitatie		
Stemverhouding: 5,88 %	Aandeelhouder (5,88%), subsidierelatie (t/m 2017), jaarlijkse fin bijdrage (per 2018)		
(Markt) ontwikkelingen			
Op 7 december 2017 hebben de aandeelhouders de nieuwe aandeelhouders- en dienstverleningsovereenkomst voor de periode 2018-2025 ondertekend.			
Vanaf 2018 wordt de Business Unit Holland Boven Amsterdam volledig in de exploitatiebegroting van ONHN meegenomen.			
Financiële positie x € 1000			
	31-12-2017	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 806	€ 843	
Vreemd vermogen	€ 1.962	€ 2545	
Resultaat	2017: € - € 84, 2018 : € 37		
Risico's			

Alliander N.V.

Alliander N.V.	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang		
Alliander is een energienetwerkbedrijf. Dagelijks ondersteunt het ruim 3 miljoen klanten met toegang tot energie. Het zorgt voor een betaalbare, betrouwbare en bereikbare energievoorziening in een groot deel van Nederland. Als netwerkbedrijf is Alliander verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Alliander wil haar positieve invloed, zoals het welzijn van de klanten vergroten dankzij een betrouwbare, betaalbare en voor iedereen onder gelijke condities toegankelijke energievoorziening. Daarnaast wil Alliander haar negatieve invloed, zoals de uitstoot van broeikasgassen, minimaliseren.		
Deelnemende partijen	De aandeelhouders zijn 4 provincies en 74 gemeenten.	
Bestuurlijk belang	Financieel belang x € 1 mln.	
De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). De overige aandeelhouders hebben minder dan 3% aandelen. De gemeente Den Helder bezit 473.825 aandelen van de totaal 136.794.964 uitgegeven aandelen a € 5 nominaal (0,35%).	Aandelenkapitaal	2,39 (684 totaal)
	Leningen/garantstellingen	
	Impuls	
	Exploitatie	
Stemverhouding: %		
(Markt) ontwikkelingen		
Financiële positie x € 1 mln.		

	31-12-2018	31-12-2017	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 4.129	€ 3.393	
Vreemd vermogen	€ 4.216	€ 4.127	
Resultaat	€ 334		
Risico's			

D. Deelname in verenigingen

Vereniging Nederlandse Gemeenten

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Nederlandse Gemeenten			
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	Den Haag	Vereniging	
Openbaar belang			
Haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken; - Voor de leden of groepen van leden afspraken maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aangaan met werknemersorganisaties.			
Deelnemende partijen		380 gemeenten (2018)	
Bestuurlijk belang		Financieel belang x € 1000	
Den Helder is lid van de vereniging.	Aandelenkapitaal		
	Leningen/garantstellingen		
	Impuls		
	Exploitatie		
Stemverhouding: %			
(Markt) ontwikkelingen			
Samen met alle gemeenten staat de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokaal bestuur.			
Financiële positie			
	31-12-2017	31-12-2018	Ontwikkelingen
Eigen vermogen	€ 65.530.000	€ 61.975.000	
Vreemd vermogen	€ 64.144.000	€ 64.851.000	
Resultaat	€ 1.242.000	€ 154.000	
Risico's			

Vereniging van Waddenzeegemeenten

De vereniging van Waddenzeegemeenten is primair een overlegstructuur voor het Waddenzeegebied om te komen tot een samenhangend beleid voor dit gebied. Den Helder is lid van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

4.6 Grondbeleid

Algemeen

In de paragraaf grondbeleid staat de wijze waarop de gemeente haar grondbeleid uitvoert en uit gaat voeren centraal. We geven een actuele prognose van de te verwachten resultaten van alle grondexploitaties die de gemeenteraad heeft vastgesteld. Daarnaast brengen we de financiële risico's voor de vastgestelde

grondexploitaties in beeld.

Van ontwikkeling naar herontwikkeling

We geven prioriteit aan de vernieuwing van het stadshart en de ontwikkeling van het monumentale Willemsoord door Zeestad en de ontwikkeling van de haven door Port of Den Helder. De woningmarkt is behoorlijk aangetrokken en dit heeft geleid tot een nieuwe ambitie, namelijk het streven naar voorzichtige groei. Daarnaast kan de gewenste groei door de Marine van het aantal medewerkers leiden tot een vergroting van het draagvlak voor onze voorzieningen en meer woonwensen in Den Helder. Ontwikkelmogelijkheden worden in eerste instantie gezocht in binnenstedelijk gebied.

Wij kunnen als één van de grootste eigenaren van vastgoed en grond een prominente rol spelen in de leefbaarheid en (her)ontwikkeling van de stad. We kunnen immers door goed beheer en (her)gebruik van het vastgoed voorkomen dat de omgeving verloedert. In andere situaties kunnen we het in onbruik geraakte vastgoed slopen om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. De openbare ruimte kunnen we opnieuw inrichten en laten aansluiten bij de vastgoedontwikkeling en de huidige eisen en wensen met betrekking tot duurzaamheid en klimaatbestendigheid. We hebben ook strategische grondposities in handen of zijn daarover in gesprek. Om een leidende rol te hebben handelen we pro-actief bij potentiële ontwikkellocaties. Dit kan enerzijds door deze locaties actief zelf te ontwikkelen, of de samenwerking op te zoeken met andere partijen, of we kunnen de markt faciliteren zonder risicodragend te participeren.

Meer partijen krijgen invloed op ontwikkelingen

Het krachtenveld dat invloed uitoefent op de ontwikkeling van de stad is complex. Bestaande en toekomstige bewoners willen en moeten ook meer inspraak krijgen en ondernemers willen ook actiever betrokken worden. En natuurlijk willen ontwikkelaars, beleggers en corporaties hun inbreng hebben. Deze ingewikkelde mix van visies, belangen en competenties vraagt om een goede regisseur van het ontwikkelproces.

Het aantal actieve marktpartijen in Den Helder is beperkt. Om een beter functionerende marktwerking te laten ontstaan is deze gebaat bij meer en qua aard diverse marktpartijen die er actief zijn. De gemeente heeft als taak zich duidelijker te positioneren en te presenteren zodat er meer ruimtelijke ontwikkelingen op initiatief van de markt worden opgepakt. We kunnen onze regierol verder versterken, door partijen samen te brengen en meer aandacht te geven aan bijzondere ambities die externe partijen niet zelf oppakken. De regie hebben is belangrijker dan het zelf te doen.

Financieel rendement en risicobeheersing komen onder druk

De ontwikkeling op de huidige markt en de toegenomen verkoopsnelheid biedt kansen voor de gemeente Den Helder. Nieuwe gebieden kunnen hierdoor beter ontwikkeld worden omdat er meer vraag is. Woningbouwprojecten die de gemeente al in ontwikkeling heeft, kunnen we sneller bouwen. Dit biedt mogelijkheden om opgebouwde verliesvoorzieningen te verlagen. We zien ook belangstelling vanuit de energiemarkt voor de ontwikkeling van zonneparken om duurzame energie op te wekken. Hierin liggen kansen voor gronden waarvan de verwachting is dat deze pas op langere termijn tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.

De risico's van ontwikkelingen worden groter door de toenemende complexiteit en de vele investeringen die gedaan moeten worden. Door een toenemende vraag naar woningen lopen levertijden op onderdelen en bouwstoffen op en personeel is moeilijk te vinden. Door oplopende bouwkosten kunnen grondprijzen onder druk komen te staan. Dit leidt mogelijkerwijs tot tekorten op projecten. Daarnaast is de standaard grondexploitatie voor uitbreidingslocaties verschoven naar de ontwikkeling van inbrei locaties die over het algemeen meer geld kosten. Gezocht wordt naar alternatieve financieringsconstructies en samenwerkingsvormen om deze projecten te kunnen financieren. Den Helder moet een balans vinden tussen winst- en verliesgevende ontwikkelingen. Met alleen subsidies kunnen we onze ambities niet bereiken.

Afhankelijk van de doelen die de gemeente nastreeft, heeft de gemeente een actieve dan wel een meer faciliterende rol. De mogelijkheden om te sturen en de mate van sturing die van belang is, zijn bepalend voor de rol die de gemeente speelt. Ook of de gemeente al een grondpositie of vastgoedpositie heeft. Deze rol wordt mede bepaald door het risicoprofiel en geldelijk en maatschappelijk voordeel dat is te behalen.

Macro-economische invloeden

Het afgelopen decennium is duidelijk geworden dat de wisselingen in de markt vragen om meer flexibel overheidsoptreden. De huidige druk op de markt kan een tijdelijke ontwikkeling zijn. Het blijft daardoor wel belangrijk om vinger aan de pols te houden en de ontwikkelingen van de marktsituatie actief te blijven volgen. Nu is het zaak te profiteren van de gunstige markt en als gemeente bij voorkeur geen risicovolle positie innemen die de gemeente in de toekomst in een lastige situatie kan brengen. Wel moeten we marktpartijen zoveel mogelijk faciliteren en uitnodigen tot het nemen van marktinitiatief.

Grondbeleid kan worden ingezet om duurzame gebiedsvernieuwing te stimuleren. Door de wet VET en de energietransitie is de vraag naar duurzame bouw in een stroomversnelling geraakt. Om afspraken die gemaakt zijn over duurzaamheid te realiseren, heeft de gemeente zowel in een faciliterende rol als in een actieve rol sturingsmogelijkheden. Er kan verschil zitten tussen enerzijds het gewenste financieel resultaat en anderzijds de gewenste duurzame invulling. Duurzaamheid en de ontwikkelingen op de energiemarkt zullen echter steeds meer als 'normaal' worden beschouwd en door de markt worden gevraagd. Hierdoor neemt de financiële haalbaarheid van projecten toe.

Wijze van grondbeleid

Het grond- en vastgoed beleid is een belangrijk instrument voor een gemeente. De gemeente kan met haar beleid veel invloed uitoefenen op haar eigen ontwikkelingen en die van andere partijen, waaronder ontwikkelaars, corporaties en ondernemers. De afgelopen jaren lag de nadruk in het vastgoedbeleid op afstoten en beheren van het gemeentelijk vastgoed. In 2019 wordt het vastgoedbeleid vernieuwd. Daarin gaan we meer invulling geven aan de strategische rol die we als vastgoedeigenaar hebben. De vastgoedportefeuille wordt doorgelicht en het beleid richt zich op de te maken strategische keuzes. Wat hoort in de gemeentelijke portefeuille thuis, wat gaan we verkopen en wat is het beleid ten aanzien van aankoop (strategisch) vastgoed. In 2019 is vernieuwd grondbeleid door de raad vastgesteld waarbij een actieve houding in het positioneren en objectief uitdragen van Den Helder wordt aangenomen om de komende jaren verder te kunnen bouwen.

Het grond- en vastgoed beleid staat in dienst staan van de ambities van de stad. Het is dus geen doel op zichzelf, maar een middel om de visie op de stad te realiseren. Deze visie hebben wij vastgelegd in diverse beleidskaders en in de programmabegroting en hierin staat genoemd wat we willen bereiken, oftewel: wat zijn de ambities. De vaststelling van deze ambities in ruimtelijke plannen maakt nog niet dat de plannen daadwerkelijk overeenkomstig de door de gemeente gestelde wensen en eisen worden gerealiseerd. De wijze waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen is de essentie van gemeentelijke grondbeleid.

De situatie is bepalend voor de gemeentelijke rol in een gebiedsontwikkeling, ook wel situationeel grondbeleid genoemd. De keuze voor actief of faciliterend grondbeleid of een combinatie hiervan, is met name afhankelijk van de geformuleerde doelstellingen en de rol die marktpartijen daarin kunnen spelen. Eigen grondbezit c.q. actief grondbeleid draagt altijd bij aan de realisatie van de doelen en is in sommige gevallen noodzakelijk om de doelen te bereiken, maar betekent veelal dat de gemeente (financieel) risicodragend opereert. Doordat niet alle ruimtelijke doelen via faciliterend grondbeleid zijn te realiseren, is actieve ontwikkeling, ondanks de kosten en/of risico's soms nodig. Voorop staat echter de gewenste regierol van de gemeente, waarin het uitgangspunt is 'faciliterend waar het kan en actief waar het moet'.

Uitgangspunt is dat toekomstige ontwikkelingen per saldo een waardevolle en duurzame toevoeging moeten zijn voor de omgeving (mens en natuur) en zo min mogelijk negatieve effecten hebben op de omgeving. Met de nieuwe Omgevingswet in aantocht wordt een grondontwikkeling (voortaan) gezien als onderdeel van een gebiedsvisie. Dit betekent dat het integraal resultaat uitgangspunt vormt bij een gebiedsontwikkeling. Het gaat daarbij om zowel het financieel resultaat als het maatschappelijk resultaat. Verschillende ontwikkelingen of wensen in een gebied kunnen we met elkaar in verbinding brengen, ook buiten de plangrenzen van het feitelijke ontwikkelingsgebied. Daarbij kijken we ernaar of er kostendragers in een gebied aanwezig zijn die er toe kunnen leiden dat we gewenste maatschappelijke en/of ruimtelijke ontwikkelingen in samenhang kunnen realiseren.

Gronden per 1-1-2019 in ontwikkeling genomen

Onderstaand geven we een analyse van het geprognoseerde planresultaat van de per 1 januari 2019 in exploitatie genomen gronden. Het betreft het project Willem Alexanderhof.

In de tabel geven we voor de locatie weer wat het verwachte planresultaat is.

Complex		Boekwaarde complex	Resultaat (NCW)
<i>(negatieve bedragen betekenen voordelig)</i>		31-12	Incl. voorzieningen
Willem-Alexanderhof	Grondexploitatie	22.832.000	0
	Voorziening	11.200.000	
Totaal		11.632.000	

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat grond die we in exploitatie hebben genomen per 1 januari 2019 (netto

contante waarde, NCW) een neutraal resultaat heeft. Dit resultaat is inclusief de getroffen voorziening van € 11.200.000 (voorziening is bepaald op eindwaarde).

Analyse

Onderstaand geven we een analyse van het planresultaat van de gronden die we in exploitatie genomen hebben per 1 januari 2019. De grondexploitaties van plangebieden rekenen we door met parameters voor rente, kostenstijging en opbrengstenstijging om het resultaat van kosten en opbrengsten op einddatum te kunnen berekenen. Vervolgens maken we het resultaat contant (NCW) naar een gewenste peildatum (meestal het begin van het lopend jaar). We hebben de volgende parameters gehanteerd voor Willem Alexanderhof: Willem-Alexander Hof: rente 3%, kostenstijging 2,0% en de opbrengstenstijging varieert van 0%, 0,5% en 1,5%.

We hebben de grondexploitaties op netto contante waarde gebracht met een disconteringsvoet van 2% conform de regelgeving BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

BBV, aangepaste richtlijnen

De richtlijnen voor de BBV zijn een belangrijk instrument om de eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV te bevorderen. Voor de grondexploitaties zijn de volgende richtlijnen, waarvan verwacht wordt dat deze opgevolgd worden, het belangrijkste:

- Om de risico's die samenhangen met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar bedragen;
- De toegestane toe te rekenen rente aan bouwgrond in exploitatie moet worden gebaseerd op de daadwerkelijke te betalen rente over het vreemd vermogen;
- De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde voor het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties wordt voor alle gemeenten gelijk gesteld.

Willem-Alexander Hof

Het financiële resultaat van de huidige grondexploitatie is neutraal. Het verlies is met een voorziening van € 11.200.000 afgedekt. De grondexploitatie gaat uit van de ontwikkeling van het totale plangebied gelegen binnen de Zuiderhaaks. De grond van fase 5 buiten de Zuiderhaaks staat onder de materiële activa. Op 18 maart 2019 heeft de raad de geactualiseerde grondexploitatie Willem Alexanderhof vastgesteld. Naarmate het plan verder wordt uitgewerkt komen kosten en opbrengsten meer gedetailleerd in beeld. Het plan was eerst doorerekend op basis van globale vlekkenplannen. Bij de uitwerking van een fase vindt de doorrekening plaats op basis van een stedenbouwkundig plan waarbij precies duidelijk is hoe groot de kavels zijn, waar deze komen te liggen en hoe dit deelgebied wordt ingericht. Afgelopen jaar is een volgende fase uitgewerkt en geoptimaliseerd. Deze fase is in mei van dit jaar in de verkoop gegaan. De fase betreft ruim 90 woningen. De verkoop heeft veel belangstelling getrokken. Verwacht wordt dat de bouw eind dit jaar kan starten. Van de twee fasen die de afgelopen jaren in verkoop zijn genomen zijn nagenoeg alle woningen verkocht en het merendeel is ook al gebouwd. Dit jaar zullen naar verwachting bijna alle woningen opgeleverd worden van deze fasen waarna de woonbuurten ingericht kunnen worden. Bijna de helft van het totale bouwprogramma van ca. 600 woningen is in Willem Alexanderhof nu in ontwikkeling of reeds gebouwd. De volgende fasen worden ook verder uitgewerkt en met die gegevens wordt de grondexploitatie weer opnieuw doorerekend.

Risico's

Aan gebieden die we in ontwikkeling nemen, zijn risico's verbonden. Zoals tegenvallende grondverkoop, waardoor de exploitatieperiode langer wordt, afwaardering van de actuele marktsituatie en kostenstijgingen die optreden. Andere voorbeelden van risico's zijn noodzakelijke, onverwachte investeringen, veranderde wettelijke regelgeving, planologische procedures die langer duren en daardoor vertragend en kostenverhogend werken. Om de gevolgen van risico's financieel te kunnen opvangen, maken we hiervoor een reservering in de algemene reserve.

De gehanteerde risicoanalyse bestaat uit een opslag op de nog te maken kosten en een opslag op de nog te realiseren opbrengsten. Hieronder geven we het risico weer van de per 1 januari 2019 in exploitatie zijnde gronden. Het betreft het gebied Willem Alexanderhof.

In de onderstaande tabel hebben we voor de locaties van in exploitatie genomen gronden de risico-opslag en de daaruit voortvloeiende ontwikkelrisico's weergegeven voor de periode na 1 januari 2019.

Complex	te realiseren kosten	te realiseren opbrengsten	Risico-opslag	Ontwikkelrisico
Willem Alexanderhof	16.694.000	32.249.000	5,0%	2.447.000
Totaal gronden in exploitatie	16.694.000	32.249.000		2.447.000

Wij lopen voor de grondexploitaties een risico op onvoorzien financiële tegenvallers. Het risico is gerelateerd aan de nog te realiseren kosten en opbrengsten. Grootste risico's schuilen aan de opbrengstenkant van de projecten. De opbrengsten zijn later in de tijd gefaseerd dan de investeringen. Een groot deel van de

investerings doen we vooraf (verwervingen, bouwrijp maken ed.) om het mogelijk te maken grond te verkopen en opbrengsten te realiseren. Vertraging in het project en hierdoor het later realiseren van de opbrengsten hebben dan ook een negatief effect op het resultaat van het project. We hebben het ontwikkelrisico ingeschat op een bedrag van € 2.447.000. Het totale risico legt een beslag op de algemene reserve en daarmee op de weerstandscapaciteit van de gemeente.

Willem Alexanderhof betreft een langdurige exploitatie waar een groot aantal woningen worden ontwikkeld. Om het verwachte verlies af te dekken hebben we in totaal een voorziening van € 11,2 miljoen getroffen. Naast dit begrote tekort hebben we een ontwikkelrisico van € 2.447.000 berekend. Ieder jaar vertraging heeft een negatief rente effect op het resultaat.

Gronden per 1-1-2019 niet in exploitatie genomen

Potentiële ontwikkelgronden zijn het Vinkenterrein en de Riepel. We hebben gemaakte kosten van het Vinkenterrein nu geactiveerd als materiële vaste activa. Het Vinkenterrein heeft nog een boekwaarde van € 42.000. We hebben de Riepel afgewaardeerd. Naast deze gronden hebben we grond Westoever en Spoorweghaven (loods) aangekocht. Deze gronden hebben een toekomstige ontwikkelpotentie en zijn opgenomen onder materiële vaste activa. De grondexploitatie Doggerswijk West is afgesloten. De grond vertegenwoordigt een waarde en is opgenomen onder materiële vaste activa.

Vinkenterrein

Het Vinkenterrein is voorlopig gevuld met een speelterrein, groen en parkeren. Er leven diverse wensen voor een definitieve invulling. Het plan omvat de bouw van een molen, de realisatie van een buurtmoestuin, opslagruimte voor het buurtbedrijf, woningbouw en uitbreiding van achtertuinen. Dit programma is begin 2019 besproken in de raadscommissie en daar is voor het programma met de verschillende functies gekozen. Dit wordt nu verder uitgewerkt.

De Riepel

Voor het verplaatsen van winkelcentrum De Riepel naar het Loopuijtpark (Schoolweg) was vanwege extra kosten in de verplaatsing van het winkelcentrum een gemeentelijke bijdrage nodig. In 2009 hebben we de restgronden langs de Langevliet aangekocht. De kavel is ca. 3.600 m² groot. We hebben diverse mogelijke invullingen onderzocht, maar niets heeft nog tot een concreet resultaat geleid. Gezien de gunstige ligging naast het grootste winkelcentrum van Julianadorp is de verwachting dat we op lange termijn wel een passende invulling vinden. We hebben de boekwaarde in 2012 afgeboekt, waardoor er nu geen sprake is van directe financiële consequenties. In 2019 wordt de omgevingsvisie voor Julianadorp afgerond. De omgevingsvisie kan handvatten geven voor de toekomstige ontwikkelingsrichting van deze grond.

Doggerswijk

In 2018 heeft de raad besloten de grondexploitatie Doggerswijk West af te sluiten en een deel van de grond in te zetten voor verhuur ten behoeve van een zonnepark. Er was geen zicht op dat het gebied in 10 jaar zou worden gerealiseerd zoals de Commissie BBV voorschrijft. De gemeente heeft op het gebied van duurzaamheid doelstellingen te behalen en een deel van het braakliggend terrein kan een tijdelijke invulling krijgen door de ontwikkeling van een zonnepark. De grond die niet benodigd is voor een invulling als zonnepark kan, indien er belangstelling voor is, nog steeds verkocht worden als bedrijfsgrond.

BBV, aangepaste richtlijnen

Conform de BBV geldt dat met betrekking tot eventuele nieuwe grondexploitaties de kosten hiervan onder de materiële vaste activa worden geboekt. We kunnen kosten niet op onderhanden werk activeren zolang er nog geen sprake is van een actieve grondexploitatie. Na maximaal vijf jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

Risico's

Potentiële ontwikkelgronden zijn het Vinkenterrein, de Riepel, Spoorweghaven, Westoever en Doggerswijk. We hebben gemaakte kosten van het Vinkenterrein nu geactiveerd als materiële vaste activa. Het Vinkenterrein heeft nog een boekwaarde van € 42.000. We hebben de Riepel afgewaardeerd. De waarde van de andere terreinen is opgenomen onder materiële vaste activa. Bij een toekomstige ontwikkeling zullen de kosten en baten in beeld worden gebracht waarin de waarde van de gronden wordt meegenomen.

4.7 Lokale heffingen

Algemeen

De gemeente heft belastingen op grond van diverse bepalingen in de Gemeentewet. De inning van belasting en heffingen heeft de gemeente Den Helder uitbesteed aan de gemeenschappelijke regeling Cocensus. De raad stelt de heffingsverordeningen vast op grond waarvan vanaf 1 januari 2020 Cocensus namens het college de

belastingen, heffingen en rechten oplegt.

In Den Helder worden de onderstaande belastingen en heffingen opgelegd:

1. onroerende zaakbelastingen;
2. afvalstoffenheffing;
3. rioolheffing;
4. forensenbelasting;
5. toeristenbelasting;
6. leges;
7. lijkbezorgingsrechten;
8. precariobelasting.

Belastingplichtigen kunnen kwijtschelding aanvragen voor de afvalstoffenheffing. Dit beleid ligt vast in de Verordening op de kwijtschelding 2015.

Vanaf het begrotingsjaar 2017 is het Wijzigingsbesluit Begroting en Verantwoording (Bbv) in werking. Dit houdt in dat in de programma's alleen de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. De kosten van overhead moeten centraal worden begroot. Hierdoor is het niet meer mogelijk om vanuit de taakvelden alle tarieven te bepalen. Door de invoering van deze nieuwe regels dienen de gemeentelijke heffingen/leges van een kostenonderbouwing te worden voorzien. Deze moet worden opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen. De methodiek voor de toerekening van overhead aan de tarieven voor lokale heffingen moet worden opgenomen in de financiële verordening.

De berekening van de tarieven vindt plaats conform de artikelen 12 en 14 van de financiële verordening. Dit houdt in dat bij de kostprijsberekening rekening wordt gehouden met de directe kosten en een percentage kosten van overhead als vervanging van de indirecte kosten. Bij de directe kosten wordt naast de gebruikelijke onderdelen als kapitaallasten, dotaties aan voorzieningen en dergelijke ook rekening gehouden met de loonkosten van de medewerkers betrokken bij het primaire proces. In het overzicht wordt dit samengevat onder de verschillende taakvelden behorende bij de betreffende heffingen en/of leges. Het percentage kosten van overhead wordt bepaald aan de hand van het aantal ondersteunende diensten binnen de desbetreffende afdeling en het aantal direct toe te rekenen uren aan het desbetreffende taakveld in relatie tot het totaal aantal toe te rekenen uren van die afdeling.

Onroerende zaakbelasting

De onroerende zaak belasting (OZB) is gebaseerd op de waarde van een onroerende zaak. Die waarde stellen we jaarlijks vast met een waarde onroerende zaken (WOZ)-beschikking. In 2020 hanteren we hiervoor de waarde-peildatum van 1 januari 2019. We ramen de opbrengst aan OZB in 2020 inclusief de voorgestelde 2,6 % verhoging op € 13.969.000. Sinds 2009 stellen we de tarieven van de onroerende zaak belastingen vast op een percentage van de WOZ-waarde. Omdat de taxatie waarden nu (juli 2019) nog niet bekend zijn, kunnen we de tarieven 2020 nog niet berekenen (n.n.b.).

	2018	2019	2020
Eigenaren woningen	0,1387%	0,1360	N.N.B.
Eigenaren niet-woningen	0,3694%	0,3800	N.N.B.
Gebruikers niet-woningen	0,3194%	0,3300	N.N.B.

Afvalstoffenheffing

De HVC verzorgt namens de gemeente Den Helder de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Dit is voor de gemeenten een verplichte taak op grond van de milieuwetgeving.

De heffing is gebaseerd op de kosten die de HVC voor deze inzameling en verwerking bij de gemeente in rekening brengt en onze gerelateerde kosten zoals straatreiniging, perceptiekosten (kosten van aanslagoplegging, inning en kwijtschelding) en de BTW.

	2018	2019	2020
Eenpersoons huishouden	€ 264,36	€ 270,12	€ 284,64
Meerpersoons huishouden	€ 382,92	€ 396,36	€ 427,44

Voor 2020 is de opbrengst afvalstoffenheffing begroot op € 10.266.000 en is daarmee 100% kostendekkend.

De huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC) loopt af per 31 december 2019. Gemeente Den Helder en HVC gaan voor de jaren 2020-2030 een nieuwe DVO aan, waarbij op basis van werkelijk aangeleverde tonnages en diensten - en niet meer een tarief per woonhuisaansluiting - wordt afgerekend. Mede naar aanleiding van de nieuwe in voorbereiding zijnde DVO, de ontwikkelingen op de grondstoffenmarkt (plastic, glas, oud papier) en de jaarlijkse indexering stijgen de kosten en dient het tarief van de afvalstoffenheffing voor één- en meerpersoonshuishoudens, op basis van 100% kostendekking, verhoogd te

worden. Anders dan bij de huidige DVO, levert vermindering van het aangeleverde huishoudelijke afval direct financieel voordeel op (minder verwerkingskosten, minder verbrandingsbelasting en meer opbrengst positieve stromen). De inzet is en blijft om onze inwoners optimaal te faciliteren in het scheiden van afval en daarmee de hoeveelheid huishoudelijk afval dat in de verbrandingsoven terecht komt te verminderen.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

7.3 Afval	8.038
2.1 Verkeer en vervoer	469
6.3 Inkomensregelingen	612
Belastingen Overig	188

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

7.3 Afval	-811
Netto kosten taakveld	8.496

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	231
BTW	1.539

Totale kosten	10.266
----------------------	---------------

Opbrengst heffingen	-10.266
---------------------	---------

Dekking	-10.266	-100%
----------------	----------------	--------------

Rioolheffing

Als gemeente geven wij geld uit voor onderhoud, beheer en het verbeteren en vervangen van de riolering en voorzieningen die daarbij horen. Deze kosten worden gedekt uit de rioolheffing die onze bewoners en bedrijven betalen. In 2017 is een Gezamenlijk gemeentelijk rioleringsplan Noordkop 2018 tot en met 2022 vastgesteld. De rioolheffing voor Den Helder is in de planperiode gesteld op € 130,--. Bij de berekening van de kostendekking is rekening gehouden met de richtlijnen uit het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Verder wordt in de berekening van het tarief rekening gehouden met de aan de riolering gerelateerde kosten, zoals straatreiniging, kolkenzuigen, perceptiekosten (kosten van aanslagoplegging en inning) en BTW. Het tarief van € 130,00 is voor 92% kostendekkend. De overige 8% kan gezien de omvang ervan (€ 5,3 miljoen) worden gedekt uit de voorziening riolering.

	2018	2019	2020
Rioolheffing	€ 130	€ 130	€ 130

De opbrengst rioolheffing 2020 wordt begroot op € 3.936.000.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

7.2 Riool	3.426
-----------	-------

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

7.2 Riool	-87
Netto kosten taakveld	3.338

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	396
BTW	532

Totale kosten	4.266
----------------------	--------------

Opbrengst heffingen	3.936
---------------------	-------

Dekking uit voorziening riolering	330
-----------------------------------	-----

Dekking	4.266	100%
----------------	--------------	-------------

Forensenbelasting

De gemeente heft forensenbelasting van personen die niet in de gemeente staan ingeschreven en wel beschikken over een gemeubileerde woning in de gemeente.
De tarieven zijn afhankelijk van de WOZ-waarde van de woning.

De belasting bij een WOZ-waarde van:	2018	2019	2020
minder dan € 30.000	€ 359,35	€ 370,55	€ 380,20
€ 30.000 maar minder dan € 50.000	€ 681,20	€ 702,45	€ 720,70
€ 50.000 maar minder dan € 75.000	€ 769,15	€ 793,15	€ 813,75
€ 75.000 maar minder dan € 100.000	€ 805,20	€ 830,30	€ 851,90
€ 100.000 maar minder dan € 125.000	€ 845,20	€ 871,55	€ 894,20
€ 125.000 maar minder dan € 160.000	€ 887,20	€ 914,90	€ 938,70
€ 160.000 en meer	€ 920,65	€ 949,35	€ 974,05

We ramen de opbrengst forensenbelasting 2020 inclusief de tariefverhoging van 2,6% op € 730.000,-

Toeristenbelasting

De gemeente heft toeristenbelasting voor het verblijf met overnachting door personen die niet in de gemeente staan ingeschreven. De verhuurder van de accommodatie is belastingplichtig.

	2018	2019	2020
Tarieven per persoon per nacht	1,27	1,31	1,35

Wij ramen de totale opbrengst toeristenbelasting voor 2020 op € 722.000.

Bouwleges

Bouwleges zijn leges die worden geheven o.g.v. aanvragen in het kader van de Omgevingswet (bouw, sloop, wijziging etc.).

Voor 2020 ramen wij de opbrengst inclusief de 2,6 % verhoging op € 992.000,-

Berekening van kostendekkendheid van bouwleges

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

8.3 Wonen en bouwen 612

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

8.3 Wonen en bouwen -20

Netto kosten taakveld 592

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente 422

Totale kosten 1.014

Opbrengst heffingen 1.014

Dekking 1.014 100%

Overige Leges

De gemeente heft leges voor verschillende diensten die we verstrekken. We doen dit op grond van artikel 229 van de Gemeentewet en op grond van de legesverordening.

Door een wijziging van de Paspoortwet in 2014 waardoor de geldigheidstermijn van een paspoort en nederlandse identiteitskaart (NIK) voor personen boven de 18 jaar is verlengd van 5 jaar naar 10 jaar. Hierdoor zal vanaf 2019 het aantal paspoort aanvragen gaan halveren. Dit heeft ook gevolgen voor de opbrengst van de gemeentelleges op paspoorten in 2020 In de begroting is met deze daling al rekening gehouden.

Daarnaast lopen ook de inkomsten uit leges voor uittreksels en akten burgerlijke stand nog steeds terug omdat (overheids)instanties de gegevens zelf via het BRP netwerk kunnen raadplegen en de burger dit niet meer hoeft te bewijzen via een papieren document. Vermindering van administratieve lasten door meervoudig gebruik van enkelvoudige opslag van persoonsgegevens in de basisregistratie personen.

We ramen de opbrengst aan diverse leges, inclusief de voorgestelde 2,6 % in 2020 op:

- Burgerzaken € 850.000
- Leges bijzondere wetten € 72.000
- Leges overige vergunningen € 27.000

Berekening van kostendekkendheid van de leges algemeen

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

0.2 Burgerzaken	1.884
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.629
2.1 Verkeer en vervoer	68

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

Netto kosten taakveld	3.581
-----------------------	-------

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	1.702
----------------------------------	-------

Totale kosten 5.283

Opbrengst heffingen 957

Dekking 957 18%

Lijkbezorgingsrechten

Deze heffing is een vergoeding voor diensten van de gemeente. Er zijn meerdere tarieven voor het begraven en de huur van graven en urnennissen. De opbrengst 2020, inclusief de voorgestelde verhoging met 2,6 %, ramen we op € 350.000,-. De laatste jaren daalde het aantal begrafenissen en nam het aantal crematies toe. Deze dalende trend zal zich de komende jaren voortzetten. Dit leidt tot lagere inkomsten. Bovendien zorgt een structurele afname in het aantal verlengingen van huur van graven ten gevolge van hoge graftarieven ook voor verminderde inkomsten graf- en begraafrechten.

Berekening van kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

7.5 Begraafplaatsen	427
---------------------	-----

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

7.5 Begraafplaatsen	-6
Netto kosten taakveld	421

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente	139
----------------------------------	-----

Totale kosten 560

Opbrengst heffingen 354

Dekking 354 63%

Parkeerbelasting

In 2018 heeft de Raad besloten om geen parkeerbelasting meer te heffen. De kosten die samenhangen met het parkeren in het centrum, zoals beheer parkeergarages en handhaving worden gedekt uit de algemene middelen.

Berekening van kostendekkendheid van de parkeergelden

x € 1.000

Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente:

2.2 Parkeren	688
--------------	-----

Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen:

2.2 Parkeren	-34
--------------	-----

Netto kosten taakveld 654

Toe te rekenen kosten:

Overhead inclusief (omslag)rente 24

Totale kosten 678

Opbrengst heffingen 63

Dekking 63 9%

Precariobelasting

Precariobelasting is een vergoeding voor voorwerpen van derden die onder, op, of boven gemeentegrond staan. We ramen de fiscale opbrengst in 2020, inclusief de voorgestelde verhoging van 2,6 %, op € 42.000.

Samenvatting

Belasting/heffing	Geraamde opbrengst 2020
Onroerende-zaak belasting	13.969.000
Afvalstoffenheffing	10.266.000
Rioolheffing	3.936.000
Forensenbelasting	730.000
Toeristenbelasting	722.000
Leges burgerzaken	855.000
Leges omgevingsvergunning	992.000
Leges overige vergunningen	99.000
Lijkbezorgingsrechten	350.000
Parkeerbelastingen	
Precariobelasting	42.000
Totaal	31.961.000

4.8 Subsidies

Subsidies gemeente Den Helder 2020

Conform artikel 23 van de financiële verordening van de gemeente Den Helder dient er in de begroting en jaarrekening een overzicht te worden opgenomen van de verstrekte subsidies. Het onderstaande overzicht is op basis van het subsidievolgsysteem opgesteld en geeft de belangrijkste subsidieverstrekkingswijzen weer in 2020.

Omschrijving gesubsidieerde instelling	Omschrijving subsidiedoel	Werkelijk 2019	Prognose 2020
Programma 2 Zorgzame gemeente			
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	Jeugdgezondheidszorg, opvoedondersteuning, advies- en steunpunt huiselijk geweld	253.901	261.416
Helder vastgoed B.V.	Coördinatie en beheer MFC nieuw Den Helder	84.814	87.324
Het Buurtcollectief	Ondersteunen van buurt en wijkhuizen	93.401	96.166
Hortus Overzee	dagbesteding /sociale activering / re-integratie	264.209	272.029
Humanitas	Home Start/Maatschappelijk project/Vrijwillig thuiszorg	244.407	251.641
Parnassia Groep	Totaalpakket verslavingszorg	906.329	933.156
Reclassering Nederland	Nazorg Ex-gedetineerden	80.224	82.599
Stichting Beheer Multifunctioneel Centrum Julianadorp	Exploitatie MFC Julianadorp	65.468	67.406
Stichting Blijf van m'n Lijf Den Helder	Ambulante woonbegeleiding en 24 uren opvang	737.001	758.816
Stichting DNO Maatschappelijke opvang Noord-Holland Noord	Ambulante woonbegeleiding en 24 uren opvang	1.059.563	1.090.926
Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Noord-Holland Noord	Collectieve preventie / outreachende aanpak / inloop GGZ	249.577	256.964
Stichting Geriant	activiteiten dementievriendelijke gemeente	46.148	47.514
Stichting Jeugd Onderwijs en Cultuurfonds Den Helder	Cultuuractiviteiten voor kinderen die opgroeien in een minimaomgeving	69.251	71.301
Stichting Jeugdsportfonds Den Helder	Sportactiviteiten voor kinderen die opgroeien in een minimaomgeving	110.595	113.869
Stichting Kinderopvang Den Helder Texel	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	225.000	125.000
Stichting Mantelzorgcentrum	Mantelzorgondersteuning	227.477	234.210
Stichting MEE & de Wering	Diverse maatschappelijke programma's	2.601.883	2.548.367
Stichting Parlan	Jeugdhulp in de wijk/schoolmaatschappelijkwerk vo	643.564	569.949
Stichting Sportservice Noord-Holland	Sportactiviteiten in relatie tot een gezonde leefstijl	56.086	57.746
Stichting Top Basketball Den Helder Suns	Den Helder Suns Scoort met ASSIST	100.000	66.667
Stichting Vrijwaard	Ontmoeting, activiteiten en welzijn ouderen	76.294	78.552
Stichting Wonen Plus Welzijn	Project buurtcirkel	121.740	131.863
Stichting Werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer Den Helder	arbeidsmatige dagbesteding, sociale activering en reïntegratie van deelnemers	115.000	118.404

Subsidie deskundigheidsbevordering	bevorderen van de deskundigheid van de vrijwilligers	37.883	39.004
Zorgverkoop Arkin	Vraaggerichte hulp aan mensen met een psychische en/of sociale beperking	100.829	103.814
Programma 3 Vitale gemeente			
Stichting ondernemen aan zee	Ondernemersfonds	663.898	663.898
Stichting Top van Holland	Economische stimulering en budget toerisme	70.000	92.072
Programma 4 Leefbare gemeente			
Christelijk kinderdagverblijf & bso De Kleine Reiziger	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	38.102	38.102
Deelsubsidies Sportverenigingen	Bevorderen toetreden bepaalde leeftijdsgroepen	306.632	315.708
Evenementenbudget	Uitvoering evenementen	138.703	142.809
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	15.253	15.704
Stichting Anna Paulowna B.V. Peuterspeelzaal (kappio)	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	227.345	227.345
Stichting De Nollen	Cofinanciering plus exploitatie bijdrage	326.400	20.292
Stichting Helderse Vallei	Bevorderen natuurbeleving en-educatie	702.143	741.516
Stichting Internationaal Vrouwenwerk Den Helder (IVC)	Bevordering redzaamheid en participatie	130.923	134.798
Stichting Kinderopvang Den Helder	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	1.226.460	1.226.460
Stichting Kopgroep Bibliotheken	Exploitatie Bibliotheek plus uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	1.716.039	1.766.834
Stichting Landschap Noord Holland	Uitkijktoren	150.000	0
Stichting Lokale Omroep Stichting Den Helder	Verzorgen lokaal media-aanbod	113.024	94.643
Willemsoord BV Ontw. en Expl.mij.	Restauratie boerenverdietsluis plus compensatie maatschappelijke huur	787.912	227.451
Stichting Museumhaven	Restauratie,beheer en exploitatie nautische monumenten Museumhaven Willemsoord	83.026	85.484
Stichting Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers	Exploitatie Reddingsmuseum	173.852	178.998
Stichting Samenwerkings Verband	Uitvoering gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	72.000	72.000
Stichting Scholen aan Zee	Communicatie College en maatschappelijk stages	73.133	75.298
Stichting Schouwburg de Kampanje	Culturele activiteiten de Kampanje	1.981.181	1.814.805
Stichting Sportservice Noord-Holland	Bewegingsonderwijs basisscholen, sportloket en aangepast sporten	374.470	385.555
Stichting Strandexploitatie Noordkop	Verzorgen schoon, onderhoud, promotie en veiligheid voor strand(slagen)	293.331	302.013
Stichting Top van Holland	Promotie en informatievoorziening Den Helder + tsr/sail	7.000	7.207
Stichting Triade	Aanbod kunsteducatie en culturele activiteiten	1.126.910	1.160.267
Vogelasiel de Paddenstoel	Wildopvang	55.000	55.000
Erfgoedorganisatie	Onderhoudsopgave		900.000
Programma 2,3 en 4			
Diverse overige kleine subsidies		160.896	177.866

4.9 Toezichtinformatie

Inleiding

De Wet revitalisering generiek toezicht (Wet RGT) is in werking sinds 1 oktober 2012. Doel van de wet is het interbestuurlijk toezicht, het toezicht van rijk en provincie op de gemeente, te vereenvoudigen, transparanter te maken en bestuurlijke drukte te verminderen. De wet herbevestigt de positie van de gemeenteraad als eerste orgaan dat toezicht houdt op het college. Als de horizontale verantwoording van het college naar de raad goed is en de raad zijn controlerende rol goed vervult, blijft de toezichthouder (rijk of provincie) op afstand. Vertrouwen is het sleutelwoord.

Werkwijze

De toezichtinformatie, waarmee de raad zich een oordeel kan vormen hoe het college een aantal wettelijke taken uitvoert, werd de afgelopen jaren verzameld via en ontsloten op www.waarstaatjegemeente.nl.

Interbestuurlijk toezicht door de provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland beoordeelt jaarlijks de wijze waarop wij een aantal taken in medebewind uitvoeren. In een provinciale verordening ligt vast om welke taken het gaat. De provincie laat de resultaten van het interbestuurlijk toezicht zien in een [interactieve kaart](#).

Ons doel is dat we over het verantwoordingsjaar 2020 voor de verschillende onderdelen het oordeel 'adequaat' krijgen. We leveren, net als voorgaande jaren, voor 15 juli 2020 de door de provincie gevraagde toezichtinformatie aan.

De provincie voert ook toezicht uit op de financiële ontwikkeling van de gemeente. Dit is gericht op het vaststellen dat er sprake is van een structureel sluitende begroting.

Interbestuurlijk toezicht door het Rijk

De ministeries gaan verschillend om met het interbestuurlijk toezicht. Voor de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen bestaat al jaren een vaste werkwijze. We

leveren voor 1 juli 2020 de jaarverantwoording over 2019 bij de Inspectie voor het Onderwijs aan. Ook stellen we een gemeentelijk jaarverslag op. Voor de Basisregistraties Personen loopt de verantwoording via de zogeheten Kwaliteitsmonitor. Voor de Basisregistratie Gebouwen en Adressen en de basisregistratie Topografie is de verantwoording opgenomen in de ENSIA-systematiek (zie de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel Informatieveiligheid). Er gelden verschillende data voor aanlevering die we in acht nemen.

Toezichtinformatie voor de raad

In afwachting van de ontwikkelingen bij VNG Realisatie wordt de raad gedurende het jaar geïnformeerd over toezichtinformatie via de wettelijke verplichte jaarverslagen vanuit verschillende wetten: onder meer het KPI-jaarverslag (Archiefwet) en het jaarverslag Wet Kinderopvang en Kwaliteitseisen peuterspeelzalen. We zorgen ervoor dat deze jaarverslagen conform de wettelijke vereisten aan de raad worden verzonden.

4.10 Wijkgericht werken

De uitgangspunten in de nota 'Midden in de samenleving' (2014) zijn nog steeds actueel. De drie belangrijkste uitgangspunten zijn:

- Participatie met bewoners en organisaties staat centraal.
- Bewoners en organisaties worden zoveel mogelijk betrokken bij onze plannen en beleidsvorming.
- We stimuleren en staan open voor formele en informele burgerinitiatieven.

Stappen zijn gezet door op basis van data focusgebieden te benoemen waar een integrale aanpak samen met bewoners nodig is (gebiedsgerichte aanpak).

Participatie vraagt:

- meer zichtbaarheid van medewerkers in wijken en buurten,
- het stimuleren van innovatie en aangaan van experimenten, zoals het maken van een buurtbegroting.

De uitgangspunten uit de nota 'Midden in de samenleving', gecombineerd met de kennis en ervaringen van het LPB-congres 2019 nemen we mee in het jaarplan 2020.

Bijlagen

1. Meerjaren investeringsplan 2020-2023

Omschrijving	Programma	2020	2021	2022	2023
<u>economisch</u>					
Asfalt parkeerdek Sluisdijkstraat	3	662			
Auto 116 vrachtauto kraan (verschoven vanuit 2016)	1	210			
Auto 117 Ford Ranger 8-VKL-22	1	65			
Auto 147 ov 4-VBJ-04	1	65			
Beveiliging	1	60			
Gebiedsgerichte aanpak	4	888			
Landmeten/Cad	1	90			
Maaimachine 5301	1	95			
Meubilair	1	40			
Netwerk	1	100			
Nieuw perspectief gebiedsgericht	4	194			
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	165			
Servers en storage	1	100			
Software	1	150			
Telefonie/mobiele devices	1	300			
Vervanging onderbouw handbalveld JHC	4	79			
Vervanging toplaag handbalveld JHC	4	40			
<u>economisch heffing</u>					
Gemalen bouwkundig	4	77			
Gemalen mechanisch	4	35			
Vrijverval cf nieuw GRP	4	664			
<u>maatschappelijk</u>					
Nieuw perspectief gebiedsgericht	4	526			
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	445			
		5.049			
<u>economisch</u>					
5101 Heftruck Toyota	1	35			
Auto 107 (uit 2017)	1	65			
Gebiedsgerichte aanpak	4	888			

Hekwerk Streepjesberg (uit 2016)	4	104
Meubilair	1	40
Netwerk	1	100
Nieuw perspectief gebiedsgericht	4	194
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	165
Noodstroomvoorziening	1	20
Servers en storage	1	100
Software	1	250
Tractor 214	1	45
Vergadersysteem	1	200
<u>economisch heffing</u>		
Gemalen bouwkundig	4	77
Gemalen mechanisch	4	35
Vrijverval cf nieuw GRP	4	664
<u>maatschappelijk</u>		
Nieuw perspectief gebiedsgericht	4	526
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	445
		3.953
<u>economisch</u>		
Auto 2400	1	65
Auto 3300	1	65
Auto 3301	1	65
Auto 3304	1	45
Gebiedsgerichte aanpak	4	888
Kunstgras toplaag	4	276
Meubilair	1	40
Netwerk	1	100
Nieuw perspectief gebiedsgericht	4	194
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	165
Noodstroomvoorziening	1	50
Servers en storage	1	750
Software	1	100
Telefonie/mobiele devices	1	530
<u>economisch heffing</u>		
Werkplekken excl ipad en iphone	1	790
Gemalen bouwkundig	4	77
Gemalen mechanisch	4	35
Persleiding	4	66
Vrijverval cf nieuw GRP	4	664
<u>maatschappelijk</u>		
Nieuw perspectief gebiedsgericht	4	526
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	445
		5.936
<u>economisch</u>		
Auto 2300	1	65
Auto 3100	1	65
Auto 3200	1	70
Auto 3302	1	65
Klantbegeleidingszuil	1	45
Meubilair	1	40
Narrow casting	1	30
Netwerk	1	100
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	165
Servers en storage	1	100
Software	1	100
Telefonie/mobiele devices	1	300
Werkplek excl ipad en iphone	1	215
<u>economisch heffing</u>		
Gemalen bouwkundig 2023	4	77
Gemalen mechanisch 2023	4	35
Vrijverval cf nieuw GRP 2023	4	995
<u>maatschappelijk</u>		
Nieuw perspectief niet-gebiedsgericht	4	445
		2.912
		4.388 3.953 5.936 2.912

2. Staat van reserves en voorzieningen

Naam	Begin-saldo 2019	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Saldo 31/12/2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31/12/2020
Algemene reserve	20.575	7.143	8.494	19.223	6.888	908	25.203
Winst/Verlies		3.094	2.451	642		3.151	-3.151

Res.Sociaal Domein	9.403	3.641	5.488	7.556		610	6.946
Totaal Algemene reserve	29.977	13.878	16.433	27.422	6.888	4.669	28.998
Nieuwbouw stadhuis	1.529		465	1.063	2.648		3.711
woonomgeving de Schooten	293			293			293
Res.Ontwikk.fnds.M3clust.	200			200		200	
Res Drooghe Weert	32			32			32
Revolv.fnds duurz.openb.verl.	120			120		120	
Res. Bijdrage locatie RWS+	1.600			1.600			1.600
Evenementen	168	18		185			185
Stabilisatiefonds		1.200		1.200			1.200
Totaal Beleidsprioriteiten	3.941	1.218	465	4.693	2.648	320	7.021
Kunstopdr./aank.kunstvoorwerpe	126		63	63			63
Monumenten	71			71			71
B.N.L.S.	27			27		27	
Bovenwijkse voorzieningen	133			133			133
Res bodemsanering	507	120		627	120		747
Res.friciefonds	783		668	115			115
eg.res..onderw.huisvest.	4.968		63	4.905		4.905	
Totaal Meerjarig beleid	6.615	120	795	5.940	120	4.931	1.129
DIVMAG - terrein	227			227			227
Aankopen SH wet Voorkeursrecht	1.506		1.213	293		63	230
Af te stoten Gem.vastgoed	703			703			703
Reserve beschermd wonen	835			835			835
Reserve huurderving	39		39				
Totaal Buffer voor risico's	3.310		1.252	2.058		63	1.995
Blankmanstr. woonwagens	85		13	72			72
Duinen Noordkop	163		12	151		151	
Verpl.kinderboerderij	295		18	277			277
Egal.res.Expl.Parkeren	494			494			494
Historische graven	40		10	30		30	
Egalisatiereserve grondexploitatie	750	250	250	750		250	500
Totaal Egalisatiereserves	1.827	250	303	1.774		1.274	500
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	1.558		52	1.506		52	1.454
Onderw.cluster Pasteurstraat	2.106		64	2.042		64	1.978
Parkeerterrein de Schooten kap lasten	120		3	117		3	114
A. Pieckplein kap lasten	808		19	789		19	770
Noorderhaaks kap lasten	1.992		24	1.968		49	1.918
Polderweg kap lasten	450		11	439		10	429
Fietspad Duinweg kap lasten	139		7	132		4	129
Kap lasten Streepjesberg	250		6	244		6	238
Kap lasten Koploper	1.001		1.001				
Kap lasten Villa Kakelbont	281			281		7	274
Fietspad Ooghduyne kap lasten	200			200			200
Koningstraat kap lasten		1.830		1.830	180		2.010
Stadspark kap lasten		3.500		3.500		175	3.325
Totaal Technische reserve	8.905	5.330	1.187	13.048	180	389	12.839
Totaal Alle Reserves	54.575	20.796	20.435	54.935	9.836	11.646	52.482

Naam	Begin -saldo 2019	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Saldo 31/1/2019	Toevoeging 2020	Onttrekking 2020	Saldo 31/12/2020
Egalisatievoorziening riolering	6.562		575	5.987		330	5.656
Totaal egalisatievoorzieningen heffingen	6.562		575	5.987		330	5.656
Egalisatie voorziening onderhoud gebouwen	4.152	901	422	4.631	728	341	5.018
Onderhoud sportaccommodaties	658	94		752	94		847
Onderhoud AED's	30	5		35	5		41
Onderhoud watergangen	669			669			669
Beheer strandslagen	122		35	87		35	52
Totaal Kostenegalisatievoorzieningen	5.631	1.001	457	6.175	827	376	6.626
Wachtgeld voormalige wethouders	495			495			495
Waterbreed	1.951			1.951			1.951
Claim inzake horecavergrunning	450			450			450
Kst vml. Personeel	90			90			90
Watertoren	745			745			745
Asbestsanering vml postkantoor	350			350			350
Totaal voorzieningen voor risico's	4.081			4.081			4.081
Totaal voorzieningen	16.274	1.001	1.032	16.242	827	706	16.363

Naam	Saldo 31/12/2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31/12/2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31/12/2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31/12/2023
Algemene reserve	25.203		4.076	21.127		1.863	19.263		-119	19.382
Winst/Verlies	-3.151		1.863	-1.863	119		119	691		691

Res.Sociaal Domein	6.946		640	6.306		270	6.036		270	5.766
Totaal Algemene reserve	28.998		6.580	25.570	119	2.133	25.419	691	151	25.840
Nieuwbouw stadhuis	3.711	139		3.850	130	549	3.432		167	3.265
woonomgeving de Schooten	293			293			293			293
Res.Ontwikk.fnds.M3clust.										
Res Drooghe Weert	32			32			32			32
Revolv.fnds duurz.openb.verl.										
Res. Bijdrage locatie RWS+	1.600			1.600			1.600			1.600
Evenementen	185			185			185			185
Stabilisatiefonds	1.200			1.200		1.200				
Totaal Beleidsprioriteiten	7.021	139		7.160	130	1.749	5.541		167	5.374
Kunstopdr./aank.kunstvoorwerpe	63			63			63			63
Monumenten	71			71			71			71
B.N.L.S.										
Bovenwijkse voorzieningen	133			133			133			133
Res bodemsanering	747	120		867	120		987	120		1.107
Res.frictiefonds	115			115			115			115
eg.res..onderw.huisvest.										
Totaal Meerjarig beleid	1.129	120		1.249	120		1.369	120		1.489
DIVMAG - terrein	227			227			227			227
Aankopen SH wet Voorkeursrecht	230		63	168		63	105		63	42
Af te stoten Gem.vastgoed	703			703			703			703
Reserve beschermd wonen	835			835			835			835
Reserve huurderving										
Totaal Buffer voor risico's	1.995		63	1.932		63	1.870		63	1.807
Blankmanstr. woonwagens										
Duinen Noordkop										
Verpl.kinderboerderij										
Egal.res.Expl.Parkeren										
Historische graven										
Egalisatiereserve grondexploitatie	500		250	250		250				
Totaal Egalisatiereserves	500		250	250		250				
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	1.454		52	1.402		52	1.350		52	1.299
Onderw.cluster Pasteurstraat	1.978		64	1.914		64	1.851		64	1.787
Parkeerterrein de Schooten kap lasten	114		3	111		3	108		3	105
A. Pieckplein kap lasten	770		19	751		19	732		19	713
Noorderhaaks kap lasten	1.918		49	1.869		49	1.820		49	1.771
Polderweg kap lasten	429		10	419		10	409		10	399
Fietspad Duinweg kap lasten	129		4	125		4	122		4	118
Kap lasten Streepjesberg	238		6	231		6	225		6	219
Kap lasten Koploper										
Kap lasten Villa Kakelbont	274		7	267		7	260		7	253
Fietspad Ooghdwyne kap lasten	200			200			200			200
Koningstraat kap lasten	2.010	180		2.190	180		2.370	180		2.550
Stadspark kap lasten	3.325		175	3.150		175	2.975		175	2.800
Totaal Technische reserve	12.839	180	389	12.630	180	389	12.422	180	389	12.213
Totaal Alle Reserves	52.482	439	7.281	48.792	549	4.583	46.620	991	769	46.723

Naam	Saldo 31/12/2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	Saldo 31/12/2021	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Saldo 31/12/2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31/12/2023
Egalisatievoorziening riolering	5.656		296	5.360		112	5.248		188	5.061
Totaal egalisatievoorzieningen heffingen	5.656		296	5.360		112	5.248		188	5.061
Egalisatie voorziening onderhoud gebouwen	5.018	491	241	5.268	491	241	5.518	491	241	5.768
Onderhoud sportaccommodaties	847	94		941	94		1.036	94		1.130
Onderhoud AED's	41	5		46	5		51	5		56
Onderhoud watergangen	669			669			669			669
Beheer strandslagen	52		35	17		17				
Totaal Kostenegalisatievoorzieningen	6.626	591	276	6.941	591	258	7.274	591	241	7.624
Wachtgeld voormalige wethouders	495			495			495			495
Waterbreed	1.951			1.951			1.951			1.951
Claim inzake horeavergunning	450			450			450			450
Kst vml. Personeel	90			90			90			90
Watertoren	745			745			745			745
Asbestsanering vml postkantoor	350			350			350			350
Totaal voorzieningen voor risico's	4.081			4.081			4.081			4.081
Totaal voorzieningen	16.363	591	572	16.382	591	370	16.603	591	429	16.765

3. Beleidskaders

Programma 1: Bestuurlijke vernieuwing

- Strategische Visie 2020

Verordening:

- Verordening Speelautomatenhallen Den Helder (2016)
- Verordening Parkeerbelastingen
- Parkeerverordening 1996

Programma 2: Zorgzame gemeente

Beleidsplannen, nota's

- "Voor elkaar, met elkaar", strategische visie op de drie transitie en transformatie binnen het sociaal domein Kop van Noord-Holland (2014)
- "Met Kop en schouders", uitwerking strategische visie op de drie transitie binnen het sociaal domein Kop van Noord-Holland (2014)
- "Naar een vitale samenleving", transitieplan Sociaal Domein (sept. 2014)
- Stedelijk Kompas Kop van Noord-Holland
- Nota Lokaal volksgezondheidsbeleid 2013-2016
- Kadernotitie aanpak jeugd, alcohol en drugs 2012-2015
- Projectplan aanpak ouderenmishandeling Noord Holland Noord 2013-2014
- Beleidsplan schulddienstverlening Den Helder 2018-2021
- Meedoen! Nota armoedebelief gemeente Den Helder 2017-2020
- (inkoop) Van strategie naar realisatie (2018)
- Thuis in de buurt, plan van aanpak beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2018-2020

Regelingen, convenanten, protocollen

- Handelingsprotocol voor het Advies- en Meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling 'Veilig Thuis' (VNG, nov. 2014)
- Samenwerkingsafspraken tussen Veilig Thuis NHN en de sociaal teams van regio Kop van Noord-Holland (april 2016)
- Casusregie en hulpverlening tijdens het tijdelijk huisverbod Noord-Holland-Noord (jan. 2016)
- Calamiteitenprotocol Jeugd Den Helder
- Samenwerkingsprotocol jeugdhulp onder dwang Kop van Noord-Holland (nov. 2014)
- Samenwerkingsafspraken Beschermingstafel Kop van Noord-Holland (nov. 2014)
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden
- Convenant Samenwerking in de jeugdketen Kop van Noord-Holland
- Convenant gemeenten in de Kop van Noord-Holland met huisartsen, jeugdartsen en medische specialisten in de regio (dec 2014)
- Convenant gegevensuitwisseling en bescherming persoonsgegevens binnen het sociaal domein gemeente Den Helder (dec. 2014)
- Aanvullende samenwerkingsafspraken tussen de GI's en gemeenten in de kop van NH per 1-1-2015
- Samenwerkingsovereenkomst Zelfstandigenloket Alkmaar e.o. Gemeenschappelijke regeling Gesubsidieerde arbeid Kop van Noord-Holland
- Samenwerkingsovereenkomst Preventie Huisuitzettingen Den Helder 2019

Verordeningen, beleidsregels, besluiten

- Afstemmingsverordening IOAW/IOAZ 2013
- Afstemmingsverordening Participatiewet
- Beleidsregel bijzondere bijstand voor de meerkosten maaltijdvoorziening
- Beleidsregel Bestuurlijke boete Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Beleidsregel Bijstandsverlening bij eigen woningbezit
- Beleidsregel Bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen, verhuiskosten en overige inrichtingskosten
- Beleidsregel Briefadres
- Beleidsregel collectieve zorgverzekering minima
- Beleidsregel Commerciële huurprijs of kostgeld
- Beleidsregel Compensatie alleenstaande ouderkop
- Beleidsregel Compensatie loonkosten
- Beleidsregel Compensatie verplicht eigen risico zorgverzekering
- Beleidsregel Draagkrachtberekening bijzondere bijstand gemeente Den Helder 2019
- Beleidsregel sociaal medische indicatie kinderopvang
- Beleidsregel Eigen bijdrage (semi-)residentiële opvang
- Beleidsregel Geldlening woonlasten tijdens detentie
- Beleidsregel Hoogte bijzondere bijstand 18 t/m 20 jarigen uitwonend
- Beleidsregel Loonkostensubsidie Participatiewet
- Beleidsregel Marginale zelfstandigen en bijstand
- Beleidsregel onverantwoord interen vermogen
- Beleidsregel Saldo lopende rekening bij vermogensvaststelling
- Beleidsregel schuldhulpverlening Den Helder
- Beleidsregel Terug- en invordering Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Subsidieregeling voorschoolse voorzieningen 2019
- Beleidsregel Vergoeding eigen bijdrage kinderopvang
- Beleidsregel Verhaal
- Beleidsregel Verlaging bijstand in verband met woonsituatie
- Beleidsregel Vrijlating giften
- Beleidsregel Vrijlating inkomsten
- Beleidsregel Woonkostentoeslag woning in eigendom

- Beleidsregel Woonkostentoeslag woning in huur
- Beleidsregels Bijzondere Bijstand medische kosten
- Besluit Criteria subsidie deskundigheidsbevordering vrijwilligers
- Eerste wijziging beleidsregels jeugdhulp Den Helder 2018
- Beleidsregel Krediet hypotheek en Pandrecht Participatiewet
- Beleidsregel krediet hypotheek en pandrecht Participatiewet
- Beleidsregel Kindpakket Den Helder 2019
- Beleidsregel aanvraag bijzondere bijstand met terugwerkende kracht
- Beleidsregel overbruggingsuitkering kosten levensonderhoud
- Beleidsregel Wet Taaleis
- Beleidsregel doorbraakfonds Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ
- Kwijtscheldingsverordening 2015
- Re-integratieverordening Participatiewet 2017
- Verordening Individuele Inkomens toeslag Participatiewet
- Verordening Individuele studietoelage
- Verordening inrichting antidiscriminatievoorziening gemeente Den Helder
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2009
- Verordening Tegenprestatie Participatiewet
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet
- Verordening Wet inburgering 2010
- Verordening tot wijziging van de verordening maatschappelijke ondersteuning Den Helder 2018
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2019
- Verordening eigen bijdrage maatschappelijke opvang en vrouwenopvang 2014
- Eerste wijziging beleidsregels jeugdhulp Den Helder 2018
- Verordening tot wijziging van de verordening Jeugdhulp Den Helder 2018
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Den Helder 2018
- Verordening cliëntenparticipatie 2016

Programma 3: Vitale gemeente

Regelingen, convenanten, protocollen

- Omgevingsvisie Huisduinen (vastgesteld 12 maart 2018)
- Structuurvisie Den Helder 2025
- nota Afstoten gemeentelijk vastgoed (2017-2018) (vastgesteld 10 april 2017)
- Nota Grondbeleid 2019 (raadsbesluit 24 juni 2019)
- Woonvisie Den Helder 2016-2020
- Structuurvisie De Stelling op Herhaling (2003)
- Uitwerkingsplan Stadshart (2008)
- Regionale Kadernota Huisvesting Arbeidsmigranten en beleidsregels huisvesting seizoenarbeiders Den Helder (vastgesteld 4 november 2013)
- Visie Huiskamer van de Stad 2015
- Welstandsnota Den Helder 2015 met daaraan gekoppeld diverse visies en beeldkwaliteitplannen
- Beleidsregels Laadpalen (B&W 6 oktober 2015)
- Beleidsregel inzake planschadeovereenkomsten (B&W 18 juni 2013)
- Beleidsregels Planologische afwijkingsmogelijkheden (B&W 13 januari 2015)
- Beleidsnotitie internetwinkels en ondergeschikte detailhandel (B&W 18 juni 2013)
- Gebiedsvisie Duinzoom (vastgesteld 31 augustus 2015)
- Beleidsregels anti-speculatiebeding sociale koopwoningen Willem Alexanderhof (collegebesluit 28 mei 2019)
- Kadernota Detailhandel (2007)
- Regionale Retail visie kop van Noord Holland 2018
- Beleidskader Toerisme – Den Helder Bruist!
- Nota Parkeernormen 2017-2021 (vastgesteld 27 februari 2017)

Verordeningen:

- Kamerverhuurverordening, inclusief uitwerking (2015)
- Leegstandsverordening 2016
- Bouwverordening
- Huisvestingsverordening 2015 (inclusief de wijziging van 28 januari 2019)
- Verordening VROM Starterslening (2010)
- Verordening schadeadvies ruimtelijke ordening (2008)
- Winkeltijdenverordening Den Helder 2014
- Havenbeheerverordening NV Port of Den Helder 2012

Programma 4: Leefbare gemeente

Beheerplannen

(Alle beheerplannen, m.u.v. Gezamenlijk Rioleringsplan Noordkop 2018-2022, worden op dit moment geactualiseerd en eind 2019 of begin 2020 ter vaststelling aan de raad aangeboden.)

- Beheerplan Bomen 2013-2016
- Beheerplan civiele kunstwerken 2013-2017
- Beheerplan Openbare Verlichting 2011-2015
- Beheerplan riolering 2018-2022
- Beheerplan spelen 2013-2016
- Beheerplan Stedelijk Groen 2014-2017

- Beheerplan Verkeerstekens en Straatmeubilair 2013-2016
- Beheerplan wegen 2013-2016
- Beheerplan Openbare Verlichting 2011-2015
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2018
- Gezamenlijk Rioleringsplan Noordkop 2018-2022
- Beheerplan voor Civiele Kunstwerken 2013-2017
- Beleidskader Openbare ruimte in nieuw perspectief (vastgesteld april 2017)
- Leidraad bestendig beheer gemeentelijke groenvoorzieningen (2011-2015).
- Beheerplan Spelen (2013-2016) Parkeervisie Den Helder 2016-2019 (vastgesteld november 2017)
- Visie Dierenwelzijn (vastgesteld 15 februari 2016)
- Lokaal Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022
- Nota strategisch handhavingsbeleid 2019-2022
- Uitvoeringsprogramma Handhaving 2017
- Beleidsplan Veiligheidsregio NHN 2015-2019
- Handhaving en preventieplan drank en Horeca 2016
- Veiligheid in Sociaal Domein (Ketenhuis, 2014)
- Damoclesbeleid (2018, herziening van 2016)
- Visie Cultuur kleurt het leven! (vastgesteld 25 april 2016)
- Beleidskader Cultuur (vastgesteld 29 augustus 2016)
- Sportbesluit, tarieven en subsidies sportverenigingen (1 februari 2010)
- Kadernota Sportbeleid 2013-2016
- Beleidskader Cultureel erfgoed "Oog voor het verleden, visie op de toekomst" (vastgesteld 16 oktober 2017)
- Regionale visie Verblijfsrecreatie Noord-Holland Noord 2030 (vast te stellen september 2018)
- Regionale nota Bodembeheer (beleidskader) (vast te stellen september 2018)
- Nota Zonneparken (vastgesteld 2 maart 2015)
- Beleidsplan Ruimte voor water, gezamenlijk gemeentelijk rioleringsplan Noordkop 2018-2022
- Notitie Aanzet duurzaamheidsagenda (vastgesteld 20 maart 2017)
- Nota naar een duurzaam Den Helder (vastgesteld 30 mei 2011)
- Hoofdlijnen van aanpak voor een duurzaam en klimaatbestendig Den Helder (vastgesteld 12 oktober 2015)
- Nota Beleid gemeentelijk watersysteem (vastgesteld 14 december 2015)
- Kadernota Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (vastgesteld 25 februari 2019)
- Nota bodembeheer (vastgesteld 15 oktober 2018)
- Integraal huisvestingsplan onderwijshuisvesting 2015-2020
- Aanvullende beleidsregels openbare manifestaties 2013
- Hennepconvenant 2017
- Bibobbeleid 2014

Verordeningen:

- Algemene plaatselijke verordening (APV) 2019
- Bijtincidenten 2019
- Ontzeggingenbeleid 2014
- Beheerverordening algemene begraafplaats Den Helder (2014)
- Algemene verordening Ondergrondse infrastructuur 2014
- De nota 'Herijking lokaal softdrugsbeleid (2013)
- Het Havenbreedbeveiligingsplan (2017)
- Erfgoedverordening (2017)
- Deelsubsidieverordening Subsidieverlening sportverenigingen (2016)
- Deelsubsidieverordening ondersteuning publieksactiviteiten (2005)
- Deelsubsidieverordening Evenementen 2013
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2018)

4. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves				
Bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023
<u>Structurele onttrekkingen:</u>				
Nieuwbouw stadhuis				167
Nieuwbouw Pijler/Herderschee	52	52	52	52
Onderwijscluster Pastestraat	64	64	64	64
Parkeerterrein de Schooten	3	3	3	3
A. Pieckplein	19	19	19	19
Noorderhaaks	49	49	49	49
Polderweg	10	10	10	10
Fietspad Duinweg	4	4	4	4
Streepjesberg	6	6	6	6
Villa Kakelbont	7	7	7	7
Stadspark	175	175	175	175
	389	389	389	556
<u>Structurele toevoegingen:</u>				

Bodemsanering	120	120	120	120
	120	120	120	120
	269	269	269	436

5. Overzicht incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000					
Programma	Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Lasten					
1. Bestuurlijke vernieuwing	Restant boekwaarde Kerkgracht 1			548.750	
	Eenmalige bijdrage apparatuur en software t.b.v. identiteitsfraude	79.560			
	Toevoeging bestemmingsreserve nieuwbouw stadhuis	148.159	139.033	129.908	
		227.719	139.033	678.658	0
2. Zorgzame gemeente	Pilot Jongerenloket	60.000			
	Jeugddebat	20.000	20.000		
	Integraal Kindcentrum	100.000	100.000		
	Preventieve schuldhulpverlening	30.000	30.000		
	Zorgaanbieder in buurtcentra	75.000	75.000		
	Sociaal juridisch dienstverlening		20.000		
	Verslaafden/daklozenzorg		100.000		
		285.000	345.000	0	0
3. Vitale gemeente	Actualiseren verkeersmodel	90.000			
	Bijdrage EFRO		62.500		
	Omgevingswet	330.000			
	Digitale promotie Ravelijncentrum		20.000		
	Beheerskosten Stadshart panden	44.042	44.042	44.042	44.042
	Actualiseren verkeersmodel	90.000			
	European Maritime Day (EMD)		62.500		
	Omgevingswet	330.000			
	Digitale promotie Ravelijncentrum	20.000			
	Dotatie bestemmingsreserve Koningstraat	180.000	180.000	180.000	180.000
	Toevoeging vrijval reserves aan de Algemene Reserve	766.000			
		1.850.042	369.042	224.042	224.042
4. Leefbare gemeente	Ondersteuning Reddingsmuseum	50.000	50.000		
	Pilot: Gastheer in de Stad	300.000	300.000		
	Inzet fondsenwerver	50.000	50.000		
	Terugdraaien bezuiniging Bibliotheek	75.000	100.000		
	Terugdraaien bezuiniging Triade	50.000	75.000		
	Onderhoud historische graven	30.000			
	Vrijval reserves ten gunste van AR	5.479.000			
	Sociale innovatie	300.000	270.000	270.000	270.000
		6.334.000	845.000	270.000	270.000
	Totale lasten	8.696.761	1.698.075	1.172.700	494.042
Baten					
1. Bestuurlijke vernieuwing					
	Onttrekking reserve nieuwbouw stadhuis t.b.v. afboeken restant boekwaarde Kerkgracht 1			-548.750	
	Bijdrage uit voorziening strandslagen t.b.v. handhaving	-20.000	-20.000	-16.669	
		-20.000	-20.000	-565.419	0
2. Zorgzame gemeente	Onttrekking reserve SD inzake Pilot Jongerenloket	-60.000			
	Onttrekking reserve SD inzake Jeugddebat	-20.000	-20.000		
	Onttrekking reserve SD inzake Integraal Kindcentrum	-100.000	-100.000		
	Onttrekking reserve SD inzake Preventieve schuldhulpverlening	-30.000	-30.000		
	Onttrekking reserve SD inzake Zorgaanbieder in buurtcentra	-75.000	-75.000		
	Onttrekking reserve SD inzake Sociaal juridische dienstverlening		-20.000		
	Onttrekking reserve SD inzake Verslaafden/daklozenzorg		-100.000		
		-285.000	-345.000	0	0
3. Vitale gemeente	Onttrekking AR tbv pilot Gastheer in de Stad	-300.000	-300.000		
	Onttrekking bestemmingsreserve aankopen stadshart	-62.692	-62.692	-62.692	-62.692
	Onttrekking bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie	-250.000	-250.000	-250.000	
	Onttrekking AR tbv digitale promotie Ravelijncentrum	-20.000			

	Toevoeging AR vanwege vrijval reserves	-766.000			
		-1.398.692	-612.692	-312.692	-62.692
4. Leefbare gemeente	Onttrekking AR tbv ingroei nieuw perspectief	-250.000	-125.000		
	Onttrekking reserve historische graven	-10.000	-10.000	-10.000	
	Onttrekking AR dekking kap.lasten nieuw perspectief	-106.000	-210.000		
	Onttrekking AR tbv pilot Gastheer in de Stad	-300.000	-300.000		
	Onttrekking AR amendement LOS	-30.000			
	Onttrekking AR dekking kap.lasten klimaat en duurzaam	-77.000	-115.000		
	Onttrekking AR terugdraaien bezuiniging bibliotheek	-75.000	-100.000		
	Onttrekking AR terugdraaien bezuiniging Triade	-50.000	-75.000		
	Onttrekking reserve historische graven	-30.000			
	Bijdrage uit voorziening strandslagen t.b.v. beheerskosten	-15.000	-15.000		
	Toevoeging AR vanwege vrijval reserves	-5.479.000			
	Onttrekking reserve SD inzake Sociale innovatie	-300.000	-270.000	-270.000	-270.000
		-6.722.000	-1.220.000	-280.000	-270.000
	Totale baten	-8.425.692	-2.197.692	-1.158.111	-332.692

6. Financiële gegevens per taakveld

Progr- amma	Omschrijving programma	Ist/bat	Taakveld - nummer	Taakveld	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	
1 Bestuurlijke vernieuwing	baten	01	Bestuur	-30	-20	-44	-44	-44	-44	-44	
		010	Mutaties reserve	-5.507	-4.627	-25	-25	-1.749	-167		
		02	Burgerzaken	-1.092	-834	-856	-856	-856	-856		
		04	Overhead	-1.555	-1.384	-1.376	-1.164	-1.160	-1.144		
		05	Treasury	-6.288	-5.198	-4.623	-4.688	-4.456	-4.347		
		061	OZB woningen	-5.893	-6.089	-6.290	-6.334	-6.368	-6.402		
		062	OZB niet-woningen	-7.242	-7.527	-7.723	-7.723	-7.723	-7.723		
		064	Belastingen Overig	-151	-42	-43	-43	-43	-43		
		07	Algemene uitkering en overige	-109.415	-113.222	-116.602	-116.907	-117.550	-119.006		
		08	Overige baten en lasten	-16	-89	-200	-200	-200	-200		
		34	Economische promotie	-1.331	-1.417	-1.454	-1.454	-1.454	-1.454		
		Totaal		-138.519	-140.449	-139.234	-139.435	-141.601	-141.383		
		lasten	01	Bestuur	5.638	3.187	3.261	3.196	3.165	3.145	
			010	Mutaties reserve	2.173	3.188	2.648	139	130	0	
			02	Burgerzaken	2.312	1.991	2.150	2.124	2.124	2.124	
			04	Overhead	24.241	27.270	26.955	26.568	27.269	27.410	
			05	Treasury	4.981	3.749	3.580	3.699	3.574	3.226	
			061	OZB woningen	139	396	327	327	327	327	
			062	OZB niet-woningen	86	324	345	345	345	345	
	064		Belastingen Overig	1	1	1	1	1	1		
	08		Overige baten en lasten	0	520	343	427	403	403		
	34		Economische promotie	22	27	28	28	28	28		
	Totaal			39.593	40.653	39.638	36.853	37.366	37.009		
	Totaal Bestuurlijke vernieuwing				-98.927	-99.796	-99.596	-102.582	-104.235	-104.374	
	2 Zorgzame gemeente		baten	010	Mutaties reserve	-2.626	-3.244	-285	-345	0	0
				61	Samenkracht en burgerparticipatie	-55	-58	-59	-59	-59	-59
				62	Wijkteams	-35	-36	-36	-36	-36	-36
		63		Inkomensregelingen	-25.353	-25.959	-25.869	-26.729	-27.338	-27.765	
		64		Begeleide participatie	-316	0	0	0	0	0	
		65		Arbeidsparticipatie	181	-115	-64	-64	-64	-64	
		66		Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-40	-6	-6	-6	-6	-6	
		671		Maatwerkdienstverlening 18+	-1.683	-1.096	-1.180	-1.180	-1.180	-1.180	
		672		Maatwerkdienstverlening 18-	-1	0	0	0	0	0	
		681		Geëscaleerde zorg 18+	-884	-12	-12	-12	-12	-12	
682		Geëscaleerde zorg 18-		0	-38	-38	-38	-38	-38		
Totaal				-30.812	-30.564	-27.549	-28.469	-28.733	-29.160		
lasten		010		Mutaties reserve	2.529	454	0	0	0	0	
		43	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	360	386	279	279	154	154		
		61	Samenkracht en burgerparticipatie	3.483	3.598	3.594	3.594	3.494	3.494		
		62	Wijkteams	1.373	-429	502	622	397	397		
		63	Inkomensregelingen	31.774	31.674	32.015	31.801	31.586	31.372		
		64	Begeleide participatie	7.090	7.122	6.935	6.967	6.938	6.734		
		65	Arbeidsparticipatie	3.534	3.300	2.658	2.726	2.794	2.862		
		66	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.739	1.688	2.582	2.582	2.582	2.582		
		671	Maatwerkdienstverlening 18+	11.449	12.518	13.208	13.117	13.117	13.117		
672		Maatwerkdienstverlening 18-	5.606	8.076	7.780	7.780	7.780	7.780			

		681	Geëscaleerde zorg 18+	11.948	12.666	12.490	12.490	12.490	12.490
		682	Geëscaleerde zorg 18-	14.717	12.255	12.957	12.957	12.957	12.977
		71	Volksgesondheid	1.959	2.215	2.163	2.161	2.072	2.072
	Totaal			97.559	95.523	97.164	97.077	96.362	96.031
Totaal Zorgzame gemeente				66.747	64.959	69.615	68.608	67.628	66.872
3 Vitale gemeente	baten	010	Mutaties reserve	-7.449	-6.863	-1.277	-491	-491	-241
		063	Parkeerbelasting	-60	-60	-41	-41	-41	-41
		22	Parkeren	-42	-42	-34	-34	-34	-34
		24	Economische havens en waterwegen	-101					
		31	Economische ontwikkeling	-42					
		33	Bedrijfsloket en bedrijfsregel	-4					
		81	Ruimtelijke Ordening	-3	-17	-17	-17	-17	-17
		82	Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	-6.462	-3.757	-6.635	-5.143	-4.228	-3.821
		83	Wonen en bouwen	-4.116	-3.403	-3.020	-2.514	-2.455	-2.394
	Totaal			-18.279	-14.141	-11.023	-8.241	-7.267	-6.548
	lasten	010	Mutaties reserve	2.053	5.598	946	180	180	180
		063	Parkeerbelasting			-21	-21	-21	-21
		22	Parkeren	691	704	712	622	621	620
		24	Economische havens en waterwegen	101	1.028	1.000	1.000	1.000	1.000
		31	Economische ontwikkeling	1.619	1.543	1.666	1.693	1.631	1.631
		33	Bedrijfsloket en bedrijfsregel	1	3	3	3	3	3
		81	Ruimtelijke Ordening	635	703	1.176	857	857	859
		82	Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	4.579	3.286	3.793	4.802	3.886	3.478
		83	Wonen en bouwen	5.056	5.530	4.753	4.422	4.422	4.418
	Totaal			14.735	18.394	14.028	13.557	12.579	12.167
Totaal 3 Totaal Vitale gemeente				-3.544	4.252	3.005	5.317	5.312	5.619
4 Leefbare gemeente	baten	010	Mutaties reserve	-4.406	-3.250	-6.908	-1.406	-481	-481
		11	Crisisbeheersing en brandweer	-97					
		12	Openbare orde en veiligheid	-41	-72	-74	-74	-74	-74
		21	Verkeer en vervoer	-518	-484	-490	-490	-490	-490
		42	Onderwijshuisvesting	-348	-11	-11	-11	-11	-11
		43	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.430	-2.627	-2.322	-2.322	-2.322	-2.322
		52	Sportaccommodaties	-1.015	-912	-925	-923	-921	-920
		53	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-28	-35	-37	-37	-37	-37
		55	Cultureel erfgoed	-8	-8	-8	-8	-8	-8
		57	Openbaar groen en (openlucht)	-647	-488	-546	-546	-531	-531
		72	Riolering	-4.828	-4.599	-4.354	-4.320	-4.136	-4.211
		73	Afval	-9.911	-9.617	-11.076	-11.050	-11.044	-11.039
		74	Milieubeheer	-70	-131	0	0	0	0
		75	Begraafplaatsen en crematoria	-324	-351	-360	-360	-360	-360
	Totaal			-23.672	-22.584	-27.112	-21.547	-20.415	-20.484
	lasten	010	Mutaties reserve	1.683	120	5.599	120	120	120
		11	Crisisbeheersing en brandweer	3.940	3.907	3.970	3.970	3.970	3.970
		12	Openbare orde en veiligheid	2.026	1.938	1.910	2.004	1.704	1.704
		21	Verkeer en vervoer	6.620	6.789	6.779	7.081	7.237	7.301
		24	Economische havens en waterwegen	302	871	329	329	329	329
		42	Onderwijshuisvesting	4.496	4.779	4.594	4.505	4.479	4.469
		43	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	3.187	4.052	3.983	4.014	4.014	4.014
		51	Sportbeleid en activering	733	749	739	768	768	768
		52	Sportaccommodaties	3.272	3.185	2.909	2.940	2.952	2.985
		53	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.562	3.637	3.474	3.474	3.323	3.298
		54	Musea	168	177	183	183	183	183
		55	Cultureel erfgoed	1.170	1.138	1.427	1.427	1.427	1.427
		56	Media	1.745	1.790	1.811	1.811	1.686	1.686
		57	Openbaar groen en (openlucht)	5.116	5.295	5.159	5.201	5.201	5.205
		61	Samenkracht en burgerparticipatie	0	735	490	444	444	444
		682	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
		72	Riolering	3.782	3.567	3.426	3.392	3.351	3.371
		73	Afval	7.371	6.902	8.221	8.198	8.194	8.192
		74	Milieubeheer	2.647	2.423	1.804	1.804	1.804	1.804
		75	Begraafplaatsen en crematoria	432	470	433	404	405	406
	Totaal			52.253	52.526	57.239	52.068	51.591	51.677
Totaal Leefbare gemeente				28.581	29.942	30.127	30.521	31.176	31.192
Eindtotaal				-7.143	-642	3.151	1.863	-119	-691